

Звіт про виконання
Порядку денного асоціації та
Угоди про асоціацію
між Україною та
Європейським
Союзом

за 2015 рік

Урядовий офіс
з питань європейської інтеграції
Секретаріату Кабінету Міністрів України

ПРОГРЕС У ВИКОНАННІ ПОРЯДКУ ДЕННОГО АСОЦІАЦІЇ ТА УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

станом на 10.01.16¹

Угода про асоціацію та Порядок денний асоціації² (ПДА) між Україною та ЄС передбачають здійснення моніторингу та оцінки виконання цих документів як спільно, так і окремо кожною Стороною.

Цей звіт є оцінкою Української Сторони та містить огляд найважливіших заходів та результатів виконання ПДА та Угоди про асоціацію, які були заплановані та здійснювались у 2015 році, а також інші важливі події, які стосуються реалізації політики європейської інтеграції.

Метою звіту є інформування громадян України, представників неурядових організацій, а також міжнародної спільноти, зокрема інституцій ЄС та його держав-членів, щодо прогресу України в реалізації цілей політичної асоціації та економічної інтеграції з ЄС з метою широкого обговорення та аналізу заходів органів державної влади.

Звіт побудовано відповідно до структури ПДА, а також доповнено іншою актуальною інформацією, у тому числі щодо організації виконання ПДА та Угоди про асоціацію.

Звіт підготовлено за результатами аналізу інформації, що була подана близько шістдесятьма органами державної влади, які залучені до виконання відповідних завдань, а також з урахуванням обговорення з громадськістю відповідного Звіту за січень-жовтень 2015 року, у тому числі з української частиною Платформи громадянського суспільства Україна – ЄС та Національної платформи форуму громадянського суспільства Східного партнерства.

Крім того, цей звіт подає інформацію про залучення проектів міжнародної технічної допомоги для виконання завдань у сфері європейської інтеграції та Угоди про асоціацію, наводить приклади використання такої допомоги у розрізі досягнутих результатів.

У звіті також узагальнено наводяться експертні оцінки Урядового офісу з питань європейської інтеграції щодо законопроектів, що знаходяться на розгляді у Верховній Раді України і стосуються пріоритетів виконання Угоди про асоціацію, насамперед у частині створення зони вільної торгівлі та секторального співробітництва, щодо їх відповідності Угоді та праву ЄС.

Також звіт підсумовує основні подальші заходи.

¹ - щодо результатів в окремих сферах інформація наведена станом на 1 лютого 2016 року.

² - 16 березня 2015 року Рада асоціації між Україною та ЄС схвалила [оновлений ПДА](#).

ЗМІСТ

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

I. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ, МОНІТОРИНГУ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Внутрішньодержавний механізм виконання Угоди

Двосторонні органи

Планування, програмні документи

Моніторинг, звітування та оцінювання

II. ВИКОНАННЯ ПРІОРИТЕТІВ ПОРЯДКУ ДЕННОГО АСОЦІАЦІЇ

1. Конституційна реформа

2. Виборча реформа

3. Реформа системи запобігання та боротьби з корупцією

4. Реформа системи правосуддя

5. Реформа в сфері державного управління

6. Деретуляція

7. Реформа державних закупівель

8. Податкова реформа, в тому числі відшкодування ПДВ

9. Зовнішній аудит

10. Реформування енергетичного сектору

III. ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ ТА РЕФОРМИ, ПОЛІТИЧНА АСОЦІАЦІЯ

Функціонування демократичних інституцій

Реформа правоохоронних органів

Права людини та основні свободи

Свобода слова

Зовнішня політика та політика безпеки

Боротьба з тероризмом

[Ратифікація Статуту Міжнародного кримінального суду](#)

IV. ЮСТИЦІЯ, СВОБОДА ТА БЕЗПЕКА

[Лібералізація візового режиму](#)

[Правове співробітництво](#)

[Співробітництво у сфері управління кордонами, міграції та притулку](#)

[Співробітництво у сфері управління кордонами](#)

[Співробітництво у сфері міграції та притулку](#)

[Співробітництво у сфері реадмісії](#)

[Співробітництво у правоохоронній сфері, сфері протидії організованій злочинності та відмиванню коштів](#)

[Ситуація на Сході України та в Криму](#)

V. ТОРГІВЛЯ І ПИТАННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ТОРГІВЛЕЮ

[Доступ товарів на ринки](#)

[Технічні бар'єри у торгівлі](#)

[Технічне регулювання](#)

[Стандартизація](#)

[Ринковий нагляд](#)

[Метрологія](#)

[Акредитація](#)

[Санітарні та фітосанітарні заходи](#)

[Наближення законодавства](#)

[Посилення адміністративної спроможності](#)

[Регіоналізація/зонування та компартаменталізація](#)

[Митні питання та сприяння торгівлі](#)

[Заснування підприємницької діяльності, торгівля послугами та електронна торгівля](#)

[Поточні платежі та рух капіталу](#)

Інтелектуальна власність

Конкуренція

Державна допомога

Прозорість

VI. ЕКОНОМІЧНЕ ТА ГАЛУЗЕВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Співробітництво у сфері енергетики

Інтеграція енергетичних ринків та зміцнення енергетичної безпеки

Енергоефективність

Ядерна безпека

Управління державними фінансами: бюджетна політика, внутрішній контроль та зовнішній аудит

Оподаткування

Банківська сфера

Діяльність компаній, корпоративне управління, бухгалтерський облік та аудит

Статистика

Співробітництво у сфері транспорту

Транспортна політика

Морський транспорт

Залізничний транспорт

Автомобільний транспорт

Спільний авіаційний простір

Поштовий зв'язок

Навколишнє середовище

Освіта

Співробітництво у сфері молодіжної політики

Співробітництво у сфері науки та технологій

[Співробітництво у сфері космосу](#)

[Соціальна політика](#)

[Промисловість та підприємництво](#)

[Фінансові послуги](#)

[Охорона здоров'я](#)

[Культура](#)

[Спорт та фізична культура](#)

[Інформаційне суспільство та політика з питань аудіовізуальної галузі](#)

[Сільське господарство та розвиток сільських територій](#)

[Транскордонне та регіональне співробітництво](#)

[ОСНОВНІ ПОДАЛЬШІ ЗАХОДИ](#)

[ДОДАТКИ](#)

Пріоритети Порядку денного асоціації

Конституційна реформа

- Верховною Радою України попередньо схвалено проекти законів України:
 - «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)» (реєстр. № 2217а);
 - «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» (реєстр. № 3524).

Виборча реформа

- Прийнято:
 - Закон України «Про місцеві вибори» (№ 595-VIII);
 - Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо організації проведення перших виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» (№ 676-VIII);
 - Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання і протидії політичній корупції» (№ [731-VIII](#));
 - Закон України «Про внесення зміни до статті 87 Бюджетного кодексу України (щодо фінансування політичних партій)» (№ [732-VIII](#)).
- 25 жовтня 2015 року в Україні відбулися вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів, що позитивно оцінені міжнародними спостерігачами.

Реформа системи запобігання та боротьби з корупцією

- Створюються органи у сфері запобігання та боротьби з корупцією:
 - Національне антикорупційне бюро України;
 - Національне агентство з питань запобігання корупції;
 - Спеціалізована антикорупційна прокуратура.
- Прийнято:
 - Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення діяльності Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань запобігання корупції» (№ 198-VIII);
 - Закон України «Про внесення зміни до статті 216 Кримінального процесуального кодексу України щодо уточнення підслідності Національного антикорупційного бюро України» (№ 628-VIII);
 - Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» (№ 630-VIII);
 - Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення прозорості у сфері відносин власності з метою запобігання корупції» (№ 597-VIII);
 - Закон України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо окремих питань накладення арешту на майно з метою усунення корупційних ризиків при його застосуванні» (№ [769-VIII](#));
 - Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних» (№ 319-VIII);

- Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Цивільного кодексів України щодо вдосконалення інституту спеціальної конфіскації з метою усунення корупційних ризиків при її застосуванні» (№ 770-VIII);
- Закон України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо виконання рекомендацій Європейського Союзу з виконання Україною плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України стосовно уточнення підслідності органів досудового розслідування» (№ 771-VIII);
- Закон України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» (№ 772-VIII).
- Затверджено Державну програму щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015 – 2017 роки.
- Розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України та суддів)» (реєстр. № 1776).

Реформа системи правосуддя

- Набрав чинності Закон України «Про прокуратуру».
- Прийнято:
 - Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд» (№ 192-VIII);
 - Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про прокуратуру» (щодо удосконалення та особливостей застосування окремих положень)» (№ 578-VIII).
- Схвалено Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015 - 2020 роки.
- Схвалено урядову Концепцію судової реформи.
- Прийнято в першому читанні:
 - проект Закону України «Про виконавче провадження» (реєстр. № 2507а);
 - проект Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» (реєстр. № 2506а).

Реформа в сфері державного управління

- Прийнято Закон України «Про державну службу» (№ 889-VIII).
- Прийнято у першому читанні проект Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (реєстр. № 2489).
- Розроблено проекти Стратегії реформування державного управління України на 2015 – 2020 роки та плану заходів з реалізації Стратегії на 2015 – 2017 роки.

Дерегуляція

Створення більш сприятливих умов ведення бізнесу в Україні

- Скасовано процедуру проведення моніторингу та наукового супроводження при користуванні надрами.
- Спрощено порядок реєстрації міжнародних систем інтернет-розрахунків (PayPal, ApplePay, GoogleWallet та інші).
- Заборонено фізичне вилучення контролюючими органами серверів ІТ-компаній.
- Спрощено умови роботи українських фрілансерів із закордонними клієнтами.
- Відмінено обов'язкове оформлення технологічних карт для ведення ресторанного бізнесу.

- Скасовано процедуру державної реєстрації імпортованого дитячого харчування та дієтичних добавок.
- Скасовано обов'язкове отримання карантинного сертифікату.
- Скорочено строки оформлення карантинного та фітосанітарного сертифікатів (з п'яти днів до одного дня).

Спрощення порядку відкриття бізнесу

- Встановлено строк реєстрації підприємств протягом 2 днів.
- Строк реєстрації представництв іноземних компаній скорочено в два рази: з 60 до 30 робочих днів.
- Запроваджено проведення державної реєстрації підприємців одночасно з поданням відомостей для реєстрації такої особи як платника податку.
- Скасовано вимоги щодо справляння реєстраційного збору за проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичної особи – підприємця.

Спрощення дозвільних процедур

- Скорочено перелік видів діяльності, що підлягають ліцензуванню, з 56 до 30.
- Оптимізовано перелік органів ліцензування з 33 до 26 органів.
- Закріплено засади дистанційного, зокрема, електронного ліцензування.
- Запроваджено можливості надання ліцензій на окремі види господарської діяльності на місцевому рівні.
- Заборонено вимагання від суб'єктів господарювання даних, які знаходяться в державних реєстрах.
- Забезпечено безоплатний доступ до Єдиного державного реєстру юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців за допомогою мережі Інтернет.
- Запроваджено видачу документів дозвільного характеру через центри надання адміністративних послуг.

Підвищення рівня правового захисту суб'єктів господарювання

- Створено інститут Бізнес-омбудсмена.
- Створено інститут Уповноваженого з питань підприємництва.

Державні послуги

- Створено портал державних послуг <https://igov.org.ua/>.
- Працює електронний сервіс Міністерства юстиції з надання окремих послуг: видачі витягів та виписок з реєстрів фізичних та юридичних осіб, реєстру речових прав на нерухоме майно, а також щодо реєстрації юридичної особи та фізичної особи-підприємця.

Реформа державних закупівель

- Прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України у сфері державних закупівель щодо приведення їх у відповідність з міжнародними стандартами та вжиття заходів з подолання корупції» (№ 679-VIII).
- Прийнято Закон України «Про публічні закупівлі».
- Розроблено проект Стратегії реформування системи державних закупівель в Україні на 2015-2032 роки.
- Працює пілотний проект електронних державних закупівель ProZorro.

Податкова реформа, в тому числі відшкодування ПДВ

- Прийнято Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення адміністрування податку на додану вартість» (№ 643-VIII).
- Розроблено концептуальні підходи до проведення в Україні податкової реформи.

Зовнішній аудит

- Рахункова палата отримала додаткові повноваження у сфері контролю за надходженням коштів до державного бюджету (Закон № 274-VIII).
- Прийнято нову редакцію Закону України «Про Рахункову палату» (№ 576-VIII).
- Затверджено Методичні рекомендації з проведення Рахунковою палатою фінансового аудиту.

Реформування енергетичного сектору

- Прийнято:
 - Закон України «Про ринок природного газу» (№ 329-VIII);
 - Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо створення передумов для нової моделі ринку природного газу» (№ 812-VIII);
 - Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях» (№ 521-VIII).
- Прийнято ряд рішень Кабінету Міністрів України та підзаконних актів НКРЕКП, необхідних для застосування нового Закону про ринок газу.
- Прийнято у першому читанні:
 - проект Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо створення передумов для нової моделі ринку природного газу» (реєстр. № 3074);
- Розроблено:
 - проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення умов функціонування ринку природного газу» (реєстр. № 3325);
 - проект Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (реєстр. № 2966);
 - проект Закону України «Про засади функціонування ринку електричної енергії».
- Схвалено План реформування газового сектору, яким передбачено проведення реструктуризації НАК «Нафтогаз України» до 2017 року (розпорядження Кабінету Міністрів України № 375-р).

Політичний діалог

Зміцнення місцевого і регіонального самоврядування та децентралізація

- Прийнято:
 - Закон України «Про засади державної регіональної політики» (№ 156-VIII);
 - Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (№ 157-VIII);
 - Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень у сфері архітектурно-будівельного контролю та удосконалення містобудівного законодавства» (№ 320-VIII).

Реформування органів внутрішніх справ

- Прийнято:
 - Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування органів внутрішніх справ» (№ 193-VIII);
 - Закон України «Про Національну поліцію» (№ 580-VIII);
 - Закон України «Про пробацію» (№ 160-VIII);
 - Закон України «Про Державне бюро розслідувань» (№ 794-VIII).
- Розроблено:
 - проект Закону України «Про сервісні послуги та сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України» (реєстр. № 2567);
 - проект Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» (реєстр. № 3857).

Права людини та основні свободи

- Затверджено Національну стратегію у сфері прав людини (Указ Президента України № 501).
- Затверджено План дій щодо реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року (розпорядження Кабінету Міністрів України № 1393-р).
- Прийнято у першому читанні:
 - зміни до Закону України «Про попереднє ув'язнення» щодо імплементації окремих стандартів Ради Європи (реєстр. № 2291а);
 - зміни до Кримінально-процесуального кодексу України щодо поліпшення гарантій доступу засуджених та осіб, взятих під варту, до суду (реєстр. № 2255а);
 - зміни до Кримінально-виконавчого кодексу України стосовно відбування покарання у виді позбавлення волі (№ 2253а);
- Розроблено:
 - зміни до законодавства щодо забезпечення виконання кримінальних покарань та реалізації прав засуджених (реєстр. № 2490а);
 - законодавчі зміни з метою гармонізації законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації із правом Європейського Союзу (реєстр. № 3501).

Забезпечення демократичних стандартів у сфері свободи слова

- Прийнято:
 - Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій законної професійної діяльності журналістів» (№ 421-VIII);
 - Закон України Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прозорості власності засобів масової інформації та реалізації принципів державної політики у сфері телебачення і радіомовлення (№ 674-VIII);
 - Закон України «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації» (№ 917-VIII).
- Розроблено проект нової редакції Закону України «Про телебачення і радіомовлення».

Співробітництво у сфері зовнішньої політики та політики безпеки

- Ратифіковано Угоду між Кабінетом Міністрів України, Урядом Литовської Республіки та Урядом Республіки Польща стосовно створення спільної військової частини (Закон України № 143-VIII).

➤ Підписано Адміністративну угоду між Міністерством оборони України та Європейським оборонним агентством.

Ратифікація Статуту Міжнародного кримінального суду

➤ Розроблено проект Закону України «Про внесення змін до статті 124 Конституції України (щодо визнання положень Римського статуту)» (реєстр. № 1788).

Юстиція, свобода та безпека

Лібералізація візового режиму

➤ Відповідно до Шостої доповіді про прогрес України у виконанні Плану дій щодо лібералізації ЄС візового режиму Україна виконала всі критерії Плану дій.

➤ Відбулися місії експертів ЄС з оцінки виконання Плану дій щодо лібералізації ЄС візового режиму для України (весна, осінь 2015 року).

➤ Забезпечено оформлення в Україні паспорта громадянина України для виїзду за кордон, дипломатичних і службових паспортів України з безконтактним електронним носієм.

➤ Забезпечено оформлення закордонними дипломатичними установами паспорта громадянина України для виїзду за кордон з безконтактним електронним носієм.

➤ Придбано 610 комплектів біометричної ідентифікації та розроблено спеціальне програмне забезпечення терміналів для видачі біометричних паспортів. Створюється інформаційно-комунікаційна інфраструктура Єдиної інформаційно-аналітичної системи управління міграційними процесами.

Співробітництво у сфері управління кордонами, міграції та притулку

➤ Схвалено:

- Концепцію інтегрованого управління кордонами (розпорядження Кабінету Міністрів України №1149-р);
- Концепцію Державної цільової правоохоронної програми «Облаштування та реконструкція державного кордону» на період до 2020 року (розпорядження Кабінету Міністрів України № 1179-р);
- Стратегію розвитку Державної прикордонної служби України (розпорядження Кабінету Міністрів України № 1189-р);
- План заходів з організації спільної оперативної охорони державного кордону з державами – членами ЄС – Республікою Польща, Словацькою Республікою, Румунією та Угорщиною, а також з Республікою Молдова (розпорядження Кабінету Міністрів України № 695-р).

➤ Отримано прямий доступ до Баз даних Інтерполу.

Співробітництво у сфері обігу, боротьби з незаконним обігом наркотиків, прекурсорів та психотропних речовин

➤ Відновив роботу Український моніторинговий та медичний центр з наркотиків та алкоголю.

Щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

➤ Прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України (щодо посилення соціального захисту внутрішньо переміщених осіб)» (№ 245-VIII).

➤ Спрощено процедуру набуття статусу зареєстрованого безробітного особами з числа вимушено переміщених, їх реєстрації та перереєстрації та отримання соціальних послуг в центрах зайнятості.

Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею

Доступ товарів на ринки

- Розроблено:
 - Механізм (технічне завдання) застосування спеціальних захисних заходів у формі застосування вхідної ціни;
 - Механізм (технічне завдання) застосування спеціальних захисних заходів, передбачених Угодою щодо окремих видів товарів, які обкладаються експортним митом.
- Скасовано спеціальні заходи щодо імпорту до України легкових автомобілів, незалежно від країни походження та експорту.
- Скасовано дію додаткового імпортного збору (Закон України № 912-VIII).

Технічне регулювання

- Прийнято Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» (№ 124-VIII).
- Затверджено Стратегію розвитку системи технічного регулювання на період до 2020 року та план заходів щодо реалізації Стратегії.
- Згідно з європейською практикою визначено національний орган стандартизації.
- Скасовано обов'язкову сертифікацію на 16 категорій товарів (паливо, труби, трубопровідна арматура та малогабаритні трактори, товари легкої промисловості).

Санітарні та фітосанітарні заходи

- Прийнято Закон України «Про побічні продукти тваринного походження, що не призначені для споживання людиною» (№ 287-VIII).
- Прийнято:
 - зміни до законодавства у сфері насінництва та розсадництва з метою його приведення у відповідність до європейських та міжнародних вимог (Закон України № 864-VIII);
 - зміни до законодавства, спрямовані на дерегуляцію в агропромисловому комплексі (Закон України № 867-VIII).
- Прийнято у першому читанні зміни до Закону України «Про побічні продукти тваринного походження, що не призначені для споживання людиною» (реєстр. № 2150а).
- Розроблено проект Всеохоплюючої стратегії імплементації законодавства у сфері санітарних та фітосанітарних заходів.

Митні питання та сприяння торгівлі

- З 1 січня 2016 року - початку впровадження торговельної частини Угоди:
 - українські митниці розпочали видачу сертифікатів за формою EUR.1 на товари українського походження, що мають експортуватися до держав-членів ЄС в рамках Угоди;
 - набрав чинності Порядок контролю за використанням тарифної квоти.
- Розроблено зміни до Митного кодексу України щодо:
 - уніфікації вимог до Уповноваженого економічного оператора з такими ж вимогами законодавства ЄС;

- запровадження спрощень, аналогічних європейським (митне оформлення за місцезнаходженням, процедура спрощеного декларування, зниження гарантійної суми при застосуванні фінансової гарантії);
- захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України.
- Оприлюднено в режимі «on line» на сайті ДФС інформацію стосовно невикористаних залишків тарифних квот в рамках зони вільної торгівлі між Україною та ЄС.
- Ратифіковано Протокол про внесення змін до Марракеської угоди про заснування Світової організації торгівлі стосовно приєднання України до Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі (Закон України № 745-VIII).

Заснування підприємницької діяльності, торгівля послугами та електронна торгівля

- Прийнято Закон України «Про електронну комерцію» (від № 675-VIII).
- Розроблено проект Закону України «Про електронні довірчі послуги» (реєстр. № 2544а).

Інтелектуальна власність

- Розроблено:
 - проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо врегулювання питань авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет» (реєстр. № 3353);
 - проект Закону України «Про колективне управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав»;
 - проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань інтелектуальної (промислової) власності»;
 - проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо посилення захисту прав інтелектуальної власності)».

Конкуренція

- Прийнято:
 - Закон України «Про внесення зміни до Бюджетного кодексу України щодо рішень Уповноваженого органу з питань державної допомоги» (№ 416-VIII);
 - Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення прозорості діяльності Антимонопольного комітету України» (№ 782-VIII);
 - Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про захист економічної конкуренції» (щодо підвищення ефективності системи контролю за економічними концентраціями)».
- Прийнято в першому читанні:
 - проект Закону України «Про внесення змін до законодавства про захист економічної конкуренції щодо визначення органами Антимонопольного комітету України розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції» (реєстр. № 2431).
- Оприлюднено Рекомендаційні роз'яснення щодо застосування положень частин другої та п'ятої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та частин першої та другої статті 21 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

Енергетика

Інтеграція енергетичних ринків та зміцнення енергетичної безпеки.

- Відновлено реверсні поставки природного газу з Європи, зокрема, з Польщі, Словаччини, Угорщини.
- Ратифіковано Фінансову угоду між Україною та Європейським інвестиційним банком щодо реалізації проекту «Реконструкція, капітальний ремонт та технічне переоснащення магістрального газопроводу «Уренгой-Помари-Ужгород» (Закон України № 603-VIII).

Енергоефективність

- Прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії» (№ 514-VIII).
- Схвалено Національний план дій з енергоефективності на період до 2020 року (розпорядження Кабінету Міністрів України № 1228-р).
- Розроблено зміни до Закону України «Про альтернативні види палива» ([реєстр. № 3330](#)).

Банківська сфера

- Прийнято:
 - Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розбудови інституційної спроможності Національного банку України» (№ 541-VIII);
 - Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо розбудови інституційної спроможності Національного банку України» (№ 542-VIII).

Діяльність компаній, корпоративне управління, бухгалтерський облік та аудит

- Розроблено:
 - проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (реєстр. № 2486а);
 - проект Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

Статистика

- Розроблено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України, що регулюють державну статистичну діяльність» (реєстр. № 3512) щодо посилення координуючої ролі Держстату в національній статистичній системі.
- Затверджено Концепцію забезпечення статистичної конфіденційності.
- Затверджено Методологічні положення з організації проведення структурного обстеження страхових компаній.
- Оприлюднено Роз'яснення Держстату, ДФС та Національного банку щодо можливих розбіжностей у даних із зовнішньої торгівлі товарами та послугами, які оприлюднюються зазначеними суб'єктами.

Співробітництво у сфері транспорту

- Розроблено:
 - проект нової редакції Закону України «Про залізничний транспорт» (реєстр. № 3650);
 - проект Закону України «Про приведення законодавства України у сфері автомобільного транспорту у відповідність з актами Європейського Союзу» (реєстр. № 3713);
 - проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про поштовий зв'язок».
- Прийнято нормативно-правові акти, спрямовані на спрощення умов ведення бізнесу в морських портах України та удосконалення порядку перевезення небезпечних вантажів.
- Завершено підготовчі заходи щодо утворення публічного акціонерного товариства «Українська залізниця».

Навколишнє середовище

- Ратифіковано Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Закон України № [562-VIII](#)).
- Розроблено:
 - проект Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»;
 - проект Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».
- Схвалено Очікуваний національно визначений внесок України до проекту нової глобальної кліматичної угоди.
- Розроблено Концепцію впровадження в Україні системи торгівлі дозвільними одиницями на викиди парникових газів.

Освіта

- Прийнято ряд рішень Кабінету Міністрів України та підзаконних актів МОН, необхідних для імплементації Закону України «Про вищу освіту», приведення системи освіти у відповідність до європейської практики, зокрема в частині автономії навчальних закладів освіти.

Співробітництво у сфері молодіжної політики

- Схвалено Концепцію Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2016-2020 роки (розпорядження Кабінету Міністрів України № 1018-р).
- Розроблено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України (щодо визнання неформальної освіти)» (реєстр. № 2121).

Співробітництво у сфері науки та технологій

- Ратифіковано:
 - Угоду (у формі обміну нотами) між Україною та Європейським Союзом про відновлення дії Угоди між Україною та ЄС про наукове і технологічне співробітництво (Закон України № 602-VIII);
 - Угоду між Україною і Європейським Союзом про участь України у програмі Європейського Союзу Горизонт 2020 - Рамкова програма з досліджень та інновацій (2014-2020) (Закон України № 604-VIII).
- Прийнято нову редакцію Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (№848-VIII).
- Скасовано обов'язковий продаж валюти для проектів, що здійснюються на підставі угод про участь України в міжнародних програмах ЄС.

Соціальна політика

- Прийнято:
 - Закон України «Про зовнішню трудову міграцію» (№ 761-VIII);
 - Закон України «Про внесення змін до Кодексу законів про працю України (щодо гармонізації законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації із правом Європейського Союзу)» (№ [785-VIII](#)).
- Розроблено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо зайнятості інвалідів» (реєстр. № 2322а).

Промисловість та підприємництво

- Продовжено до кінця 2016 року дію мораторію на проведення перевірок контролюючими органами підприємств, установ та організацій, фізичних осіб-підприємців.

Фінансові послуги

- Схвалено Комплексну програму розвитку фінансового сектору України до 2020 року.
- Розроблено законодавчі пропозиції, спрямовані на розбудову інституційної спроможності регуляторів щодо консолідації функцій з регулювання та нагляду за ринками фінансових послуг.

Охорона здоров'я

- Розроблено з метою проведення реформи сфери охорони здоров'я:
 - проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань охорони здоров'я» (реєстр. № 2309а);
 - проект Закону України «Про внесення зміни до підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо удосконалення законодавства з питань охорони здоров'я» (реєстр. № 2310а);
 - проект Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо удосконалення законодавства України з питань охорони здоров'я» (реєстр. № 2311а).

Культура

- Україною та ЄС підписана угода про участь України у програмі ЄС «Креативна Європа». Верховна Рада України ратифікувала цю Угоду.
- Україна приєдналася до Міжнародного центру вивчення питань збереження та відновлення культурних цінностей (Закон України № 720-VIII).

Спорт та фізична культура

- Схвалено концепцію Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури та спорту на період до 2020 року (розпорядження Кабінету Міністрів № 1320-р).
- Запроваджено Антидопінгові правила Національного антидопінгового центру.
- Україна підписала Конвенцію Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями.

Сільське господарство та розвиток сільських територій

- Схвалено Концепцію розвитку сільських територій (розпорядження Кабінету Міністрів України № 995-р).

Транскордонне співробітництво

- Розроблено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України стосовно об'єднань євро регіонального співробітництва» (реєстр. № 2787).

I. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ, МОНІТОРИНГУ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Внутрішньодержавний механізм виконання Угоди

З метою належного інституційного забезпечення виконання Угоди та координації політики у сфері європейської інтеграції:

- визначено питання, з яких Кабінет Міністрів здійснює спрямування, координацію та контроль у сфері європейської інтеграції³;
- затверджено формат взаємодії органів виконавчої влади у сфері європейської інтеграції⁴;
- утворено Урядовий офіс з питань європейської інтеграції⁵, визначено його повноваження⁶;
- запроваджено посади заступників міністрів з питань європейської інтеграції;
- утворено робочі групи з виконання Угоди та забезпечення роботи підкомітетів асоціації, визначено порядок їх роботи⁷;
- моніторингова та організаційна складова роботи Урядового офісу посилена шляхом наділення його функціями секретаріату з Української Сторони спільних органів асоціації: Ради асоціації, Комітету асоціації та його підкомітетів⁸.

Надалі ключовим завданням є розвиток інституційної спроможності, зокрема прийняття та належне впровадження на практиці інструментів аналізу політики, оцінки регуляторного впливу, здійснення наближення законодавства, а також розвиток відповідних професійних знань та навичок державних службовців, залучених до виконання Угоди про асоціацію.

За підтримки ЄС на початку 2016 року в рамках Програми всеохоплюючої інституційної розбудови розпочато реалізацію проекту технічної допомоги «Підтримка впровадження Угоди про асоціацію між Україною та ЄС» (розрахований на 2016-2018 роки).

Проектом передбачається залучення допомоги ЄС для реалізації чотирьох компонентів з розвитку інституційної спроможності, зокрема таких:

- **наближення законодавства та впровадження політики**: впровадження сучасних **процедур та інструментів** для цілісної системи наближення законодавства та впровадження політики, підготовка створення **сучасних ІТ систем** управління інформацією та системи, у тому числі інституційної, здійснення **сертифікованого перекладу** актів законодавства ЄС українською мовою;

³ - див. п. 3 [постанови Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2014 року № 346](#).

⁴ - див. додаток до [постанови Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2014 року № 346](#). Див. також додаток «Урядовий формат взаємодії».

⁵ - [постанова Кабінету Міністрів України від 27 травня 2014 року № 157](#) про утворення Урядового офісу з питань європейської інтеграції.

⁶ - Положення про Урядовий офіс затверджено [постановою Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2014 року № 346](#).

⁷ - Див. [постанову Кабінету Міністрів України від 8 липня 2015 року № 646](#). Див. також рис. «Виконання Угоди: операційний рівень».

⁸ - Див. [постанову Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2014 року № 700](#), а також [постанову Кабінету Міністрів України від 8 липня 2015 року № 646](#).

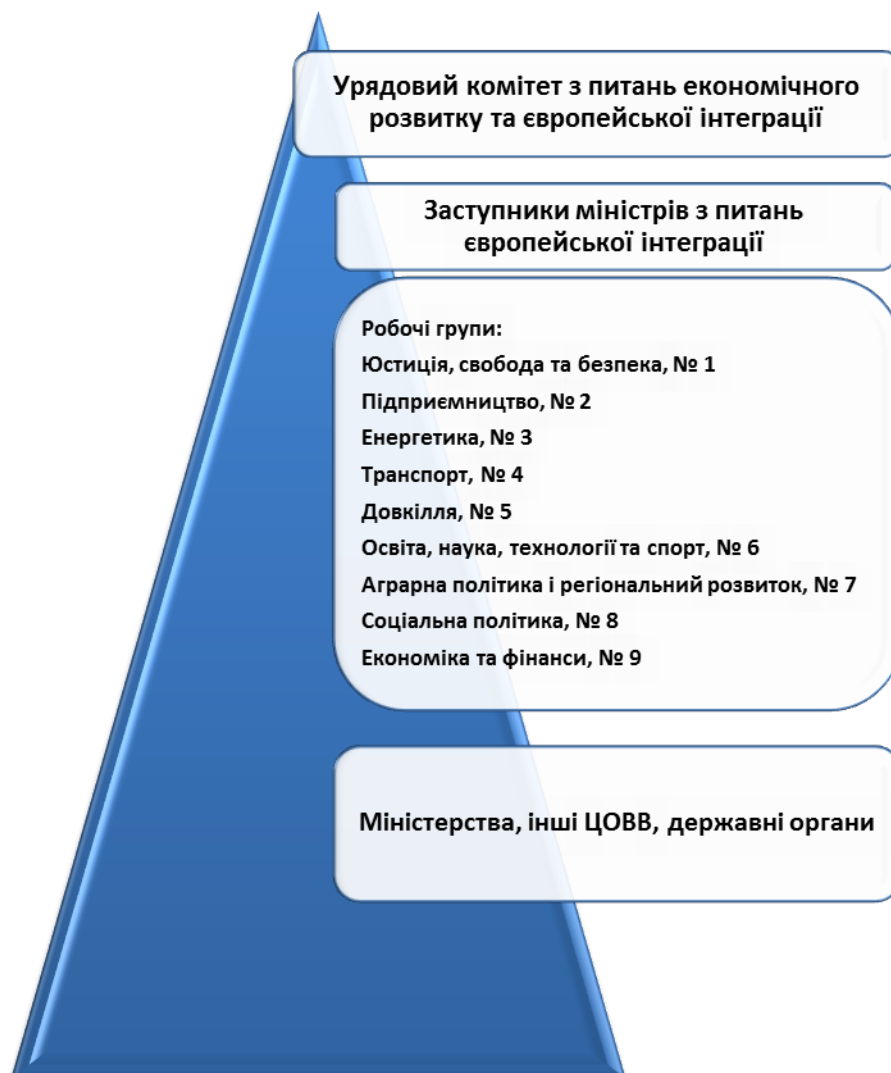
- **розвиток людських ресурсів**: створення та впровадження комплексних програм навчання державних службовців;

- **формування та координація політики** у сфері виконання Угоди про асоціацію: **впровадження систем, інструментів та навичок формування, координації та реалізації політики** з урахуванням Угоди про асоціацію, положень *acquis* ЄС;

- **комунікація з громадськістю**: розвиток системи комунікації з громадськістю з актуальних питань європейської інтеграції.

Проект, окрім зазначеного, також включатиме компонент, спрямований на залучення та навчання нової генерації фахівців у сфері європейської інтеграції.

Малюнок. 1. «Виконання Угоди: операційний рівень»

Нагляд, оцінка та моніторинг виконання Угоди здійснюватимуться відповідними двосторонніми органами, зокрема такими, як:

● **Саміт**, в рамках якого відбувається **політичний діалог та діалог з питань політики на найвищому рівні** між сторонами, здійснюється загальний нагляд за виконанням Угоди, обговорення будь-яких двосторонніх або міжнародних питань, що становлять взаємний інтерес. Перший саміт Україна – ЄС в рамках Угоди відбувся 27 квітня 2015 року. За підсумками саміту прийнято спільну [заяву](#).

● **Рада асоціації** (утворена відповідно до статей 461-466 Угоди) здійснює моніторинг та контроль виконання Угоди та періодично переглядає функціонування Угоди у контексті її цілей.

15 грудня 2014 року відбулося **перше засідання Ради асоціації** між Україною та ЄС. На цьому засіданні з метою забезпечення роботи двосторонніх органів асоціації схвалено рішення Ради асоціації:

- про прийняття регламентів Ради асоціації, Комітету асоціації і його підкомітетів (№ 1/2014);
- про створення двох підкомітетів (Підкомітету з питань свободи, безпеки та юстиції та Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва) (№ 2/2014);
- про делегування Радою асоціації окремих повноважень Комітету асоціації між Україною та ЄС у торговельному складі (№ 3/2014).

Бачення подальших завдань щодо розвитку відносин в рамках виконання Угоди про асоціацію сторони оприлюднили у спільному [прес-релізі](#).

Друге засідання Ради асоціації проведено 7 грудня 2015 року. Учасники засідання підтвердили готовність сторін розпочати з 1 січня 2016 року тимчасове застосування Угоди про асоціацію в частині поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі, продовжувати співробітництво у сфері енергетичної безпеки. Сторони обговорили перспективи завершення виконання другої фази Плану дій щодо лібералізації ЄС візового режиму для України, подальше розширення участі України у програмах та ініціативах ЄС, підсумки перегляду Європейської політики сусідства. В рамках засідання підписано Адміністративну угоду між Міністерством оборони України та Європейським оборонним агентством.

Основні результати обговорення та досягнуті домовленості окреслено сторонами у [спільному прес-релізі](#).

● **Комітет асоціації** надає допомогу Раді асоціації під час виконання нею своїх обов'язків. Комітет складається з представників Сторін, головним чином, на рівні вищих посадових осіб.

[Перше засідання Комітету асоціації відбулося 13-14 липня 2015 року.](#)

У рамках цього засідання Комітету асоціації було обговорено широкий комплекс питань політичного, торговельно-економічного та секторального співробітництва. Було здійснено оцінку виконання Угоди про асоціацію, що є дорожньою картою для імплементації реформ в Україні, та визначено пріоритети ефективної взаємодії сторін з метою прискорення прогресу на цьому напрямі.

Також Комітет асоціації проводить засідання у спеціальному складі для вирішення всіх питань, пов'язаних з Розділом IV Угоди «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» (**Комітет асоціації у торговельному складі**). Перше засідання Комітету асоціації у такому складі очікується у першому кварталі 2016 року.

Організацію діяльності з Української Сторони Ради і Комітету асоціації визначено відповідними рішеннями Уряду України. Зокрема:

- **визначено**, що *питання імплементації Угоди, підготовки засідань, виконання рішень та рекомендацій Ради та Комітету асоціації і його підкомітетів* розглядаються в установленому порядку відповідно *на спеціальному засіданні Кабінету Міністрів* з питань європейської інтеграції та *урядового комітету, до повноважень якого належать питання європейської інтеграції*;
- **встановлено** порядок формування складу⁹ урядових делегацій у засіданнях органів асоціації, зокрема Ради та Комітету, а також **підкомітетів**;
- **врегульовано**¹⁰ питання **оприлюднення актів Ради та Комітету асоціації**: рішення і рекомендації Ради та Комітету асоціації мають у десятиденний строк розміщуватися на Урядовому порталі та публікуватися в періодичному виданні «Офіційний вісник України».

- **Комітетові асоціації надають допомогу підкомітети**, передбачені Угодою.

Радою асоціації 15 грудня 2014 року **схвалено рішення про створення двох підкомітетів** - Підкомітету з питань свободи, безпеки та юстиції і Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва¹¹.

За домовленістю із Стороною ЄС за підсумками **першого засідання Комітету асоціації** (13-14 липня 2015 р., м. Брюссель) засідання Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва проводиться за кластерним принципом – з фокусом на ключові питання, які закріплені за підкомітетом:

- кластер 1: макроекономічне співробітництво, управління державними фінансами: бюджетна політика, внутрішній контроль та зовнішній аудит, статистика, облік і аудит, боротьба із шахрайством;
- кластер 2: промислова та підприємницька політика, гірнична справа і металургія, туризм, космос, законодавство про товариства та корпоративне управління, захист прав споживачів, оподаткування;
- кластер 3: співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерні питання, навколишнє природне середовище, включаючи зміну клімату та цивільний захист, транспорт;

⁹ - членами Ради асоціації з Української Сторони є міністри, а Комітету асоціації - заступники міністрів з питань європейської інтеграції, заступник Міністра економічного розвитку і торгівлі - Торговий представник України, заступники керівників інших центральних органів виконавчої влади, до повноважень яких належать питання виконання Угоди.

¹⁰ - постанова Кабінету Міністрів України від 4 березня 2015 року № 84 «Питання оприлюднення рішень і рекомендацій Ради асоціації між Україною та Європейським Союзом і Комітету асоціації між Україною та Європейським Союзом».

¹¹ - Рішення Ради асоціації від 15 грудня 2014 року №2\2014 про створення двох підкомітетів.

- кластер 4: співробітництво у сфері науки та технологій, інформаційне суспільство, аудіовізуальна політика, освіта, навчання та молодь, культура, співробітництво в галузі спорту та фізичної культури;
- кластер 5: сільське господарство та розвиток сільських районів, рибальство та морська політика, Дунайський регіон, транскордонне і регіональне співробітництво;
- кластер 6: співробітництво в галузі зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей, охорона здоров'я.

Крім того, **безпосередньо положеннями Угоди передбачено утворення:**

- Підкомітету з географічних зазначень;
- Підкомітету з управління санітарними та фітосанітарними заходами;
- Підкомітету з питань митного співробітництва;
- Підкомітету з питань торгівлі та сталого розвитку.

З тимчасовим застосуванням положень про створення поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі Угоди з 1 січня 2016 року розпочинається робота цих підкомітетів.

Постановою Кабінету Міністрів України від 8 липня 2015 року № 646 «Питання організації роботи підкомітетів Комітету асоціації між Україною та ЄС» затверджено Порядок організації роботи підкомітетів Комітету асоціації.

Для організації роботи підкомітетів утворюються **робочі групи під керівництвом членів Комітету асоціації**¹². Членами зазначених робочих груп є представники Урядового офісу з питань європейської інтеграції, МЗС, інших державних органів.

На даний час в рамках Угоди про асоціацію проведено засідання:

- Підкомітету «Юстиція, свобода та безпека» (23-24 липня 2015 року);
- кластера 3 Підкомітету «Економіка та інше галузеве співробітництво» (*питання енергетики, транспорту, захисту навколишнього природного середовища та змін клімату*) (28-29 вересня 2015 року);
- кластера 1 Підкомітету «Економіка та інше галузеве співробітництво» (*макроекономічне співробітництво, управління державними фінансами: бюджетна політика, внутрішній контроль та зовнішній аудит, статистика, облік і аудит, боротьба із шахрайством*) (8-9 жовтня 2015 року).

До започаткування тимчасового застосування Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди сторони домовлялися про продовження функціонування підкомітетів, утворених відповідно до Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС-Підкомітету з питань торгівлі та інвестицій, Підкомітету з питань політики у сфері підприємств, конкуренції, співробітництва у регуляторній сфері, Підкомітету з питань митного та транскордонного співробітництва¹³.

¹² - водночас зазначені робочі групи не є де-юре «українськими частинами» двосторонніх органів. До їх основних завдань належить забезпечення організації та оцінки роботи у сфері їх повноважень (відповідно до Угоди), а також підготовка питань до розгляду на засіданні профільного Урядового комітету. Таким чином це – допоміжні органи міжвідомчого характеру.

¹³ - відбулися засідання Підкомітету з питань митного та транскордонного співробітництва (15 жовтня 2015 року) та Підкомітету з питань торгівлі та інвестицій (11 листопада 2015 року).

● **Парламентський комітет асоціації** між Україною та ЄС є форумом для членів Верховної Ради України і Європейського Парламенту для проведення засідань та обміну думками.

До складу Парламентського комітету асоціації входять члени Верховної Ради України та Європейського Парламенту.

Відбулося два засідання Парламентського комітету асоціації (24-25 лютого та 4-5 листопада 2015 року). Під час засідань парламентарі за участю представників виконавчої влади та громадянського суспільства обговорювали актуальні питання реалізації Угоди про асоціацію та двосторонніх відносин.

За результатами засідань схвалено [заключні заяви](#).

Також відповідно до статей 469-470 Угоди створена **Платформа громадянського суспільства** – спільний орган громадянського суспільства, до складу якої входять представники профспілок, організацій роботодавців, організацій громадянського суспільства України та представники Європейського економічного і соціального комітету.

Передбачено, що Комітет асоціації та Парламентський комітет асоціації здійснюватимуть регулярні контакти з представниками Платформи громадянського суспільства з метою отримання їхньої думки щодо досягнення цілей цієї Угоди.

Установча зустріч Платформи громадянського суспільства відбулася 16 квітня 2015 року. Під час установчої зустрічі затверджено Регламент Платформи громадянського суспільства Україна – ЄС, сформовано механізми взаємодії української і європейської частин.

18 грудня 2015 року під час щорічної Асамблеї Української Сторони Платформи громадянського суспільства Україна - ЄС завершено формування складу Української Сторони Платформи громадянського суспільства, яка складається з представників об'єднань профспілок та роботодавців, громадського сектору, а також координаторів тематичних робочих груп (загалом 15 осіб).

Планування, програмні документи

Сторони забезпечують імплементацію положень Угоди, що відповідно до статті 486 Угоди тимчасово застосовуються з 1 листопада 2014 року до моменту набрання нею чинності.

1 січня 2016 року розпочалося тимчасове застосування розділу IV Угоди «Торгівля та пов'язані з торгівлею питання».

Порядок денний асоціації¹⁴

ПДА є спільним практичним інструментом підготовки та сприяння повній імплементації Угоди про асоціацію, логічна побудова якого відповідає структурі Угоди.

Україна та Європейський Союз визначили пріоритети ПДА, які доповнюють зобов'язання сторін відповідно до Угоди про асоціацію для повної імплементації цієї Угоди.

Оновлений ПДА визначив десять короткострокових пріоритетів щодо політичної реформи, судової системи, реформування виборчого законодавства, боротьби з корупцією, державного управління, енергетики, дерегуляції, державних закупівель, оподаткування та зовнішнього аудиту, які є першочерговими для України.

ПДА є основним механізмом моніторингу та оцінювання прогресу України у виконанні Угоди, включаючи досягнення цілей політичної асоціації та економічної інтеграції. Оцінка виконання ПДА буде відбуватися щорічно.

Передбачено, що ЄС надаватиме Україні підтримку у виконанні нею ПДА через застосування усіх наявних ресурсів допомоги ЄС, а також обмін досвідом, поширення кращих практик та «ноу-хау».

Угода про асоціацію, ПДА та інші зобов'язання України у сфері європейської інтеграції є основою для програмних документів державної політики України.

Завдання та заходи на виконання Угоди та інших зобов'язань у сфері європейської інтеграції визначені у таких основних програмних та організаційних документах Уряду:

- **Програма діяльності Кабінету Міністрів України**, План заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна—2020» у 2015 році¹⁵, що спрямовані на проведення реформ у сферах, які є ключовими для виконання Угоди, а також передбачають безпосередньо завдання щодо виконання Угоди;
- **План заходів з імплементації Угоди на 2014-2017 роки**¹⁶, яким передбачено близько 490 коротко- та середньострокових завдань в усіх сферах співробітництва між Україною та ЄС, визначених Угодою.

¹⁴ - оновлений 16 березня 2015 року, рекомендація Рада асоціації між Україною та ЄС, схвалена у формі обміну листами. Див. також розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 березня 2015 року № 207-р «Про схвалення рекомендації Ради асоціації між Україною та ЄС про імплементацію Порядку денного асоціації між Україною та ЄС».

¹⁵ - [розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 березня 2015 року № 213-р.](#)

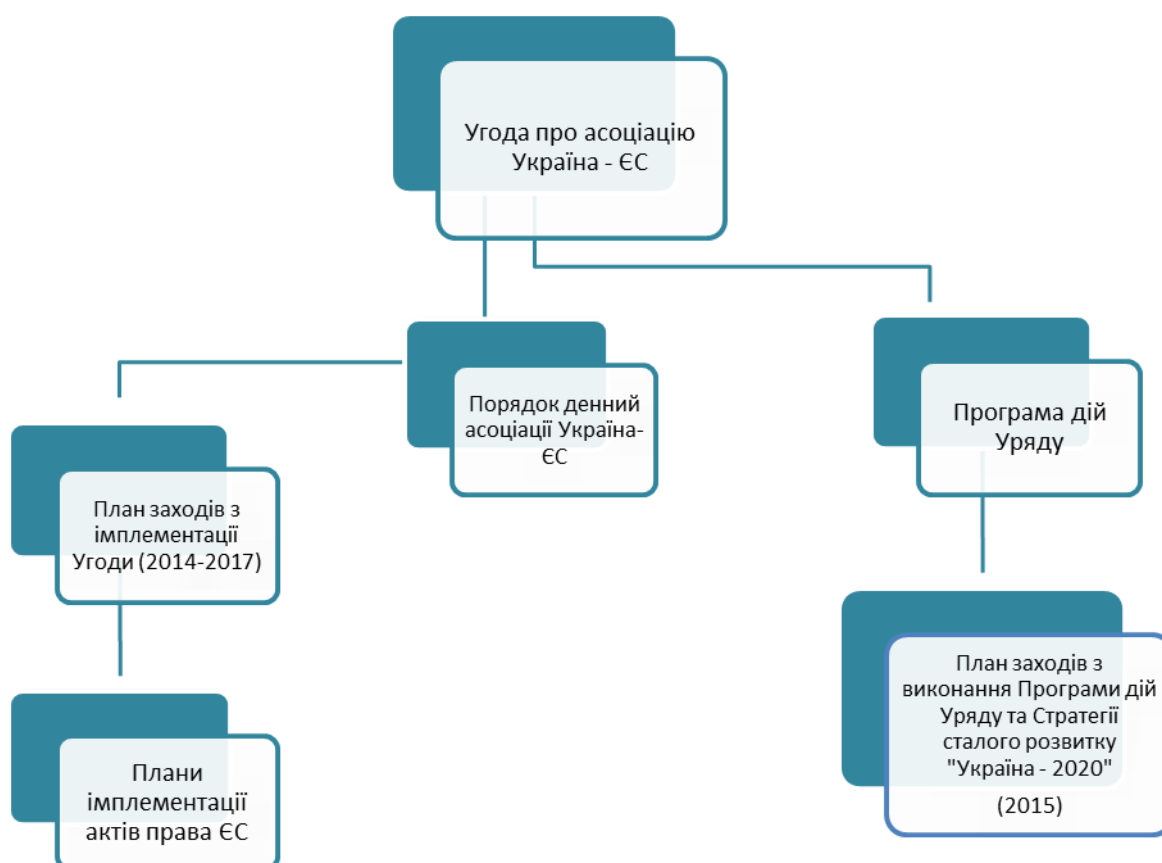
¹⁶ - [розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 року № 847-р.](#)

Наразі розпочато [перегляд Плану заходів з імплементації Угоди, зокрема завершено громадське обговорення](#), в першу чергу з метою конкретизації завдань, пов'язаних з впровадженням торгівельної частини Угоди. Оновлення Плану заходів очікується за результатами оцінки виконання Плану у 2015 році.

- [плани імплементації актів законодавства ЄС](#). Плани імплементації прийнято з метою детального планування завдань щодо імплементації актів законодавства ЄС, визначених Угодою про асоціацію та Планом заходів з її імплементації. В цілому прийнято 37 розпоряджень Кабінету Міністрів України про схвалення 150 планів імплементації 219 актів законодавства ЄС.

Відповідно до схвалених планів, робота з впровадження актів законодавства ЄС передбачає не лише аспект наближення законодавства, а також інституційні, організаційні заходи, проведення відповідних консультацій із зацікавленими сторонами.

Такий підхід має забезпечити узгодженість та прозорість у виконанні Україною зобов'язань, що передбачені Угодою про асоціацію, ефективний моніторинг імплементації актів законодавства ЄС.

Малюнок 3. «Програмні документи у сфері євроінтеграційної політики України»

Моніторинг, звітування та оцінювання

➤ Механізми **спільного моніторингу та оцінки** закладені положеннями Угоди та ПДА. Контроль і моніторинг застосування і виконання Угоди здійснює Рада асоціації, в цій роботі їй допомагає Комітет асоціації, а також підкомітети.

Моніторинг (стаття 475 Угоди) означає безперервну оцінку прогресу у виконанні і впровадженні всіх заходів, які охоплюються Угодою. Він включатиме також оцінку наближення законодавства України до законодавства ЄС, у тому числі аспекти виконання та імплементації відповідних актів.

Угода та ПДА передбачають, що сторони можуть здійснювати моніторинг та оцінку як спільно, так і окремо кожною Стороною.

➤ **Кабінетом Міністрів України запроваджено систему звітування, моніторингу та оцінки** про виконання Угоди та ПДА. Комплексний підхід у цій системі реалізується шляхом дотримання основних принципів належного планування та координації виконання завдань, визначених програмними документами:

- чітка визначеність строків звітування як основи для злагодженої та планомірної роботи;
- застосування єдиних вимог до змісту та формату надання інформації про стан виконання Угоди, Плану заходів з її імплементації, ПДА та планів імплементації актів законодавства ЄС, а також інших програмних, організаційно-розпорядчих актів Уряду, міністерств, інших центральних органів виконавчої влади;
- визначення процесу звітування не лише як інструменту моніторингу та оцінювання, а й подальшого планування, включаючи внесення змін до програмних документів, уточнення змісту запланованих заходів;
- зосередження насамперед на якісних показниках виконання заходів, включаючи належну оцінку наслідків впровадження, комплексне реформування визначених сфер із виконанням зобов'язань, передбачених Угодою;
- прозорість, відкритість, підзвітність, залучення до планування, реалізації та оцінювання заходів широкого кола зацікавлених сторін, зокрема громадськості, профільних експертних неурядових організацій, бізнесу тощо, у тому числі з метою пошуку найоптимальніших шляхів виконання зобов'язань.

➤ **Результати роботи з виконання Угоди та ПДА відображаються у публічних документах**, які готуються Урядовим офісом з питань європейської інтеграції на основі матеріалів органів виконавчої влади та інших джерел. Зокрема, готується та розміщується на Урядовому порталі:

- [квартальний розгорнутий звіт про виконання ПДА та Угоди про асоціацію](#);
- [щомісячний дайджест](#), який містить інформацію про найважливіші події та результати виконання пріоритетів ПДА.

На виконання домовленостей, досягнутих в рамках Комітету асоціації (13-14 липня 2015 року) **напередодні спільних засідань двосторонніх органів готується інформація про імплементацію Угоди.**

У 2015 році така інформація була підготовлена, [оприлюднена](#) та передана Стороні ЄС в рамках підготовки:

- Підкомітету «Юстиція, свобода та безпека» (23-24 липня)¹⁷;
- кластера 1 (8-9 жовтня) та кластера 3 (28-29 вересня) Підкомітету «Економіка та інше галузеве співробітництво».

Стороною ЄС моніторинг та оцінка виконання Україною ПДА здійснюється шляхом підготовки щорічних доповідей про виконання Європейської політики сусідства¹⁸.

Українська Сторона бере до уваги рекомендації Сторони ЄС при здійсненні моніторингу та оцінки виконання Угоди та ПДА, а також коригуванні завдань з виконання відповідних зобов'язань.

¹⁷ - в частині виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України.

¹⁸ - 25 березня 2015 року оприлюднено [Звіт Європейської Комісії та Високого представника ЄС із закордонних справ та безпекової політики](#) «Імплементація Європейської політики сусідства в Україні. Прогрес у 2015 році та рекомендації до дій».

II. ВИКОНАННЯ ПРІОРИТЕТІВ ПОРЯДКУ ДЕННОГО АСОЦІАЦІЇ

У частині першій розділу III ПДА Україна та ЄС визначили короткострокові пріоритети дій у проведенні реформ, заходи для реалізації яких необхідно вжити в першу чергу. Оцінка прогресу у виконанні пріоритетів здійснюється виходячи із змісту завдань, визначених ПДА.

1. Конституційна реформа

Відновити конституційну реформу шляхом інклюзивного та представницького процесу, зокрема за допомогою активних консультацій з громадянським суспільством, відповідно до рекомендацій Венеціанської комісії, включаючи законодавчі кроки, спрямовані на внесення змін до Конституції для децентралізації влади та проведення судової реформи.

Досягнуто **певного прогресу** в реалізації конституційної реформи.

➤ **Конституційною Комісією**, яка була утворена у березні 2015 року, та трьома робочими групами у її складі **напрацьовано пропозиції щодо внесення змін до Основного закону** в частині децентралізації влади і місцевого самоврядування, реформи правосуддя і забезпечення прав людини.

Конституційна Комісія є спеціальним допоміжним органом при Президентові України. Основними завданнями Конституційної Комісії є узагальнення практики виконання Конституції України, пропозицій щодо її вдосконалення з урахуванням сучасних викликів та потреб суспільства, напрацювання узгоджених пропозицій щодо проведення конституційної реформи та забезпечення їх широкого громадського та професійного обговорення.

➤ 1 липня 2015 року Президент України подав до Верховної Ради України підготовлений Конституційною Комісією **проект Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)»** ([реєстр. № 2217а](#)). Законопроект отримав в цілому позитивну оцінку Венеціанської Комісії, також позитивний висновок Конституційного Суду України, який визнав його таким, що відповідає вимогам статей 157 і 158 Основного закону.

31 серпня 2015 року проект Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)» було попередньо схвалено Верховною Радою України.

Законом передбачається зміна адміністративно-територіального устрою; скасування інституту голів місцевих державних адміністрацій; утворення виконавчих органів місцевого самоврядування громади; запровадження інституту префектів для нагляду за додержанням Конституції і законів України органами місцевого самоврядування.

Детальна [інфографіка про реформу у сфері децентралізації](#) розміщена на сайті «Децентралізація влади».

➤ 25 листопада 2015 року Президент України подав до Верховної Ради України **проект змін до Конституції України в частині правосуддя** ([реєстр. № 3524](#))¹⁹.

1 лютого 2016 року Конституційний Суд надав позитивний висновок щодо проекту.

2 лютого 2016 року Верховна Рада України попередньо схвалила проект Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)».

Для реалізації завдань, передбачених пріоритетом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу проектів:

- «Підтримка децентралізації в Україні» (Швеція), фінансування - 31,75 млн. шв. крон на період 08.09.2014 – 31.12.2017;
- «Підтримка децентралізації в Україні» (Швейцарська Конфедерація), фінансування - 9,27 млн. швейцарських франків на період 01.05.2013 – 30.04.2017;
- «Ініціатива захисту прав та представлення інтересів місцевого самоврядування в Україні, проект «Діалог» (США), фінансування – 5,2 млн. дол. США на період 11.05.2010 – 08.11.2015;
- «Партнерство для розвитку міст» (Канада), фінансування – 19,48 канадських дол. на період 27.03.2015 – 30.06.2021;
- «Реформа управління на сході України» (ФРН), фінансування - 7 млн. євро на період 01.01.2010 – 31.12.2015.

2. Виборча реформа

Вжити заходів для гармонізації виборчого законодавства шляхом його уніфікації та реформування системи фінансування політичних партій, включаючи державне фінансування. Такі заходи мають вживатися шляхом інклюзивного та представницького процесу відповідно до рекомендацій ОБСЄ/БДПЛ, ГРЕКО та Венеціанської комісії; при цьому, в першу чергу необхідно переглянути законодавство щодо місцевих виборів з огляду на заплановане проведення місцевих виборів у другій половині 2015 року.

Досягнуто **певного прогресу** у реформуванні виборчого законодавства.

2.1 Законодавство про вибори

➤ Прийнято [Закон України «Про місцеві вибори»](#)²⁰.

Закон визначає, що вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських, районних у містах рад проводяться за пропорційною виборчою системою в багатомандатному виборчому окрузі за виборчими списками

¹⁹ - проект змін до Конституції України в частині правосуддя 30 жовтня 2015 року затверджено Конституційною Комісією з урахуванням рекомендацій Венеціанської Комісії від 23 жовтня 2015 року.

²⁰ - Закон України № 595-VIII.

місцевих організацій політичних партій з закріпленням кандидатів в територіальних виборчих округах, на які поділяється багатомандатний виборчий округ.

Положеннями Закону встановлено виборчий бар'єр – 5 відсотків голосів виборців, поданих за виборчі списки місцевих організацій партій в межах багатомандатного округу, та 7 відсотків – для виборчих блоків місцевих організацій партій. Вибори депутатів сільських, селищних рад, вибори міського (міст, кількість виборців у яких дорівнює або більшою ніж 90 тисяч) голови, сільського, селищного, міського (міст, кількість виборців якого є меншою ніж 90 тисяч) голови, старости проводяться за мажоритарною системою абсолютної більшості в єдиному одномандатному виборчому окрузі.

Згідно з Законом місцеві вибори не відбудуться на тимчасово окупованих території Криму та частині Донецької і Луганської областей.

➤ Прийнято [Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо організації проведення перших виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів»](#)²¹. Закон спрямований на:

- узгодження системи представницьких органів місцевого самоврядування із законодавством;
- удосконалення процедури об'єднання територіальних громад з урахуванням принципів реформування системи місцевих виборів;
- проведення перших виборів об'єднаних громад одночасно із черговими місцевими виборами 2015 року.

➤ **25 жовтня 2015 року в Україні відбулися вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів.**

На запрошення Української Сторони участь у моніторингу за місцевими виборами в Україні взяло 1555 спостерігачів, з яких 684 – спостерігачі від Бюро демократичних інститутів і прав людини ОБСЄ (БДІПЛ), 57 – від Ради Європи, 12 – від Європейського Парламенту.

➤ 26 жовтня 2015 року **оприлюднено попередні висновки Міжнародної місії зі спостереження за місцевими виборами в Україні** у складі БДІПЛ, Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи та Європейського Парламенту.

Згідно з висновками, виборчий процес був відкритий, конкурентний, добре організований та продемонстрував повагу до дотримання демократичного процесу.

Місією відзначається:

- створення належної законодавчої бази для проведення демократичних виборів;
- прозорість та акуратність процесу голосування та підрахунку голосів;
- високо оцінюється діяльність Центральної виборчої комісії;
- прозоре функціонування системи акредитації міжнародних спостерігачів та представників громадськості.

²¹ - Закон України № 676-VIII.

Місія констатувала, що з огляду на незаконну анексію Кримського півострова Російською Федерацією та тимчасовий контроль незаконних збройних формувань над окремими районами Донецької та Луганської областей, значна частина населення країни не змогла взяти участь у виборах.

➤ 27 жовтня 2015 року оприлюднено Заяву речника верховного представника ЄС з питань зовнішньої політики та політики безпеки Ф. Могеріні.

Сторона ЄС назвала проведені 25 жовтня в Україні місцеві вибори ще одним важливим кроком на шляху до консолідації демократичного правління після президентських та парламентських виборів, які пройшли у 2014 році.

Разом з тим, відмічено необхідність додаткових зусиль задля подальшого зміцнення цілісності й суспільної довіри до виборчого процесу.

Для реалізації завдань, передбачених пріоритетом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу проекту «Зміцнення демократичних партій та громадських організацій» (Канада), фінансування 2,9 млн. канадських дол. на період 11.03.2015 – 31.08.2017.

2.2 Законодавство про фінансування політичних партій

➤ Прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання і протидії політичній корупції»²², спрямований на виконання рекомендацій Групи держав Ради Європи проти корупції (GRECO).

Закон, зокрема, передбачає:

- державне фінансування політичних партій (у формі щорічного державного фінансування їх статутної діяльності, не пов'язаної із участю у виборах, та часткового відшкодування витрат партій на здійснення передвиборної агітації на виборах народних депутатів України);
- облік коштів на спеціальних рахунках партій у банках із одночасною заборонаю їх перерахування до виборчих фондів;
- контроль за законністю використання коштів з боку Рахункової палати та Національного агентства з питань запобігання корупції.

Також прийнято Закон України «Про внесення зміни до статті 87 Бюджетного кодексу України (щодо фінансування політичних партій)»²³. Закон передбачає віднесення до видатків Державного бюджету України видатки на державне фінансування статутної діяльності політичних партій та відшкодування витрат партій на передвиборну агітацію.

²² - Закон України № [731-VIII](#).

²³ - Закон України № [732-VIII](#).

3. Реформа системи запобігання та боротьби з корупцією

Продемонструвати значний прогрес в боротьбі з корупцією, у тому числі шляхом реалізації комплексного пакету антикорупційного законодавства, ухваленого 14 жовтня 2014 року, починаючи з формування та забезпечення ефективного функціонування Національного антикорупційного бюро та Національного агентства з питань запобігання корупції.

Досягнуто **значного прогресу** у формуванні законодавчого підґрунтя реформування системи запобігання та боротьби з корупцією. Разом з тим, **помірний прогрес** спостерігається щодо створення та започаткування роботи системи органів з імплементації антикорупційного законодавства.

3.1 Утворення органів у сфері запобігання та боротьби з корупцією

➤ Законами України, прийнятими у жовтні 2014 року, **визначено правові засади організації та діяльності Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань запобігання корупції**.

➤ Прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення діяльності Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань запобігання корупції»²⁴.

Законом передбачено **удосконалення положень новоприйнятого законодавства у сфері протидії корупції та легалізації (відмивання) доходів, зокрема в частині функціонування антикорупційних інституцій** – Національного бюро та Національного агентства з питань запобігання корупції – з метою виконання рекомендацій, наданих експертами моніторингової місії Міжнародного валютного фонду.

Національне антикорупційне бюро України

➤ **Утворено Національне антикорупційне бюро України**²⁵ – державний правоохоронний орган, основне завдання якого – попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, вчинених вищими посадовими особами, а також запобігання вчиненню нових. Призначено директора Бюро.

➤ **Затверджено положення про Раду громадського контролю** при Національному антикорупційному бюро та порядок її формування²⁶.

Рада здійснюватиме цивільний контроль за діяльністю Бюро, сприятиме його взаємодії з громадськими об'єднаннями, а також братиме участь у формуванні складу конкурсної комісії з відбору кандидатів на зайняття вакантних посад у Бюро. Сформовано персональний склад Ради громадського контролю.

²⁴ - Закон України [№ 198-VIII](#).

²⁵ - Указ Президента України від 16 квітня 2015 року № 217.

²⁶ - Указ Президента України від 15 травня 2015 року [№ 272](#).

➤ Внесено зміни до статті 216 Кримінального процесуального кодексу України щодо уточнення підслідності Національного антикорупційного бюро України²⁷, яким **детективів Бюро уповноважено здійснювати досудове розслідування злочинів, пов'язаних із декларуванням публічними посадовими особами недостовірної інформації.**

➤ Також прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України»²⁸.

Законом, зокрема, встановлено **заборону для працівників Бюро бути членами політичних партій та обмежено їх участь у виборчому процесі, а також включено Бюро до числа державних органів, які беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю, та до кола суб'єктів забезпечення національної безпеки.**

Продовжується **набір на конкурсних засадах співробітників до Національного антикорупційного бюро.**

25 серпня 2015 року конкурсна комісія відібрала перших 70 детективів, 15 вересня 2015 року почали виконання службових обов'язків 25 з них. До кінця лютого 2016 року заплановано збільшення штату детективів до 170 осіб.

Відповідно до законодавства у Бюро передбачено 242 посади детектива.

➤ **Повноцінне функціонування Національного антикорупційного бюро розпочалося у грудні 2015 року після обрання Антикорупційного прокурора - Керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.**

Для забезпечення ефективної роботи детективами Національного антикорупційного бюро України на усій території України 10 грудня 2015 року відкрито територіальні управління Бюро у Львові та Одесі. Також планується відкриття Дніпропетровського територіального управління Бюро.

У Державному бюджеті України на 2016 рік передбачено кошти, необхідні для роботи Бюро.

➤ Підписано **Меморандум про співпрацю та обмін інформацією**²⁹ між **Міністерством юстиції, Національним антикорупційним бюро та Міністерством внутрішніх справ** з метою консолідації зусиль в частині попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень.

Документ передбачає забезпечення прямого доступу новостворених органів, таких як Бюро, Національна поліція, до реєстрів та баз даних, утримувачем яких є Мін'юст. Це дозволить значно скоротити час на збір інформації, необхідної для ефективного проведення досудового слідства у справах у сфері боротьби з корупцією.

²⁷ - Закон України [№ 628-VIII](#).

²⁸ - Закон України [№ 630-VIII](#).

²⁹ - 27 липня 2015 року.

Національне агентство з питань запобігання корупції

➤ Кабінетом Міністрів України **утворено Національне агентство з питань запобігання корупції**³⁰ як центральний орган виконавчої влади із спеціальним статусом.

Національне агентство з питань запобігання корупції виконує, зокрема функцію з перевірки декларацій всіх державних службовців і стилю їх життя, розкриття будь-якої інформації, яка надходить від засобів масової інформації, громадських організацій з приводу фактів корупції чи зловживання з боку вищих посадових осіб.

Також Урядом затверджено всі нормативно-правові акти, що дозволяють запустити роботу Національного агентства з питань запобігання корупції.

➤ З метою **забезпечення роботи конкурсної комісії з відбору кандидатів на посади членів Національного агентства** з питань запобігання корупції та на вимогу громадськості у серпні 2015 року Кабінетом Міністрів внесено зміни до ряду нормативно-правових актів, а саме **оновлено**:

- склад конкурсної комісії з відбору кандидатів на посади членів Національного агентства з питань запобігання корупції³¹ та Положення про проведення конкурсу з відбору кандидатів на посади членів Національного агентства³²;
- склад міжвідомчої робочої групи з питань забезпечення функціонування Національного агентства та затверджено перелік напрямів діяльності із започаткування його роботи³³.

Конкурсною комісією з відбору кандидатів на посади членів Агентства по завершенню двох етапів конкурсного відбору з 53 претендентів відібрано 9.

Відповідно до законодавства документи кандидатів було направлено на проходження спеціальної перевірки.

11 грудня 2015 року Уряд призначив на посади трьох членів Національного агентства з питань запобігання корупції, обраних конкурсною комісією. Заповнення трьох із п'яти вакантних посад є достатньою умовою для запуску Агентства.

Триває конкурсний відбір на посади двох членів Національного агентства з питань запобігання корупції.

Для забезпечення належного функціонування Національного агентства з питань запобігання корупції у Державному бюджеті України на 2016 рік передбачено відповідні видатки.

³⁰ - постанова Кабінету Міністрів України від 18 березня 2015 року № 118.

³¹ - розпорядження Кабінету Міністрів від 12 серпня 2015 року № 813-р та від 28 серпня 2015 року № 862-р.

³² - постанова Кабінету Міністрів від 12 серпня 2015 року № 578.

³³ - постанова Кабінету Міністрів від 28 серпня 2015 року № 626.

Спеціалізована антикорупційна прокуратура

➤ Прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про прокуратуру» (щодо удосконалення та особливостей застосування окремих положень)³⁴, яким, зокрема, визначено перелік адміністративних посад Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, порядок призначення на ці посади.

➤ 22 вересня 2015 року наказом Генерального прокурора України у структурі Генеральної прокуратури України **утворено Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру** (на правах самостійного структурного підрозділу).

За результатами роботи конкурсної комісії з обрання антикорупційного прокурора 30 листопада 2015 року Генеральний прокурор України призначив заступника Генерального прокурора України, керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

Керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури має першого заступника та заступника.

До складу Спеціалізованої антикорупційної прокуратури увійшли управління процесуального керівництва, підтримання державного обвинувачення та представництва в суді, а також відділи аналітично-статистичного та документального забезпечення.

Відповідно до статті 7 Закону України «Про прокуратуру» структура та штатний розпис Спеціалізованої антикорупційної прокуратури погоджені із директором Національного антикорупційного бюро України.

Згідно із Законом України «Про прокуратуру» **на Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру покладаються такі функції:**

- нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування, яке здійснюється Національним антикорупційним бюро України;
- підтримання державного обвинувачення у відповідних провадженнях;
- представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, передбачених цим Законом і пов'язаних із корупційними або пов'язаними з корупцією правопорушеннями.

Призначення прокурорів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури здійснюється керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури **за результатами відкритого конкурсу**. Конкурс проводить конкурсна комісія у складі керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та визначених ним та Генеральним прокурором осіб.

16 грудня 2015 року оголошено проведення відкритого конкурсу з відбору кандидатів на зайняття посад прокурорів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Прийом документів здійснювався впродовж 10 календарних днів (з 18 грудня 2015 року).

Організацію та проведення **конкурсу з відбору кандидатів на зайняття адміністративних посад** у Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі здійснює конкурсна комісія (з 4 представників, запропонованих Радою прокурорів, та 7 представників, затверджених

³⁴ - Закон України [№ 578-VIII](#).

Верховною Радою України). 21 вересня 2015 року конкурсна комісія розпочала роботу, засідання відбуваються періодично.

Водночас були висловлені застереження з боку громадськості та представників ЄС щодо дотримання принципу прозорості обрання керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, зокрема уникнення високої політизації процесу та забезпечення гарантій незалежності процедури відбору.

У подальшому було внесено зміни у склад конкурсної комісії, а саме виключено з її складу двох представників Генеральної прокуратури України та включено двох представників громадськості.

Наразі Генеральним прокурором України на підставі рекомендацій конкурсної комісії та подання керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури здійснено призначення на всі адміністративні посади у Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі.

3.2 Удосконалення законодавства у сфері запобігання та боротьби з корупцією

➤ В рамках імплементації Закону України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014 – 2017 роки» Кабінетом Міністрів України **затверджено Державну програму щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015 – 2017 роки**³⁵.

З метою виконання заходів, передбачених Антикорупційною стратегією, зазначена державна програма переглядатиметься щорічно з урахуванням результатів реалізації визначених заходів, висновків та рекомендацій парламентських слухань щодо національного звіту про стан справ з корупцією.

➤ Прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних»³⁶, який спрямований на **забезпечення реалізації права особи на доступ до інформації, що становить суспільний інтерес**, забезпечення прозорості в діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування шляхом упровадження механізму оприлюднення публічної інформації у вигляді відкритих даних.

➤ Прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення прозорості у сфері відносин власності з метою запобігання корупції»³⁷, який передбачає **спрощення доступу до відомостей, що містяться в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно, надання вільного доступу до державного земельного кадастру та Єдиного державного реєстру, держателем якого є Державтоінспекція та МВС.**

➤ Згідно з положеннями Державної програми щодо реалізації антикорупційної стратегії завдання з **впровадження електронної системи декларування** планувалося виконати до кінця 2015 року.

Разом з тим, Законом України «Про Державний бюджет на 2016 рік» було відтерміновано до 1 січня 2017 року початок роботи електронної системи подання та оприлюднення

³⁵ - постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року [№ 265](#).

³⁶ - Закон України [№ 319-VIII](#).

³⁷ - Закон України [№ 597-VIII](#).

декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування відповідно до вимог Закону України «Про запобігання корупції». Відповідні зміни були внесені за результатами обговорення законопроекту про Державний бюджет на 2016 рік на пленарному засіданні Верховної Ради України.

З метою впровадження у 2016 році електронної системи декларування 5 січня 2016 року на розгляд Верховної Ради України подано проект Закону України про скасування відтермінування електронного декларування ([реєстр. № 3755](#)).

Слід зазначити, що у рамках роботи стосовно **забезпечення «он-лайн» реєстрації декларацій активів законодавством вже передбачено обов'язок** щодо **оприлюднення** протягом 30 днів з дня подання на офіційному веб-сайті відповідного державного органу чи органу місцевого самоврядування на строк не менше одного року **декларацій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру високопосадовців за минулий рік.**

Мін'юст спільно з експертами Світового банку розробив технічне завдання відкритого електронного Реєстру декларацій щодо майнового стану чиновників, а також впровадження механізмів перевірки декларацій.

Урегульовано питання створення електронного інструменту фінансового контролю щодо осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування відповідно до технічного завдання для запровадження вище зазначеного Реєстру³⁸.

Ведеться робота з розробки відповідного програмного забезпечення. Передбачається, що програмний продукт дозволить подавати декларації он-лайн та забезпечуватиме їх автоматичне розміщення на єдиному веб-порталі з відкритим доступом.

Мін'юст здійснить тестування програмного забезпечення та в подальшому передасть його Національному агентству з питань запобігання корупції.

Такі кроки дозволять забезпечити відкритість та прозорість правовідносин у суспільстві та збільшити громадський контроль за відповідальними посадовими особами.

➤ У рамках подальшого удосконалення законодавства у сфері запобігання та боротьби з корупцією Верховною Радою України:

- внесено зміни до Кримінального процесуального кодексу України щодо **окремих питань накладення арешту на майно з метою усунення корупційних ризиків при його застосуванні**³⁹.

Зміни, які пропонуються Законом, надають можливість:

накласти арешт на майно будь-яких осіб, якщо воно може бути використане як доказ у кримінальному провадженні;

забезпечити відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням;

стягнути в дохід держави неправомірну вигоду.

³⁸ - розпорядження Кабінету Міністрів КМУ від 28 серпня 2015 року № 863-р.

³⁹ - Закон України [№ 769-VIII](#).

- внесено зміни до Кримінального та Цивільного кодексів України щодо **вдосконалення інституту спеціальної конфіскації з метою усунення корупційних ризиків при її застосуванні**⁴⁰.

Законом, серед іншого, розширюється застосування спеціальної конфіскації (з виключно корупційних злочинів) на всі предмети злочинної діяльності.

Закон спрямований на імплементацію Директиви Європейського Союзу 2014/42/ЄС від 3 квітня 2014 року про арешт та конфіскацію предметів злочинної діяльності та доходів від неї в ЄС та реалізацію відповідних рекомендацій FATF.

- внесено зміни до Кримінального процесуального кодексу України щодо виконання рекомендацій Європейського Союзу з виконання Україною плану дій щодо лібералізації ЄС візового режиму для України стосовно **уточнення підслідності органів досудового розслідування**⁴¹.

Закон спрямований на **чітке розмежування підслідності кримінальних правопорушень між органами досудового розслідування, а саме: МВС, СБУ, органами прокуратури, Національним антикорупційним бюро та Державним бюро розслідувань.**

Крім цього, передбачено обмеження повноважень Служби безпеки України з досудового розслідування кримінальних правопорушень здійсненням кримінального провадження щодо злочинів у сфері національної безпеки і оборони та пов'язаних з тероризмом.

➤ На виконання рекомендацій Групи держав Ради Європи проти корупції (GRECO) розроблено проект Закону України «Про **внесення змін до Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України та суддів)**» ([реєстр. № 1776](#)).

Законопроект 5 лютого 2015 року направлено Верховною Радою України до Конституційного Суду України для одержання висновку щодо відповідності його вимогам статей 157 і 158 Конституції України.

Законопроект передбачає скасування депутатської недоторканості (водночас депутати не нестимуть юридичної відповідальності за результати голосування або висловлювання у парламенті та його органах, за винятком відповідальності за образу чи наклеп) та зміну процедури зняття суддівської недоторканості.

➤ З метою **посилення гарантій захисту права на доступ до інформації, забезпечення відкритості та прозорості органів влади та запобігання корупції у сфері доступу до публічної інформації** на розгляді Верховної Ради перебувають проекти Законів України:

- Про внесення змін до деяких законів України у сфері доступу до публічної інформації щодо вдосконалення їх окремих положень ([реєстр. № 2913](#));

- Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення державного контролю за дотриманням права на доступ до публічної інформації, захист персональних даних та звернення громадян ([реєстр. № 2043а](#)).

⁴⁰ - Закон України [№ 770-VIII](#).

⁴¹ - Закон України [№ 771-VIII](#).

➤ 14 грудня 2015 року Група держав проти корупції (GRECO) опублікувала **доповідь про виконання Україною рекомендацій по боротьбі з корупцією.**

Відповідно до положень зазначеного документа, Україна виконала задовільно (або розглядаються як виконані задовільним чином) 10 з 16 рекомендацій, ще 6 рекомендацій вважаються виконаними частково.

3.3 Утворення органу з повернення активів

На виконання рекомендацій п'ятої доповіді ЄК про прогрес України у виконанні Плану дій щодо лібералізації ЄС візового режиму Верховною Радою України прийнято:

➤ Закон України «**Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів**»⁴².

Законом утворено окремий незалежний орган, уповноважений на здійснення розшуку, обліку, повернення та управління коштами та майном, на які накладено арешт у кримінальному впровадженні, а також визначаються на законодавчому рівні інституційні механізми розшуку активів, які підлягають арешту, їх повернення та управління арештованими активами.

Вказаний орган уповноважується на управління активами (грошовими коштами та банківськими металами, рухомим та нерухомим майном, цінними паперами, майновими та іншими правами, конфіскованими активами), на які накладено арешт у кримінальному впровадженні, із встановленням заборони розпоряджатися, користуватися такими активами, сума або вартість яких дорівнює або перевищує 200 розмірів мінімальних заробітних плат.

Контроль за діяльністю Національного агентства здійснюватиметься через механізми громадської ради, комісії зовнішнього контролю (за аналогією з Національним антикорупційним бюро України) та оприлюднення щорічного звіту про роботу Агентства.

Для реалізації завдань, передбачених пріоритетом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу проектів:

- «Підтримка реформ у сфері юстиції в Україні» (ЄС), фінансування – 8,57 млн. євро на період 07.10.2013 – 06.12.2016;
- «Проведення національної оцінки ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму в Україні» (ОБСЄ), фінансування 267,8 тис. євро на період 07.04.2015 – 15.05.2017;
- «Допомога Україні у протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму» (ОБСЄ), фінансування 79 тис. євро на період 01.02.2015 – 31.12.2015.

⁴² - Закон України [№ 772-VIII](#).

4. Реформа системи правосуддя

Вжити подальших заходів щодо реформи правосуддя, зокрема шляхом прийняття відповідно до європейських стандартів та в тісній співпраці з Радою Європи/Венеціанською комісією Стратегії судової реформи, включаючи деталізований та всеохоплюючий план імплементації.

Досягнуто **певного прогресу** у реформуванні системи правосуддя.

4.1 Судова реформа

Судова реформа є одним з ключових напрямів співробітництва України та Європейського Союзу. Проведення реформи системи правосуддя невід'ємно пов'язано із завершенням конституційної реформи.

➤ 30 жовтня 2015 року **Конституційною Комісією остаточно затверджено проект змін до Конституції України в частині правосуддя** (з урахуванням рекомендацій Венеціанської Комісії від 23 жовтня 2015 року).

1 лютого 2016 року Конституційний Суд надав позитивний висновок щодо проекту. 2 лютого 2016 року Верховна Рада України попередньо схвалила проект Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» ([реєстр. № 3524](#)).

Проект змін, зокрема, спрямований на:

- деполітизацію та забезпечення незалежності судової влади (усунення Верховної Ради України з процесу призначення суддів; безстрокове призначення суддів за поданням Вищої ради правосуддя);
- підвищення вимог та професійних стандартів для суддівського корпусу (запровадження конкурсних процедур при призначенні суддів на посади);
- обмеження імунітету судді (до функціонального);
- забезпечення інституційної спроможності прокуратури, адвокатури та системи виконання судових рішень.

➤ Прийнято **Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд»⁴³**, яким викладається в новій редакції Закон України «Про судоустрій і статус суддів» і вносяться зміни до інших законодавчих актів.

Серед основних новел Закону є, зокрема:

- запровадження інституту кваліфікаційного оцінювання професійного рівня судді та перевірки доброчесності суддів;
- введення суддівського досьє, в якому міститимуться усі відомості про суддю і його кар'єру;

⁴³ - Закон України [№ 192-VIII](#).

- удосконалення процедури спеціальної підготовки кандидата на посаду судді;
- удосконалення інституту дисциплінарної відповідальності суддів;
- визначення нового порядку формування складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Вищої ради юстиції на прозорих умовах і конкурсних засадах;
- встановлення порядку безпосереднього звернення із заявами про перегляд судових рішень до Верховного Суду України.

➤ схвалено **Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015 - 2020 роки**⁴⁴, яка була підготовлена Радою з питань судової реформи⁴⁵ за участю експертів проекту ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції».

Стратегія передбачає два етапи реформи:

- невідкладне оновлення законодавства, спрямоване на відновлення довіри до судової влади та суміжних правових інститутів в Україні;
- системні зміни в законодавстві, у тому числі прийняття змін до Конституції України та комплексна побудова інституційних спроможностей відповідних правових інститутів.

Конкретні завдання міністерств та інших органів влади щодо впровадження Стратегії передбачені у відповідному Плані дій, який схвалено Радою з питань судової реформи.

➤ Також Кабінетом Міністрів України **визначено механізм впровадження Плану дій щодо реалізації положень Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015—2020 роки**⁴⁶.

Цим нормативно-правовим актом пропонується визначити інституційних координаторів (міністерства та інші державні органи), на яких покладається завдання з виконання окремих пунктів Плану дій щодо судової реформи в частині формування та виконання річних планів роботи, надання пропозицій із внесення змін до Плану дій, здійснення оперативної допомоги та інших завдань, пов'язаних з реалізацією положень Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів.

➤ 21 жовтня 2015 року на засіданні Кабінету Міністрів **схвалено Концепцію судової реформи**. Серед основних елементів судової реформи:

- перезавантаження судової системи, обрання нових суддів на прозорому і незалежному конкурсі та формування нових українських судів;
- формування триланкової судової системи (місцеві суди, апеляційні суди та Верховний Суд України);
- усунення політичного впливу при доборі суддів і притягненні їх до відповідальності Вищою радою юстиції та іншими органами, які здійснюють контроль за судовою системою;
- структура і система судів повинна визначатися виключно законами України.

⁴⁴ - Указ Президента України від 20 травня 2015 року № 276.

⁴⁵ - Рада з питань судової реформи утворена Президентом України (Указ від 16 жовтня 2014 року № 812).

⁴⁶ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 року № 684-р.

Для реалізації завдань, передбачених пріоритетом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу проектів:

- «Підтримка реформ у сфері юстиції в Україні» (ЄС), фінансування - 8,57 млн. євро на період 07.10.2013–06.12.2016;
- «Освіта суддів – для економічного розвитку» (Канада), фінансування – 5,8 млн. канадських дол. на період 01.04.2012–31.03.2017.

Забезпечення виконання рішень суду

➤ З метою встановлення європейських стандартів виконання рішень суду, оптимізації стадій виконавчого провадження і строків проведення виконавчих дій розроблено **проект Закону України «Про виконавче провадження»** ([реєстр. № 2507а](#)).

Для забезпечення ефективності виконавчого провадження, своєчасного та повного виконання рішень законопроектом, зокрема:

- визначено принципи виконавчого провадження, що спрямовані на забезпечення захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб;
- розширено перелік рішень, що підлягають примусовому виконанню, оптимізовано строки проведення виконавчих дій;
- передбачено формування відкритого Єдиного реєстру боржників;
- запроваджено автоматизацію процедур виконання рішень шляхом електронної реєстрації документів, повного фіксування процесуальних рішень та виконавчих дій в автоматизованій системі;
- посилено відповідальність боржника у виконавчому провадженні, істотне підвищення розмірів штрафів, що накладаються виконавцем;
- запроваджено можливість реалізації арештованого майна шляхом його продажу на електронних торгах із врахуванням обмежень, встановлених законопроектом.

Новацією законопроекту є запровадження інституту приватних виконавців. При цьому визначено перелік рішень, що не можуть виконуватися приватними виконавцями (за якими боржником є держава, державні органи, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, державні та комунальні підприємства, інші установи, які фінансуються за кошти державного або/та місцевого бюджетів, або частка держави в статутному капіталі яких перевищує 25%; за якими стягувачами є держава, державні органи; рішення, які передбачають вчинення дій до майна державної /комунальної власності, рішення про виселення і виселення фізичних осіб та інші).

➤ У розвиток положень, передбачених проектом Закону України «Про виконавче провадження», розроблено **законодавчі пропозиції щодо упровадження змішаної системи виконання рішень** шляхом введення приватних виконавців у систему виконання рішень суду та інших органів ([реєстр. № 2506а](#)).

Зокрема, законопроектом:

- визначено принципи діяльності державної виконавчої служби, підвищено вимоги до осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів;

- визначено правовий статус приватних виконавців, врегульовано процедури набуття та зупинення права на здійснення діяльності приватними виконавцями, особливості фінансового забезпечення діяльності приватних виконавців;
- встановлюється новий порядок оскарження рішень, дій / бездіяльності виконавців.

8 жовтня 2015 року законопроекти реєстр. №№ 2506а, 2507а прийнято у першому читанні.

➤ **Урегульовано питання надсилання усіх електронних копій судових рішень до Єдиного державного реєстру судових рішень⁴⁷.**

Електронні копії судових рішень надсилаються до реєстру суддею або відповідальною особою суду виключно в електронній формі із застосуванням автоматизованої системи документообігу суду з використанням електронного цифрового підпису.

4.2 Реформа органів прокуратури

➤ Внесено зміни до Закону України «Про прокуратуру» в частині **удосконалення та особливостей застосування окремих положень⁴⁸.**

Закон визначає порядок дисциплінарного провадження щодо прокурорів, добору прокурорів та їх дисциплінарної відповідальності, а також перелік адміністративних посад військових прокуратур, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, порядок призначення на ці посади.

➤ 15 липня 2015 року **набрав чинності Закон України «Про прокуратуру»⁴⁹, який створив нові законодавчі засади діяльності органів прокуратури.**

З метою імплементації Закону України «Про прокуратуру»:

- затверджено нову структуру Генеральної прокуратури та регіональних прокуратур;
- скорочено штатну чисельність органів прокуратури України на більш ніж 3 000 одиниць (на даний час загальна штатна чисельність працівників органів прокуратури складає близько 15 000 осіб).

➤ **Проведено конкурсний відбір з формування оновлених місцевих прокуратур.**

Замість існуючих 639 прокуратур районного рівня створено 178 місцевих прокуратур.

Відкритий конкурсний відбір здійснювався у чотири етапи:

тестування претендентів на зайняття посад у місцевих прокуратурах на знання законодавчої бази;

тестування на загальні здібності;

психологічні тести;

співбесіда з кандидатами.

Вперше взяти участь у конкурсі на зайняття близько 700 керівних посад у регіональних прокуратурах змогли як працівники прокуратури, так і особи, які не працювали в системі, але мають вищу юридичну освіту і 5-річний досвід роботи за фахом.

⁴⁷ - постанова Кабінету Міністрів України від 17 червня 2015 року № 401.

⁴⁸ - Закон України [№ 578-VIII](#).

⁴⁹ - Закон України «Про прокуратуру» прийнято Верховною Радою України 14 жовтня 2014 року.

За результатами проведення конкурсу на зайняття керівних посад місцевих прокуратур набрано прокурорів та керівників цих прокуратур, їх перших заступників та заступників.

➤ Триває робота щодо законодавчого та організаційно-практичного забезпечення **організації діяльності Генеральної інспекції внутрішніх розслідувань та безпеки Генеральної прокуратури України.**

До повноважень Генеральної інспекції належатиме розслідування злочинів, вчинених прокурорами та слідчими, нагляд за додержанням законів при провадженні оперативно-розшукової діяльності щодо працівників прокуратури, проведення внутрішнього аудиту, забезпечення інформаційної безпеки.

Наказами Генерального прокурора України:

затверджено структуру Генеральної інспекції;

затверджено склад трьох робочих груп з питань нормативного врегулювання, організації діяльності та кадрового укомплектування Генеральної інспекції, до роботи у яких залучено міжнародних експертів.

Для реалізації завдань, передбачених пріоритетом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу проектів:

- «Підтримка реформ у сфері юстиції в Україні» (ЄС), фінансування - 8,57 млн. євро на період 07.10.2013–06.12.2016;
- «Освіта суддів – для економічного розвитку» (Канада), фінансування – 5,8 млн. канадських дол. на період 01.04.2012–31.03.2017.

5. Реформа в сфері державного управління

Розпочати комплексне реформування системи державного управління та, зокрема, державної служби й служби в органах місцевого самоврядування на основі європейських принципів державного управління, в тому числі шляхом доопрацювання та прийняття проекту закону про реформу державної служби.

Реформа державного управління відіграє фундаментальну роль у процесі європейської інтеграції.

У сфері реформування державної служби досягнуто **певного прогресу.**

➤ Схвалено Стратегію реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні на період до 2017 року та затверджено план заходів щодо її реалізації⁵⁰, що забезпечило створення у середньостроковій перспективі належних умов для ефективного проведення в Україні реформи державної служби, служби в органах місцевого самоврядування та підвищення їх якості, сприяло оптимізації функцій інститутів державної влади, ефективному розподілу повноважень і сфер відповідальності.

⁵⁰ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 березня 2015 року № 227-р.

➤ Прийнято **Закон України «Про державну службу»⁵¹**.

Законом, серед іншого, передбачається:

- введення процедури обов'язкового проведення конкурсу на заміщення вакантних посад та при просуванні на вищу посаду;
- розмежування політичних і адміністративних посад в міністерствах та запровадження посад державних секретарів Кабінету Міністрів та міністерств;
- чітка класифікація посад і наявність вимог до них на основі компетентності;
- прозорий механізм оплати праці;
- визначення переліку причин для звільнення державних службовців і заборона для вищої категорії чиновників бути членами політичних партій;
- введення трьох категорій посад замість існуючих семи.

Закон, за оцінками експертів SIGMA, узгоджується з Європейським принципам державного управління, а також враховує досвід держав-членів ЄС.

З метою ефективної імплементації положень Закону, який набуде чинності з 1 травня 2016 року, розпочато підготовку нормативно-правових актів щодо порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби, діяльності Комісії з питань вищого корпусу державної служби, схеми посадових окладів на посадах державної служби, інших нормативно-правових актів, передбачених Законом.

Розпочато роботу щодо забезпечення функціонування централізованої інформаційно-аналітичної автоматизованої системи управління людськими ресурсами, зокрема її важливої складової – автоматизованого обліку кількісного складу державних службовців державних органів, посад керівних працівників та спеціалістів.

➤ В першому читанні прийнято проект Закону України **«Про службу в органах місцевого самоврядування»** ([реєстр. № 2489](#)).

Прийняття зазначеного Закону дасть змогу уніфікувати підходи до роботи в органах місцевого самоврядування та в державних органах, визначити особливості такої роботи.

➤ З метою визначення підходів та завдань щодо реформування інших елементів державного управління – формування та реалізація державної політики, система органів виконавчої влади, оптимізація та підвищення якості надання адміністративних послуг, запровадження єдиних засад адміністративної процедури – Урядом у співпраці з експертами програми OECD SIGMA та іншими міжнародними експертами **розроблено проекти Стратегії реформування державного управління України на 2015 – 2020 роки та плану заходів з реалізації Стратегії на 2015 – 2017 роки.**

Так, відповідно до проектів зазначених документів цілями реформи є:

- перетворення державного апарату на ефективний інструмент безперервного і стійкого розвитку нашої держави та задоволення потреб громадян України;

⁵¹ - Закон України [№ 889-VIII](#).

- створення на основі принципів належного врядування і кращого досвіду держав-членів ЄС інституційної та адміністративної спроможності державного апарату ефективно і результативно впроваджувати реформи, що необхідні для успішної реалізації Угоди про асоціацію.

Напрямами реформування державного управління визначено:

- оновлення процесів та процедур формування, реалізації та моніторингу державної політики;
- запровадження ефективної інституційної системи органів державного управління;
- побудова політично нейтральної, професійної та престижної державної служби;
- запровадження єдиної адміністративної процедури та підвищення якості надання адміністративних послуг.

Тривають консультації із Стороною ЄС щодо залучення фінансової підтримки реформи, зокрема співпраця із Дорадчою командою з питань реформи державного управління, до якої увійшли колишні високопосадовці з держав-членів ЄС з досвідом щодо проведення масштабних реформ державного управління.

Для реалізації завдань, передбачених пріоритетом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу ЄС, у тому числі шляхом залучення експертів SIGMA/OECD/SGUA.

6. Деретуляція

Зменшити регуляторний тягар для бізнесу, зокрема для малих і середніх підприємств, за рахунок скорочення кількості дозволів та ліцензій.

Досягнуто **значного прогресу** у реформуванні сфери дерегуляції.

З метою зниження регуляторного тиску держави на бізнес шляхом спрощення процедур, зменшення контролюючих органів та частоти перевірок, скасування зайвих дозволів та ліцензій тощо Урядом впроваджено такі заходи:

6.1 Державні (публічні) послуги

➤ З червня 2015 року започатковано роботу **нового порталу державних послуг <https://igov.org.ua/>**, за допомогою якого громадяни України можуть отримати державні послуги. Частина цих послуг вже надається через Інтернет, інші – очікують на впровадження в електронній формі.

На 1 січня 2016 року за допомогою порталу <https://igov.org.ua/> доступно он-лайн 213 послуг, з них:

138 послуг – для громадян (зокрема, у сфері діяльності органів внутрішніх справ та взаємодії з державними органами, будівництва, нерухомості та земельних відносин, питань сім'ї та шлюбу, податковій сфері);

75 послуг – для бізнесу (зокрема у сфері будівництва, нерухомості, земельних відносин, користування надрами, захисту довкілля, торгівлі та зовнішньоекономічної діяльності, культури, мистецтва та релігії, медицини та освіти, а також щодо діяльності Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців).

Ще 42 державних послуги знаходяться на стадії підготовки та стануть доступні на порталі протягом найближчих місяців.

➤ Міністерством юстиції [запроваджено електронний сервіс](#) з окремих послуг через офіційний веб-сайт **Мін'юсту**. Зокрема це стосується:

- державної реєстрації юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців;
- державної реєстрації речових прав на нерухоме майно;
- державної реєстрації актів цивільного стану;
- діяльності арбітражних керуючих;
- проведення он-лайн аукціонів з продажу арештованого майна;
- судової системи.

Отримані документи мають такий же офіційний статус, як і паперові документи.

6.2 Скорочення кількості дозволів та ліцензій, обмеження перевірок, спрощення роботи

➤ Реалізується План заходів щодо дерегуляції господарської діяльності⁵².

План заходів містить 131 завдання, які спрямовані на усунення регуляторних, адміністративних бар'єрів, що перешкоджають ефективному веденню підприємницької діяльності.

План включає удосконалення ліцензійних та дозвільних процедур, процедур технічного регулювання, державного нагляду (контролю), митного та податкового регулювання, умов здійснення підприємництва у аграрній, харчовій, будівельній галузі, сферах електроенергетики, нафтогазовій, інформаційних технологій, телекомунікації.

[Інформація про стан виконання Плану](#) оприлюднюється на сайті Державної регуляторної служби.

➤ Спрощено процедури дозвільного характеру та скорочено строки отримання спеціальних ліцензій і сертифікатів для компаній, що працюють у сфері АПК, паливно-енергетичного комплексу та у харчовій промисловості⁵³:

- у аграрному секторі скорочено строки оформлення карантинного та фітосанітарного сертифікатів (з п'яти днів до одного дня), скасовано обов'язковий карантинний сертифікат для перевезення зернових та олійних культур (відтепер він буде видаватися тільки на вимогу компаній), а також необхідність отримання карантинного сертифікату для внутрішніх перевезень.

⁵² - розпорядження Кабінету Міністрів від 18 березня 2015 року № 357-р.

⁵³ - розпорядження Кабінету Міністрів від 18 березня 2015 року № 357-р.

Ці нововведення вирішать проблеми з затримкою вантажів, призведуть до скорочення зайвих витрат компаній під час перевезення зерна і, як результат, сприятимуть здешевленню ланцюжків поставок української сільськогосподарської продукції.

- спрощено процедури у надрокористуванні (моніторинг та науковий супровід виключені з обов'язкових умов спеціального дозволу на користування надрами);
- скасовано державну реєстрацію дієтичних харчових продуктів.

➤ Вдосконалено порядок ліцензування видів господарської діяльності з позиції **спрощення для бізнесу та влади адміністрування процедур у сфері ліцензування**⁵⁴. Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності»:

- скорочено кількість ліцензованих видів господарської діяльності з 56 до 30;
- введено необов'язковість оформлення ліцензії, як документа у паперовому вигляді, закріплено засади дистанційного, зокрема, електронного ліцензування;
- встановлено безстроковість дії ліцензії;
- запроваджено єдину інформаційну базу, до якої вноситиметься інформація про ліцензування;
- посилено контроль за органами ліцензування;
- запроваджено можливість надання ліцензій на окремі види господарської діяльності на місцевому рівні.

Реалізація положень Закону сприятиме підвищенню рейтингу України за класифікацією Світового банку через утворення більш сприятливих умов розвитку підприємництва та зростання інвестиційної привабливості України.

➤ 7 квітня 2015 року **набрали чинності зміни до законодавства України щодо спрощення умов ведення бізнесу**⁵⁵ (дерегуляція), які передбачають:

- скасування 16 дозвільних документів (дозволів, рішень, висновків, погоджень);
- встановлення строку реєстрації бізнесу протягом не більше двох днів (попередній термін - 5 днів);
- запровадження видачі дозвільних документів через центри надання адміністративних послуг.

➤ Прийнято зміни до Закону України «Про карантин рослин»⁵⁶, спрямовані на **реформування системи державного регулювання та контролю у сфері карантину рослин з метою дерегуляції та попередження корупції**.

Зміни спрямовано, зокрема на:

- скорочення строку видачі фітосанітарного та карантинного сертифікатів до 24 годин після завантаження транспортного засобу;
- запровадження окремих списків об'єктів карантинного контролю та перевезення рослин в цілях імпорту, експорту, реекспорту і всередині країни;

⁵⁴ - Закон України [№ 222-VIII](#).

⁵⁵ - Закон України [№ 191-VIII](#).

⁵⁶ - Закон України [№ 617-VIII](#).

- публікацію на офіційних інтернет-порталах протягом одного робочого дня з дня її отримання інформації про розроблені та/або переглянуті фітосанітарні заходи та фітосанітарні заходи країн призначення, результатів аналізу ризику, рішень про запровадження або скасування карантинного режиму, у тому числі переліку територій, на яких запроваджено карантинний режим;
- скасування обов'язковості проходження перевірки для здійснення діяльності із перевезення та вирощування рослин;
- запровадження обов'язкової видачі карантинного сертифіката лише за умови вивезення рослин за межі карантинної зони.

➤ Затверджено [новий перелік органів ліцензування](#)⁵⁷ (26 органів), відповідно до якого **втратили повноваження щодо ліцензування** такі органи влади:

- Держгеонадра (видобуток дорогоцінних каменів);
- Держветфітослужба (виробництво ветеринарних медикаментів);
- Мінагрополітики (торгівля пестицидами та агрохімікатами, торгівля племінними (генетичними) ресурсами, проведення фумігації (зnezараження);
- ДКА (виробництво ракет);
- Держгеокадастр (землеоціночні роботи та земельні торги);
- Мінмолодьспорт (генетично-інженерна діяльність у замкненій системі);
- Державна служба інтелектуальної власності (виробництво дисків для лазерних систем зчитування, матриць);
- Міненерговугілля (торгівля рідким паливом з біомаси (крім біоетанолу) і біогазом).

➤ Встановлено **скорочені терміни надання послуги державної реєстрації речових прав на нерухоме майно і розмір плати за їх надання**⁵⁸:

- три і п'ять (для заяви, строк розгляду якої відповідно до закону становить 14 робочих днів) робочих днів - у подвійному розмірі адміністративного збору за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно;
- один робочий день - у 5-кратному розмірі адміністративного збору за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно;
- дві години з моменту прийняття заяви - 10-кратний розмір адміністративного збору за державну реєстрацію речових прав на нерухомість.

Разом з цим, встановлено скорочені строки на отримання інформації з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно – інформацію у паперовій формі можна отримати протягом 30 хвилин від звернення за потрібну оплату.

➤ Національним банком України **удосконалено процедуру валютного контролю комерційними банками за операціями з експорту послуг**, які здійснювалися між українськими фірансерами та закордонними клієнтами.

⁵⁷ - постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2015 року № 609.

⁵⁸ - постанова Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2015 року № 669.

Зокрема, спрощено вимоги до оформлення актів виконаних робіт для отримання коштів. Тепер задля здійснення контролю комерційні банки можуть використовувати звичайні рахунки-фактури (“інвойси”) з одним підписом – виконавця – та роздруковану оферту, а також самостійно визначати необхідність перекладу пред’явлених документів українською мовою.

➤ Також Національним банком України **спрощено порядок реєстрації міжнародних систем інтернет-розрахунків**, які створені в країнах, де впроваджені високі стандарти у фінансовій сфері та міжнародні стандарти оверсайта платіжних систем і систем розрахунків.

Міжнародні системи інтернет-розрахунків (*такі як PayPal, ApplePay, GoogleWallet та інші*) мають право здійснювати повноцінну діяльність в Україні після внесення відомостей про них до Реєстру платіжних систем, систем розрахунків, учасників цих систем та операторів послуг платіжної інфраструктури.

➤ 20 вересня 2015 року набрали чинності положення Закону України «Про основні засади та вимоги до безпеки і якості харчових продуктів», якими **скасовується обов’язковість надання оригіналу міжнародного ветеринарного сертифікату при вивантаженні контейнерів з суден**. Це не лише спрощує обслуговування клієнтів в українських портах, але і дозволяє бізнесу заощадити час на перевірку вантажів.

➤ **Скасовано ліцензії на експорт виробів з кольорових металів**⁵⁹.

➤ **Скасовано обов’язковість ветеринарного свідоцтва форми № 2**⁶⁰.

Видача ветеринарного свідоцтва форми № 2 здійснювалася з метою визначення пункту походження зерна та простежування товарних потоків фуражного зерна. Проте інформація, яка містилася у свідоцтві, дублювалася із інформацією, наданою в товарно-транспортній накладній. Рішенням Уряду передбачено добровільну процедуру отримання свідоцтва при переміщенні зерна, надання органам ветеринарно-санітарного контролю копії товарно-транспортної накладної та зазначення пункту походження зерна.

➤ З метою **створення принципово нової моделі системи державної реєстрації бізнесу та речових прав на нерухоме майно шляхом децентралізації владних повноважень** у цих сферах прийнято:

- Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень»⁶¹.

Закон визначає широке коло суб’єктів державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, до яких віднесено нотаріусів та інших акредитованих Мін’юстом суб’єктів, а також надає заявнику можливість вільно обирати суб’єкта, який надаватиме йому відповідні послуги. Зазначене сприятиме позбавленню монопольного становища на ринку цих послуг.

- Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань»⁶².

⁵⁹ - постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 року № 773.

⁶⁰ - постанова Кабінету Міністрів України від 13 жовтня 2015 року № 916.

⁶¹ - Закон України [№ 834-VIII](#).

⁶² - Закон України [№ 835-VIII](#).

Закон передбачає передачу органам місцевого самоврядування, місцевим держадміністраціям, нотаріусам та акредитованим суб'єктам повноважень з надання адміністративних послуг у сфері державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців (за органами юстиції залишається державна реєстрація громадських формувань).

Закон:

- вперше створює єдиний інформаційний майданчик, за достовірність якого відповідає держава, і який вміщуватиме всю інформацію щодо суб'єкта господарювання, включаючи усі видані йому дозвільні документи;
- вперше уніфікує порядок реєстрації всіх існуючих видів суб'єктів господарювання та не бізнесових установ в єдиному законодавчому акті;
- спрощує процедуру державної реєстрації, наближує її до споживача, зокрема зменшується перелік документів, необхідний для державної реєстрації;
- передбачає надання послуг у сфері реєстрації за принципом «єдиного вікна».

➤ **Розширено повноваження органів місцевого самоврядування та оптимізовано порядок надання адміністративних послуг⁶³.**

Закон:

- запроваджує можливість надання адміністративних послуг органів місцевого самоврядування в центрах, утворених районними держадміністраціями, на основі узгоджених рішень;
- передбачає утворення віддалених робочих місць для роботи адміністраторів центрів;
- запроваджує можливість надання адміністративних послуг в електронній формі, у тому числі через інтегровані з Єдиним державним порталом адміністративних послуг інформаційні системи державних органів влади та органів місцевого самоврядування.

➤ **З метою забезпечення європейських стандартів у сфері відновлення платоспроможності боржника та спрощення умов ведення бізнесу розроблено зміни до законодавства з питань банкрутства ([реєстр. № 3163](#)).**

Законопроектом передбачено:

- обмеження можливості затягування процедур банкрутства;
- надання кредиторам веб-доступу до інформації про боржника, розширення повноважень та участі кредиторів у процедурах банкрутства;
- вдосконалення процедури призначення розпорядника майна боржника, усунення можливості його призначення господарським судом без застосування автоматизованої системи;
- вдосконалення процедури та забезпечення прозорості реалізації майна боржника у процедурах банкрутства та оформлення придбання такого майна.

⁶³ - Закон України [№ 888-VIII](#).

➤ Розроблено зміни до законодавства, спрямовані на **скорочення дозвільних процедур у сфері зовнішньоекономічної діяльності** ([реєстр. № 2498а](#))⁶⁴.

Передбачається скасування шести ліцензій на експорт та імпорт спирту та алкогольних напоїв, тютюнових виробів, а також фінансові санкції за неподання звітів у цій сфері.

6.3 Захист інтересів бізнесу

➤ Для захисту прав представників великого бізнесу та приватних підприємців – фізичних осіб 20 травня 2015 року **розпочала роботу Рада бізнес-омбудсмена**.

Будь-яка фізична або юридична особа, що здійснює підприємницьку діяльність в Україні, у разі порушення їхніх законних прав може подати скаргу бізнес-омбудсмену на органи державної та місцевої влади, підконтрольні державі компанії та їхніх посадових осіб. Скарга може бути направлена он-лайн через [веб-сайт Ради](#), електронною поштою (info@boi.org.ua) або на поштову адресу Ради. Бізнес-омбудсмен також може розпочати власне розслідування, якщо дізнається про відповідні порушення з будь-яких інших джерел, включаючи засоби масової інформації.

Рада бізнес-омбудсмена підписала меморандуми про партнерство та співробітництво з Державною регуляторною службою та Міністерством юстиції.

В рамках меморандуму з ДРС сторони планують взаємодіяти з органами державної влади та місцевого самоврядування та надавати рекомендації щодо реалізації державної політики дерегуляції господарської діяльності, поліпшення умов провадження підприємницької діяльності, запобігання корупційним діям та іншим порушенням законних інтересів суб'єктів підприємництва.

У рамках Меморандуму з Мін'юстом Рада бізнес-омбудсмена планує:

- надавати Мін'юсту та його органам, а також органам державної влади та місцевого самоврядування рекомендації з метою спрощення умов провадження підприємницької діяльності та запобігання корупційним діям,
- готувати пропозиції з удосконалення законодавства з питань примусового виконання рішень судів, державної реєстрації юридичних та фізичних осіб, державної реєстрації прав на рухоме і нерухоме майно, банкрутства та використання електронного підпису.

Сторони співпрацюватимуть у напрямку виявлення та усунення положень в законодавстві, що обмежують можливість здійснення підприємницької діяльності, а також моніторингу порушень з боку посадових осіб інтересів суб'єктів підприємницької діяльності.

Рада бізнес-омбудсмена готує квартальні звіти, що містять інформацію про результати роботи за відповідний період, і включають інформацію щодо кількості, характеру та географії отриманих скарг, проведені розгляди, інформацію стосовно результатів розгляду звернень. [Тексти звітів розміщено на сайті Ради](#) бізнес-омбудсмена.

⁶⁴ - 12 листопада 2015 року законопроект прийнято в [першому](#) читанні.

➤ 10 серпня 2015 року **при ДФС розпочав роботу Уповноважений з питань підприємництва**. Інституція уповноваженого з питань підприємництва діятиме на громадських засадах.

Головним завданням Уповноваженого з питань підприємництва є забезпечення якісного та прозорого діалогу між бізнесом та ДФС. Серед питань, з якими платники податків можуть звертатись до Уповноваженого – індивідуальні скарги платників податків та системні питання, які стосуються адміністрування податків і зборів. Крім того, це можуть бути законодавчі пропозиції бізнесу.

Скарги та пропозиції приймаються електронною поштою (tax_ombudsman@sfs.gov.ua) або на поштову адресу ДФС.

➤ 9 вересня 2015 року Міністр економічного розвитку і торгівлі оголосив про **створення Дерегуляційного офісу** – неурядової структури, основним завданням якої є систематичний перегляд законодавства у регуляторній сфері та оцінка ефективності й доцільності кожного окремого обмежувального заходу.

До складу Офісу увійдуть юристи, аналітики та експерти ринків. Призначено голову Офісу. Фінансування діяльності Офісу здійснюватиметься за кошти міжнародних організацій.

➤ 26 жовтня 2015 року **опубліковано оновлений щорічний рейтинг** легкості ведення бізнесу від Світового банку DoingBusiness, в якому Україна піднялася на 13 позицій, посівши 83 місце.

Україна другий рік поспіль покращує свій результат. У 2014 році Україна посіла 96 місце в рейтингу DoingBusiness, поліпшивши свої позиції на 16 пунктів.

Дослідження показало, що ключовою реформою, яка сприяла підвищенню рейтингу України цього року, стало спрощення реєстрації бізнесу.

Згідно з даними DoingBusiness, для реєстрації підприємства в Україні треба пройти 4 процедури та знадобиться не більше семи днів.

Для реалізації завдань, передбачених пріоритетом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу ЄС у рамках програми EU SURE (EU Support to Ukraine to Re-launch the Economy).

Відповідно до програми - EU SURE, в 15 регіонах України створять центри розвитку бізнесу. Об'єм донорської допомоги, яка передбачена програмою EU SURE - 55 млн. євро.

У першу чергу, у новостворених центрах сприятимуть старту бізнесу у сфері сільського господарства, енергоефективності, щодо підвищення якості суспільних послуг та інфраструктури. Надаватимуться консультації з юридичних та ринкових питань ведення бізнесу в Україні та за її межами.

7. Реформа державних закупівель

Підвищити прозорість та конкурентоспроможність в галузі державних закупівель. Привести перелік виключень із сфери державних закупівель у відповідність до директив ЄС щодо державних закупівель. Забезпечити проведення закупівель на конкурсній основі та гарантувати доступ до інформації щодо державних закупівель, зокрема для державних підприємств.

Досягнуто **значного прогресу** у реформуванні системи державних закупівель.

Урядом продовжувалась робота щодо подальшого наближення законодавства України у сфері державних закупівель, практики його застосування до найкращих світових практик та законодавства ЄС у цій сфері.

7.1 Впровадження стандартів ЄС

➤ Прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України у сфері державних закупівель щодо приведення їх у відповідність з міжнародними стандартами та вжиття заходів з подолання корупції»⁶⁵.

Метою Закону є значне зниження корупційних ризиків, установлення запобіжних заходів щодо зловживання процедурою оскарження під час проведення процедур державних закупівель, збільшення рівня конкуренції шляхом спрощення участі в процедурах закупівлі для бізнесу, приведення системи державних закупівель до міжнародних стандартів тощо.

Законом, зокрема, передбачено:

- підвищення вартісної межі щодо застосування норм Закону України «Про здійснення державних закупівель» для закупівлі товарів та послуг із 100 тис. грн. до 200 тис. грн., а робіт – з 1 млн. грн. до 1,5 млн. грн.;
- підвищення вартісної межі для застосування процедури запиту цінових пропозицій до 500 тис. грн.;
- встановлення заборони надавати довідки, які вже знаходяться у публічному доступі;
- можливість вносити зміни до запиту цінових пропозицій;
- обов'язкове оприлюднення протоколів засідання тендерних комітетів;
- оприлюднення змісту пропозиції та інформації про ціну.

Закон спрямований на імплементацію в українське законодавство положень Директиви 2004/18/ЄС Європейського Парламенту та Ради про координацію порядків надання державних контрактів щодо виконання робіт, постачання товарів та надання послуг та Директиви 2004/17/ЄС Європейського Парламенту та Ради про координацію процедур закупівель підприємствами, що працюють в сфері водо-, енергопостачання, транспорту та телекомунікацій.

⁶⁵ - Закон України [№ 679-VIII](#).

➤ За підтримки проекту ЄС «Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС» розроблено **проект Стратегії реформування системи державних закупівель в Україні на 2015-2032 роки («дорожня карта»)** та план заходів з реалізації цієї Стратегії, які схвалено Урядовим комітетом з питань економічного розвитку та європейської інтеграції для винесення на розгляд Комітету асоціації Україна – ЄС у торговельному складі.

Стратегія передбачає, зокрема:

- поетапний перехід до єдиної системи електронних закупівель;
- гармонізацію з 5 директивами Європейського Союзу;
- реорганізацію регуляторної та наглядової інституцій у сфері державних закупівель;
- професіоналізацію системи державних закупівель шляхом заміни тендерних комітетів на посадових осіб-фахівців у сфері державних закупівель;
- приєднання до угоди про державні закупівлі в межах СОТ.

➤ З метою подальшого реформування та приведення правил і практик державних закупівель в Україні до стандартів ЄС у цій сфері прийнято **Закон України «Про публічні закупівлі»⁶⁶**.

Законом передбачається:

- запровадження системи електронних закупівель і електронної системи оскарження;
- здійснення процедур закупівлі, обміну інформацією, документами та подання роз'яснень в електронній системі закупівель;
- імплементація положень Директив 2014/24/ЄС і 2014/25/ЄС;
- сприяння прозорості використання бюджетних коштів.

Прийняття цього Закону є значним кроком у реформуванні сфери державних закупівель у контексті впровадження законодавства ЄС, передбаченого Угодою про асоціацію. Водночас, повне виконання вказаних зобов'язань потребуватиме додаткових імплементаційних заходів, а також подальшого законодавчого вдосконалення регулювання з урахуванням результатів практичного впровадження прийнятого Закону.

Для реалізації завдань, передбачених пріоритетом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу проекту «Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС» (ЄС), фінансування - близько 4 млн. євро на період 05.11.2013–04.11.2016.

➤ З метою врегулювання питання **відповідності положень Закону України «Про Антимонопольний комітет України»** положенням Закону України «Про здійснення державних закупівель» на розгляд Верховної Ради внесено [законопроект «Про внесення змін до Закону України «Про Антимонопольний комітет України»](#) (реєстр. № 3394).

Законопроект має на меті врегулювати питання уникнення дублювання запитуваної органами Антимонопольного комітету інформації у суб'єктів господарювання, об'єднань, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, їх посадових осіб і працівників, інших фізичних та юридичних осіб,

⁶⁶ - Закон прийнято 24 грудня 2015 року.

яка вже ними надавалася протягом дванадцяти місяців, що передують дню отримання такої вимоги, до будь-якого органу Антимонопольного комітету і не зазнала змін.

7.2 Прозорість у сфері державних закупівель. Впровадження електронних закупівель

- Запроваджено [пілотний проект електронних державних закупівель ProZorro](#).

Через систему здійснюються державні закупівлі для товарів на суму до 100 тис. грн. і послуг – до 1 млн. гривень.

Основна мета системи – це забезпечення прозорості процесу державних закупівель, підвищення довіри бізнесу та боротьба з корупцією. Електронна система спрощує доступ малого і середнього бізнесу до державних торгів, дозволяє економніше витратити бюджетні кошти та забезпечує громадський контроль за процесом торгів.

До системи вже підключено шість електронних торгових майданчиків (e-tender.biz; dz.prom.ua; smarttender.biz/government; public-bid.com.ua; newtend.com; dzo.com.ua).

Запущено інструмент [help-desk](#), який дозволяє отримувати постійну та професійну підтримку з питань державних закупівель.

- Визначено **Порядок проведення експерименту із застосування електронних засобів під час здійснення переговорної процедури закупівлі**⁶⁷.

Відповідно до Порядку, у разі застосування переговорної процедури закупівлі, всі закупівлі Міністерства оборони України здійснюються в електронному форматі та на електронних майданчиках, з якими укладено меморандуми про співпрацю.

7.3 Приєднання України до Угоди СОТ про державні закупівлі

- 12 листопада 2015 року на черговому засіданні Комітету СОТ з державних закупівель сторонами Угоди про державні закупівлі схвалено Протокол про приєднання України до цієї Угоди.

Приєднання до Угоди про державні закупівлі має надати українським компаніям доступ до ринків закупівель членів СОТ, що є договірними сторонами Угоди, який оцінюється у 1,7 трлн дол. США.

На сьогодні сторонами Угоди є 16 окремих держав та митних територій (Канада, Гонконг (КНР), Ісландія, Ізраїль, Японія, Корея, Ліхтенштейн, Аруба (Нідерланди), Норвегія, Сінгапур, Швейцарія, Тайвань, США, Вірменія, Нова Зеландія та Чорногорія), а також ЄС від імені своїх 28 держав - членів.

З детальною інформацією щодо реформи державних закупівель можна ознайомитись на [сайті Мінекономрозвитку](#).

⁶⁷ - наказ Міністерства оборони від 12 червня 2015 року № 257, набрав чинності 27 червня 2015 року.

8. Податкова реформа, в тому числі відшкодування ПДВ

Вжити заходів щодо підвищення ефективності системи оподаткування, у тому числі при розгляді скарг щодо відшкодування ПДВ, заходів щодо забезпечення своєчасних виплат за всіма визнаними скаргами щодо відшкодування ПДВ, з недопущенням будь-яких форм дискримінації.

Досягнуто **певного прогресу** у реформуванні ефективності системи оподаткування, в тому числі відшкодування ПДВ.

8.1 Реформування податкової системи

➤ Встановлено **норми, які дозволять реформувати податкову систему України**⁶⁸.
Зокрема:

- скорочено кількість податків і зборів – з 22 до 11 (скасовано - 3, трансформовано 13 подібних - у 5);
- запроваджено систему електронного адміністрування ПДВ;
- реформовано систему оподаткування податком на прибуток підприємств;
- скасовано низку галузевих пільг, у тому числі скорочено перелік галузевих пільг з податку на прибуток підприємств.

Реалізація положень Закону дозволить полегшити ведення бізнесу в Україні, зменшити витрати часу платників податків на виконання обов'язкових процедур щодо декларування сум податків та їх сплату.

➤ **Внесено зміни до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України**⁶⁹, зокрема:

- удосконалено порядок відшкодування податку на додану вартість з бюджету з урахуванням черговості подання платниками податку заявок на його відшкодування;
- встановлено єдину базову ставку 18 відсотків податку на доходи фізичних осіб та скасовано обов'язок подання податкової декларації з річним перерахунком податку в разі отримання доходів від двох і більше податкових агентів понад 120 мінімальних заробітних плат на рік;
- звільнено від податку на доходи фізичних осіб суми коштів, надані міжнародною фінансовою організацією на заходи щодо енергоефективності та енергозбереження;
- встановлено єдину ставку єдиного соціального внеску в розмірі 22 відсотка для роботодавців та скасовано єдиний соціальний внесок, що утримується із заробітної плати працівників;
- запроваджено систему електронного адміністрування реалізації пального;

⁶⁸ - Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України (щодо податкової реформи)» № 71-VIII, набрав чинності з 1 січня 2015 року.

⁶⁹ - Закон України [№ 909-VIII](#), набрав чинності з 1 січня 2016 року.

- збільшено граничний розмір ставки податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, з 2 відсотків до 3 відсотків розміру мінімальної заробітної плати за 1 кв. метр загальної площі, та запроваджено при цьому додаткову ставку податку в розмірі 25 тис. гривень для квартир площею понад 300 кв. метрів, будинків – понад 500 кв. метрів за кожен такий об'єкт. При цьому, за місцевими радами зберігається право приймати рішення щодо доцільності запровадження даного податку та визначення розміру його ставок;
- удосконалено оподаткування транспортним податком, зокрема віднесено до об'єкту оподаткування автомобілі вартістю понад 750 мінімальних заробітних плат (у 2016 році — 1,03 млн. гривень) та віком до п'яти років.

8.2 Адміністрування ПДВ

➤ З метою забезпечення **подальшого вдосконалення системи електронного адміністрування ПДВ** розроблено за участі представників бізнес – спільноти та громадських організацій та прийнято зміни до Податкового кодексу України щодо удосконалення адміністрування податку на додану вартість⁷⁰.

Прийняття відповідного Закону дало змогу:

- удосконалити систему електронного адміністрування ПДВ, яка з 1 лютого 2015 року працювала у тестовому режимі, а з 1 липня 2015 року переведена у звичайний режим роботи;
- виправити помилки платників, допущені під час роботи системи в тестовому режимі;
- реалізувати низку позитивних змін в порядку складання податкових накладних та веденні обліку ПДВ.

Система електронного адміністрування ПДВ працює в штатному режимі безперебійно.

➤ З метою створення комфортних умов для платників податків **впроваджено електронні сервіси**, які дають можливість отримати інформацію з системи електронного адміністрування податку на додану вартість.

Система електронного адміністрування ПДВ забезпечує відповідність сплаченого та нарахованого ПДВ, а також унеможлиблює формування фіктивного ПДВ та неправомірного відшкодування його з бюджету.

На сьогодні прийнято всі законодавчі та підзаконні акти, необхідні для функціонування системи електронного адміністрування ПДВ.

За 2015 рік відшкодовано ПДВ у розмірі 68 405,3 млн. грн., у тому числі в автоматичному режимі – 38 096,1 млн. грн.

Підприємствам з часткою іноземного капіталу відшкодовано ПДВ у розмірі 28 868,7 млн. грн., у тому числі в автоматичному режимі – 17 785,1 млн. грн. Підприємствам держав-членів ЄС відшкодовано ПДВ у розмірі 21 009,3 млн. грн., у тому числі в автоматичному режимі – 12 819,4 млн. грн.

⁷⁰ - Закон України [№ 643-VIII](#).

9. Зовнішній аудит

Враховуючи результати нещодавніх реформ, продовжувати удосконалення функції зовнішнього аудиту для зміцнення системи стримувань і противаг.

Досягнуто **значного прогресу** у реформуванні системи зовнішнього аудиту.

➤ Рахункова палата отримала **додаткові повноваження у сфері контролю за надходженням коштів до державного бюджету**⁷¹.

Таким чином, Закон України «Про Рахункову палату» приведено у відповідність до Конституції України, стаття 98 якої встановлює, що контроль від імені Верховної Ради України за надходженням коштів до Державного бюджету та їх використання здійснює Рахункова палата.

Ці повноваження випливають із стандартів Міжнародної організації вищих органів контролю державних фінансів (INTOSAI), якими зокрема передбачено, що вищий орган контролю державних фінансів повинен мати повноваження щодо максимально широкого контролю за надходженням податків та з цією метою мати доступ до податкових декларацій та документів.

➤ Прийнято **нову редакцію Закону України «Про Рахункову палату»**⁷², який розроблявся за участю експертів Німецького товариства міжнародного співробітництва GIZ та Світового банку.

Законом визначено, що Рахункова палата є державним колегіальним органом, який наділений організаційною, функціональною та фінансовою незалежністю, що здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням. Рахункова палата здійснює аудит ефективності та фінансовий аудит щодо:

- управління об'єктами державної власності;
- обслуговування і погашення державного боргу;
- здійснення державних закупівель за рахунок коштів державного бюджету;
- виконання державних цільових програм, інвестиційних проектів, державного замовлення;
- надання державної допомоги суб'єктам господарювання за рахунок коштів державного бюджету, виконання кошторису доходів та витрат Національного банку України.

Об'єктами контролю Рахункової палати визначено державні органи, органи місцевого самоврядування, інші бюджетні установи, у тому числі закордонні дипломатичні установи України, суб'єкти господарювання, громадські організації, фонди загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, Національний банк, інші фінансові установи.

⁷¹ - Закон України [№ 274-VIII](#).

⁷² - Закон України [№ 576-VIII](#).

Для забезпечення прозорості передбачено, що Рахункова палата щокварталу подає Верховній Раді висновки про стан виконання Закону про Державний бюджет України разом з пропозиціями щодо усунення виявлених відхилень і порушень, та регулярно інформує Парламент та Президента України про результати здійснення заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту), включаючи факти порушень бюджетного законодавства. Крім того, Рахункова палата готує та подає Верховній Раді щорічний звіт про свою діяльність, який також розміщується на офіційному веб-сайті для відкритого доступу.

➤ З метою імплементації нової редакції Закону «Про Рахункову палату» **затверджено [Методичні рекомендації з проведення Рахунковою палатою фінансового аудиту](#)**⁷³.

Методичні рекомендації розроблені з урахуванням вимог та положень Міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю (ISSAI), зокрема Фундаментальних принципів здійснення аудиту в державному секторі (ISSAI 100), Фундаментальних принципів здійснення фінансового аудиту (ISSAI 200) та Керівних принципів фінансового аудиту INTOSAI (ISSAI 1000-1999).

Документ містить практичні рекомендації щодо організації та проведення фінансового аудиту та визначає критерії оцінки та його основні етапи.

10. Реформування енергетичного сектору

Відповідно до Третього енергетичного пакету прискорити розмежування і реструктуризацію НАК «Нафтогаз України», ухвалити закон щодо нового регуляторного органу у сфері газу, електроенергії та комунальних послуг та надати проекти законів про ринки газу та електроенергії для проведення консультацій зі Стороною ЄС.

Досягнуто **значного прогресу** у реформуванні енергетичного сектору.

Регулювання в сфері енергетики

➤ Розроблено **проект Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»** ([реєстр. № 2966](#)).

Законопроект спрямований на удосконалення державного регулювання в енергетиці, законодавче закріплення правового статусу НКРЕКП, як незалежного державного колегіального органу, а також виконання зобов'язань України відповідно до Угоди про асоціацію та положень Третього енергетичного пакету ЄС.

Фінальну версію законопроекту реєстр. № 2966, опрацьовану народними депутатами та експертами, відправлено до Секретаріату Енергетичного Співтовариства.

⁷³ - рішення Рахункової палати від 22 вересня 2015 року № 5-5.

Газовий сектор

➤ З 1 жовтня 2015 року **набула чинності основна частина положень Закону України «Про ринок природного газу»⁷⁴**. Закон спрямований на створення ефективного конкурентного середовища на ринку природного газу з урахуванням вимог Третього енергетичного пакету ЄС, зокрема Директиви 2009/73/ЄС щодо спільних правил для внутрішнього ринку природного газу та Регламенту 715/2009 про умови доступу до мереж транспортування природного газу.

➤ З метою реалізації Закону України «Про ринок природного газу»:

– внесено зміни до Податкового кодексу України щодо створення передумов для нової моделі ринку природного газу⁷⁵;

У Податковому кодексі приводяться елементи ПДВ, рентної плати за користування надрами для видобування природного газу та збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності у відповідність із нормами Закону України «Про ринок природного газу».

- «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо створення передумов для нової моделі ринку природного газу» ([реєстр. № 3074](#))⁷⁶, які, зокрема, забезпечать можливість здійснення операцій заміщення природного газу оператором ГТС України ПАТ «Укртрансгаз»; також Закон дозволить проводити митне оформлення газу, переміщеного через кордон України, за допомогою механізмів віртуального реверсу (технічний термін – бекхол) або операційних балансуючих рахунків (ОВА), які є стандартними для Європи. Віртуальний реверс – це додаткові потужності в розмірі 60-70 млрд. кубометрів на рік і його застосування уможливує підвищення ліквідності внутрішнього ринку та безпеки енергопостачання.

– розроблено та внесено на розгляд Верховної Ради проекти Законів України:

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення умов функціонування ринку природного газу» ([реєстр. № 3325](#)).

Законопроект передбачено внесення, відповідно до Закону України «Про ринок природного газу», концептуальних змін до Кодексу про адміністративні правопорушення та близько п'ятнадцяти законів України (зокрема законів «Про трубопровідний транспорт», «Про нафту і газ», «Про природні монополії», «Про приватизацію державного майна», «Про забезпечення комерційного обліку природного газу»).

Прийняття вказаних законопроектів також є індикаторами отримання Україною чергового траншу макрофінансової допомоги ЄС.

Розроблено та **прийнято ряд** нормативно-правових та відомчих актів, спрямованих на **імплементацию нового законодавства про газовий ринок**.

⁷⁴ - Закон України [№ 329-VIII](#).

⁷⁵ - Закон України [№ 812-VIII](#).

⁷⁶ - Прийнято 4 лютого (реєстр. № 3074).

➤ Прийнято ряд рішень Кабінету Міністрів, зокрема:

- з метою забезпечення проведення розрахунків за спожитий природний газ затверджено **Порядок відкриття (закриття) поточних рахунків** із спеціальним режимом використання для зарахування коштів, що надходять за спожитий природний газ та Порядок проведення розрахунків за спожитий природний газ. Також **визначено уповноважені банки, які обслуговують поточні рахунки** із спеціальним режимом використання постачальників природного газу⁷⁷;
- затверджено **Порядок створення страхового запасу природного газу**⁷⁸;
- затверджено **Порядок проведення конкурсу з визначення постачальника «останньої надії»**⁷⁹, утворено конкурсну комісію з обрання постачальника «останньої надії» та затверджено положення про цю комісію⁸⁰;
- визначено, що **проведення незалежної експертизи** вихідних даних проектів будівництва об'єктів газотранспортної або газорозподільної системи **здійснюється незалежними організаціями**, що відповідають критеріям, встановленим Мінрегіоном⁸¹. Доручено Міненерговугілля за погодженням з Мінрегіоном забезпечити формування та оприлюднення на офіційному веб-сайті переліку відповідних незалежних організацій;
- внесено зміни до **Правил охорони магістральних трубопроводів**⁸²;
- внесено зміни до **положень щодо використання газорозподільних систем, власником яких є держава**⁸³.

➤ Наказами Міненерговугілля затверджено:

- **Правила про безпеку постачання природного газу**⁸⁴, які визначають:

коло захищених споживачів та обов'язки суб'єктів владних повноважень, відповідальних за безпеку постачання природного газу;

стандарти поведінки для забезпечення безпеки постачання природного газу для постачальників природного газу та щодо об'єктів газової інфраструктури;

основні ризики щодо безпеки постачання природного газу, підходи до їх оцінки та заходи, необхідні для зменшення їх впливу..

- **Національний план дій на випадок кризової ситуації з надходженням природного газу**⁸⁵. План визначає:

рівні кризової ситуації та систему заходів реагування для усунення (зменшення) загального негативного впливу кризової ситуації, обов'язки суб'єктів владних повноважень та суб'єктів ринку природного газу;

умови діяльності Кризового комітету;

⁷⁷ - постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 року № 792.

⁷⁸ - постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 року № 795.

⁷⁹ - постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 року № 809.

⁸⁰ - постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року № 873.

⁸¹ - постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 року № 813.

⁸² - постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 року № 812.

⁸³ - постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 року № 796.

⁸⁴ - наказ Міненерговугілля від 2 листопада 2015 року № 686.

⁸⁵ - наказ Міненерговугілля від 2 листопада 2015 року № 687.

механізми міжнародної співпраці;

першочергові заходи, що підлягають обов'язковому виконанню з метою поновлення надходження природного газу.

Правила на Національний план дій є обов'язковими для виконання всіма суб'єктами ринку природного газу.

На сайті Міненерговугілля розміщено [Звіт за 2015 рік про результати моніторингу безпеки постачання природного газу](#), який містить інформацію про вжиті або заплановані заходи щодо цих питань.

Звіт підготовлено згідно вимог статті 29 Договору про заснування Енергетичного Співтовариства та охоплює газовий сектор, на який поширюється дія Директив та Регламентів ЄС, визначених у Протоколі про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства.

➤ Також постановами НКРЕКП затверджено:

- **Кодекс газотранспортної системи**⁸⁶;
- **Кодекс газорозподільних систем**⁸⁷;
- **Кодекс газосховищ** та критерії, згідно з якими до певного газосховища застосовується режим договірної доступу або режим регульованого доступу⁸⁸;
- Правила постачання природного газу⁸⁹;
- типовий договір транспортування природного газу⁹⁰;
- типовий договір розподілу природного газу⁹¹;
- типовий договір зберігання (закачування, відбору) природного газу⁹²;
- типовий договір постачання природного газу побутовим споживачам⁹³;
- типовий договір постачання природного газу постачальником «останньої надії»⁹⁴;
- Алгоритм розподілу коштів, що надходять на поточні рахунки із спеціальним режимом використання постачальників природного газу, на яких покладені спеціальні обов'язки⁹⁵;
- Методику визначення та розрахунку тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і виходу на основі багаторічного стимулюючого регулювання⁹⁶.

⁸⁶ - постанова НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2493.

⁸⁷ - постанова НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2494.

⁸⁸ - постанова НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2495.

⁸⁹ - постанова НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2496.

⁹⁰ - постанова НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2497.

⁹¹ - постанова НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2498.

⁹² - постанова НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2499.

⁹³ - постанова НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2500.

⁹⁴ - постанова НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2501.

⁹⁵ - постанова НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2516.

⁹⁶ - постанова НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2517.

➤ Реалізується **План реформування газового сектору⁹⁷**, яким передбачено проведення реструктуризації НАК «Нафтогаз України» до 2017 року. План був підготовлений з урахуванням консультацій із Світом банком та Секретаріатом Енергетичного Співтовариства.

В рамках виконання Плану реформування газового сектору, за результатами консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства та міжнародними консультантами, НАК «Нафтогаз України» опрацьовується питання моделі відокремлення для газотранспортної системи, що перебуває у державній власності та не підлягає приватизації (моделі відокремлення ОУ або ISO).

➤ У жовтні 2015 року Кабінетом Міністрів України схвалено **План заходів щодо реформи корпоративного управління НАК «Нафтогаз України»**, розроблений спільно з консультантами PricewaterhouseCoopers та юристами Baker&McKenzie, за активної участі та фінансування Європейського банку реконструкції та розвитку.

Відповідно до цього Плану дій 4 грудня 2015 року затверджено новий статут НАК «Нафтогаз України» (передбачає модель відокремлення функцій оператора ГТС за моделлю відокремлення ОУ (ownership unbundling), а також план реструктуризації Компанії).

Розпочато роботу міжнародних консультантів з надання консультаційних послуг із реформи корпоративного управління НАК «Нафтогаз України» та ПАТ «Укртрансгаз».

Ключовим елементом плану є створення повноцінної ради директорів, що складатиметься з незалежних директорів та представників, делегованих від українського уряду, які здійснюватимуть реальний контроль за всією діяльністю компанії. Наразі триває підбір трьох незалежних членів ради.

В рамках реформування системи корпоративного управління компанії ухвалено новий статут НАК «Нафтогаз України», а функції управління компанією передано Міністерству економічного розвитку та торгівлі⁹⁸.

Прийняття плану реформування НАК «Нафтогаз України» є передумовою отримання поновлюваного кредиту для закупівлі газу у європейських компаній.

➤ 3 жовтня 2015 року **НАК «Нафтогаз України» та ЄБРР підписали кредитну угоду на 300 млн. дол. США, що підуть на зимові закупівлі газу із Європи.**

17 грудня 2015 року НАК «Нафтогаз України» та ЄБРР провели перші тендери на постачання газу в Україну з використанням кредитних коштів банку.

Переможці тендерів, які визначалися за критерієм найнижчої ціни, постачатимуть газ в Україну у грудні 2015 – січні 2016 року. На оплату цих поставок буде використано частину коштів кредиту ЄБРР.

➤ 10 липня 2015 року Україна підписала [Меморандум про взаєморозуміння щодо спільного підходу до питань диверсифікації поставок газу та викликів з безпеки газопостачань у регіоні Центральної та Південно-Східної Європи](#), а також План дій з метою прискорення реалізації проектів з будівництва газотранспортної інфраструктури.

⁹⁷ - розпорядження Кабінету Міністрів від 25 березня 2015 року № 375-р.

⁹⁸ - постанова Кабінету Міністрів України від 5 грудня 2015 року № 1002.

Меморандум дає Україні можливість збільшення обсягів транзиту та закачування газу до підземних сховищ газу, будівництва інтерконекторів з Польщею, Угорщиною і Румунією та можливість запуску «великого реверсу» зі Словаччини, а також забезпечення диверсифікації маршрутів постачань та підвищення енергетичної безпеки.

Підписантами Меморандуму є Європейський Союз та 15 європейських країн - членів ЄС та Енергетичного Співтовариства.

➤ 4 листопада 2015 року на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки **директор Секретаріату Енергетичного Співтовариства Янез Копач наголосив, що найбільше Україна просунулася в реформуванні двох секторів – газового та електроенергетичного**, зокрема зазначив, що темпами просування реформ у газовій галузі у відповідності до європейських норм Україна продемонструвала як Енергетичному Співтовариству, так і іншим міжнародним інституціям, що вона може стати дійсно надійним газовим партнером для ЄС.

Прозорість видобувних галузей України

➤ **Впроваджено міжнародні стандарти звітності видобувних галузей⁹⁹** з метою забезпечення прозорості діяльності користувачів надрами та удосконалення системи управління природними ресурсами.

Зокрема, законодавчо зобов'язано користувачів надр та власників спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами надавати та оприлюднювати інформацію про загальнодержавні та місцеві податки і збори, інші платежі, а також про виробничу (господарську) діяльність. Зі свого боку органи, що здійснюють державне управління у галузі геологічного вивчення, використання і охорони надр, мають оприлюднювати інформацію про стан геологічного вивчення, використання і охорони надр.

➤ Затверджено **Порядок забезпечення прозорості у видобувних галузях¹⁰⁰**.

Порядок визначає механізм збору та поширення інформації про загальнодержавні та місцеві податки і збори та інші платежі, а також контекстної інформації (загального огляду) за видобувними галузями, у тому числі інформації про виробничу (господарську) діяльність, необхідної для забезпечення прозорості у видобувних галузях та підготовки звіту відповідно до вимог Ініціативи щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях (ІПВГ).

Порядком передбачено, що:

- підготовка звіту відповідно до вимог Ініціативи запроваджується з 2015 року.

Перший звіт охоплюватиме інформацію про нафтогазову галузь за 2013 рік. Передбачено, що звіт буде опублікований у грудні 2015 року.

- за 2014 рік звіт готується у 2016 році, який охоплюватиме нафтогазову, вугільну, залізорудну та інші галузі.

До звіту вноситься інформація за всіма фактично сплаченими в грошовій та/або негрошовій/натуральній формі платежами за звітний період, сума за якими перевищує поріг суттєвості. Розмір платежів в негрошовій/натуральній формі обчислюється відповідно до правил бухгалтерського обліку.

⁹⁹ - Закон України [№ 521-VIII](#).

¹⁰⁰ - постанова Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2015 року № 1039.

Порядком для усіх залучених до процесу органів прописано чіткий хронометраж збору, підготовки, узгодження, обговорення та публікації щорічного звіту.

У подальшому звіт ІПВГ готуватиметься щороку.

➤ 4 грудня 2015 року **опубліковано перший національний Звіт Ініціативи прозорості видобувних галузей України.**

Звіт містить інформацію за 2013 рік про основні родовища нафти і газу України, власників ліцензій, обсяги видобутку, платежі компаній до бюджетів всіх рівнів.

Документ охоплює суб'єкти господарювання, незалежно від форми власності, які здійснювали видобування нафти та/або природного газу, транспортування нафти та/або газу територією країни, а також центральні органи виконавчої влади, місцеві органи виконавчої влади, державні та бюджетні підприємства, які отримували регулярні та нерегулярні платежі від компаній нафтогазової галузі.

Звіт формувався на основі перевірених незалежною експертизою даних, наданих паралельно видобувними компаніями та державними установами.

Ініціатива прозорості видобувних галузей (ІПВГ) - це незалежний і добровільно підтримуваний на міжнародному рівні стандарт забезпечення прозорості, який впроваджується у 46 країнах світу. Україну визнано країною-кандидатом ІПВГ у жовтні 2013 року.

Основним інструментом реалізації країною ІПВГ є Робочий план впровадження, який готується та затверджується багатосторонньою групою заінтересованих осіб. В Україні склад такої групи затверджено наказом Міністерства енергетики та теплоенергетики від 8 липня 2014 року № 496, до її складу включено по шість представників від центральних органів виконавчої влади, компаній та громадських організацій.

Однією з головних вимог ІПВГ є підготовка щорічного звіту ІПВГ про платежі, які здійснюють компанії, та доходи, пов'язані з розробкою національних природних ресурсів, які отримують уряди країн. Звіт має охоплювати дані передостаннього повного звітного періоду, тобто у 2015 році публікується звіт, який охоплює дані за 2013 рік. До підготовки звіту мають залучатися всі компанії, які здійснюють значні платежі державі.

Україна повинна була опублікувати свій перший звіт про платежі компаній та доходів уряду (нафтогазова галузь) до 17 жовтня 2015 року.

Враховуючи непередбачені обставини, що виникли під час збору необхідних даних для звіту, що вплинули на термін підготовки звіту ІПВГ, Міністерство енергетики та теплоенергетики у жовтні 2015 року звернулося до Голови правління ІПВГ з проханням про перенесення терміну публікації першого звіту ІПВГ.

➤ Розроблено **проект Закону України «Про розкриття інформації у видобувних галузях»¹⁰¹**, спрямований на імплементацію Директив Європейського Парламенту та Ради 2013/34/ЄС, 2013/50/ЄС та 2007/14/ в частині підвищення прозорості господарської діяльності у видобувних галузях.

Законопроект передбачає запровадження відповідно до вимог ІПВГ міжнародних стандартів прозорого звітування у видобувній сфері, зокрема, шляхом закріплення правил звітності видобувних компаній про платежі, а також започаткування системної роботи зі збору, розкриття та поширення інформації про видобувні галузі та забезпечення умов для підготовки щорічних звітів ІПВГ.

¹⁰¹ - законопроект 14 грудня 2015 року оприлюднено [на сайті](#) Міністерства енергетики та теплоенергетики.

Електроенергетика

➤ У співпраці з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства підготовлено **проект Закону України «Про ринок електричної енергії»¹⁰²**, що має на меті, серед іншого, впровадження вимог Директиви 2009/72/ЄС щодо загальних правил функціонування внутрішнього ринку електроенергії та Регламенту (ЄС) № 714/2009 про умови доступу до мережі для транскордонного обміну електроенергією (*складові Третього енергетичного пакету ЄС у сфері електроенергетики*).

Триває розроблення близько 30 підзаконних актів, спрямованих на впровадження законопроекту. До роботи залучаються експерти Секретаріату Енергетичного Співтовариства.

Наразі затверджено:

- **Кодекс електричних мереж¹⁰³**.
- **Порядок проведення електронних аукціонів з розподілення пропускної спроможності міждержавних електричних мереж¹⁰⁴**;
- Примірний договір про доступ до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж України¹⁰⁵.

➤ В контексті інтеграції енергетичних ринків триває робота над проектом **«Дослідження можливості синхронного об'єднання української та молдовської енергосистем з континентальною європейською енергосистемою ENTSO-E»** у рамках Програми прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства і партнерства «Україна – Румунія – Республіка Молдова 2007-2013».

За результатами проведених консорціумом європейських системних операторів ENTSO-E досліджень зроблено попередній висновок, що приєднання Української і Молдавської енергосистем до ENTSO-E можливе.

У той же час, дослідження виявили низку невідповідностей між регуляторними та правовими вимогами, що діють в Україні, та загальноприйнятими європейськими. Також потребує встановлення/модернізація існуючих системних стабілізаторів на блоках 1000 МВт атомних електростанцій для демпфування коливань в об'єднаній енергосистемі України.

Згідно з підписаним 28 грудня 2015 року доповненням до угоди¹⁰⁶ про надання гранту, фінансування зазначеного дослідження подовжено до 30 вересня 2016 року.

Для реалізації завдань, передбачених пріоритетом, Українська Сторона залучає допомогу фінансову та експертну проекту Twinning «Підтримка Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у процесі реформування ринку електроенергії», фінансування – 1,6 млн. євро на період листопад 2015 р. – березень 2018 року.

¹⁰² - законопроект 29 січня 2016 року повторно внесено на розгляд Кабінету Міністрів України. На сьогодні проводиться експертиза фінального тексту законопроекту на предмет відповідності міжнародним зобов'язанням України та праву ЄС.

¹⁰³ - наказ Міненерговугілля від 15 грудня 2015 року № 813.

¹⁰⁴ - постанова НКРЕКП від 12 лютого 2015 року № 176.

¹⁰⁵ - постанова НКРЕКП від 23 квітня 2015 року № 1308.

¹⁰⁶ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2015 року №1388-р про підписання Додаткової угоди №2 (у формі обміну листами) між Урядом України та ЄС до Угоди про фінансування спільної операційної програми «Україна – Румунія – Республіка Молдова 2007-2013».

III. ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ ТА РЕФОРМИ, ПОЛІТИЧНА АСОЦІАЦІЯ

Основними цілями цього розділу Угоди, на додаток до відповідних пріоритетів ПДА, є дотримання принципів демократії, верховенства права, прав людини та фундаментальних свобод.

Функціонування демократичних інституцій

➤ З метою зміцнення місцевого і регіонального самоврядування та проведення децентралізації ухвалено:

- Закон України «Про засади державної регіональної політики»¹⁰⁷, який визначає основні правові, економічні, соціальні, екологічні, гуманітарні та організаційні засади державної регіональної політики як складової частини внутрішньої політики України;
- Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад»¹⁰⁸, спрямований на формування спроможних, самодостатніх територіальних громад, які б володіли матеріальними, фінансовими ресурсами, територією та об'єктами соціальної інфраструктури, необхідними для ефективного виконання покладених на їхні органи місцевого самоврядування завдань та функцій, покращення якості надання адміністративних, соціальних, громадських послуг;
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень у сфері архітектурно-будівельного контролю та удосконалення містобудівного законодавства»¹⁰⁹. Законом функції по здійсненню державного архітектурно-будівельного контролю передано від Мінрегіону до органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади, а також спрощено деякі дозвільні та погоджувальні процедури у будівництві.

➤ З метою виконання Державної стратегії регіонального розвитку на 2015-2017 роки Урядом схвалено план заходів з реалізації цієї Державної стратегії на період до 2020 року¹¹⁰.

Планом заходів, зокрема, передбачено завдання, спрямовані на:

- удосконалення механізму планування регіонального розвитку (передбачається розроблення планів заходів з реалізації регіональних стратегій розвитку на 2015-2017 роки та інвестиційних програм (проектів) регіонального розвитку);
- забезпечення стабільного і передбачуваного фінансування регіонального розвитку. Передбачено завдання з метою фінансування програм (проектів) регіонального розвитку за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, секторальної бюджетної підтримки ЄС, через механізм державно-приватного партнерства;

¹⁰⁷ - Закон України [№ 156-VIII](#).

¹⁰⁸ - Закон України [№ 157-VIII](#).

¹⁰⁹ - Закон України [№ 320-VIII](#).

¹¹⁰ - постанова Кабінету Міністрів від 7 жовтня 2015 року [№ 821](#).

- вдосконалення процесу проведення моніторингу та оцінки регіонального розвитку. Серед завдань - розроблення порядку та методики обрахунку індексу конкурентоспроможності регіонів та індексу регіонального людського розвитку та розрахунку їх прогнозних значень на період до 2020 року, приведення системи регіональної статистики України у відповідність із стандартами ЄС;
- інституційне забезпечення регіонального розвитку.

Для реалізації завдань, передбачених у цьому підрозділі, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу проектів:

- «Партнерство для розвитку міст» (Канада), фінансування – близько 1,5 млн. канадських дол. на період 27.03.2015 – 30.06.2021;
- «Підтримка політики регіонального розвитку в Україні» (ЄС), фінансування – 5,3 млн. євро на період 22.01.2013–21.07.2016;
- «Об'єднаймося заради реформ (Посилення громадського суспільства в Україні)» (США), фінансування – 18,6 млн. дол. США на період 01.10.2008 – 30.09.2016;
- «Зміцнення політичних процесів в Україні (Компонент II)» (США), фінансування – 6,7 млн. дол. США на період 01.10.2009 – 01.04.2016;
- «Зміцнення політичних процесів в Україні (Компонент III)» (США), фінансування – понад 10 млн. дол. США на період 01.10.2009 – 01.04.2016;
- «Зміцнення демократичних партій та громадських організацій» (Канада), фінансування – близько 3 млн. канадських дол. на період 11.03.2015 – 31.08.2017.

Реформа правоохоронних органів

➤ З метою подальшого **реформування органів внутрішніх справ** внесено зміни до деяких законодавчих актів України¹¹¹, спрямовані на **оптимізацію структури органів внутрішніх справ, розмежування та усунення дублювання їх повноважень, позбавлення підрозділів органів внутрішніх справ невластивих їм функцій.**

- Також прийнято **Закон України «Про Національну поліцію»¹¹²**, що передбачає:
- створення Національної поліції як центрального органу влади, який координує Міністр внутрішніх справ, ліквідацію Управлінь внутрішніх справ в областях та районах;
 - призначення Начальника Національної поліції та керівників поліції на контрактній основі на 5 років;
 - створення Поліцейської комісії при Національній поліції, в якій 3/5 членів - правозахисники та інші цивільні особи;
 - призначення на посади в поліції через конкурс, який проводять Поліцейські комісії з використанням поліграфа;

¹¹¹ - Закон України [№ 193-VIII](#).

¹¹² - Закон України [№ 580-VIII](#), 7 листопада 2015 року вступив в дію. 4 листопада 2015 року Кабінетом Міністрів України призначено Хатію Деканоїдзе керівником Національної поліції.

- право сесій місцевих рад більшістю голосів зняти будь-якого працівника поліції громадської безпеки (патрульний, дільничний) та дорожньої поліції.

З 7 листопада 2015 року Міністерство внутрішніх справ функціонує в якості цивільного органу, який забезпечує громадську безпеку і публічний порядок. Міністр внутрішніх справ лише формує політику і координує діяльність Національної поліції.

Кабінет Міністрів України затвердив **Положення про Національну поліцію**¹¹³. Основними завданнями Національної поліції визначено:

- реалізацію державної політики у сферах забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку;
- внесення на розгляд Міністра внутрішніх справ пропозицій щодо забезпечення формування державної політики в зазначених сферах;
- надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Розроблено проект Закону України «Про **Дисциплінарний статут Національної поліції України**» ([реєстр. № 3857](#)).

Дисциплінарним статутом визначається сутність службової дисципліни в Національній поліції, повноваження поліцейських та їх керівників з її дотримання, види заохочень і дисциплінарних стягнень, а також порядок їх застосування та оскарження.

Також розроблено:

- проект Кодексу поліцейської етики;
- Порядок діяльності поліцейських комісій;
- Типовий порядок проведення конкурсу на службу до поліції та/або зайняття вакантної посади.

Зазначеними порядками визначено критерії вимог до кандидатів на посади поліцейських.

➤ Прийнято **Закон України «Про Державне бюро розслідувань»**¹¹⁴. Закон визначає правові основи організації та діяльності Державного бюро розслідувань – державного правоохоронного органу, на який покладаються завдання з попередження, виявлення, припинення та розкриття злочинів, віднесених до його компетенції, а саме:

- запобігання, а також виявлення, розкриття і розслідування злочинів, пов'язаних з діяльністю злочинних організацій, тероризмом та особливо тяжких насильницьких злочинів;
- запобігання, а також розкриття і розслідування злочинів катування і злочинів, пов'язаних з іншими жорстокими, нелюдськими або такими, що принижують гідність, видами поведінки і покарання, вчинених слідчими (детективами) Національного антикорупційного бюро України, Служби безпеки України, органів внутрішніх справ, а також прокурорами;

¹¹³ - постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 877.

¹¹⁴ - Закон України [№ 794-VIII](#). Набуває чинності 1 березня 2016 року.

- розкриття і розслідування корупційних та пов'язаних з корупцією злочинів, вчинених працівниками Національного антикорупційного бюро України і прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

➤ Проектом Закону України «Про сервісні послуги та сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України»¹¹⁵ ([реєстр. № 2567](#)) установлюються строки надання центром сервісних послуг, зокрема:

- видача посвідчення (у т. ч. міжнародного) водія транспортного засобу — п'ять робочих днів;
- реєстрація або зняття з обліку транспортного засобу — один робочий день;
- видача реєстраційного свідоцтва на зброю встановленого зразка або свідоцтва, що засвідчує списання зброї — один робочий день;
- видача довідки про відсутність (наявність) судимості або обмежень, передбачених кримінально-процесуальним законодавством України — п'ять робочих днів;
- проведення спеціалістом центру надання сервісних послуг перевірки транспортного засобу — сорок п'ять хвилин.

➤ Продовжує роботу **Консультативна місія ЄС з питань реформування цивільного сектору безпеки (EUAM)**.

Діяльність Місії зосереджена на розробці та впровадженні стратегії реформування сектору цивільної безпеки України, передусім органів внутрішніх справ та системи правосуддя, налагодженні координації між правоохоронними органами, судовою системою, органами безпеки та охорони кордону, оборонними структурами. Крім цього, Місія ЄС здійснюватиме моніторинг впровадження ухвалених рішень, а також надаватиме допомогу в проведенні тренінгів та навчання персоналу сектору цивільної безпеки України.

Протягом 2015 року представники Місії відвідували регіони України з метою вивчення організації, методів роботи та ресурсів місцевих підрозділів міліції, державної прикордонної служби, прокуратури, судових органів для проведення поглибленого аналізу конкретних потреб регіонів у сфер цивільної безпеки.

Опрацьовується питання оновлення мандату Місії EUAM, яке було ініційовано Стороною ЄС у відповідь на запит України щодо більш активного залучення міжнародного співтовариства до зусиль щодо врегулювання ситуації на Сході України внаслідок агресії РФ. З огляду на неготовність ЄС залучитися до миротворчої діяльності шляхом започаткування операції з врегулювання кризи на території України, Стороною ЄС було запропоновано розширити мандат діючої з грудня 2014 року на території України Місії.

➤ Триває робота щодо **укладення між Україною та Європейським поліцейським офісом (Європол) Угоди про оперативне співробітництво**, яка дасть можливість здійснювати обмін інформацією щодо конкретних розслідувань, у тому числі й обмін персональними даними, тобто вийти на якісно новий рівень взаємодії з державами-членами Європейського Союзу в протидії міжнародній злочинності.

У грудні 2015 року Спільним наглядовим органом Європолу прийнято позитивне рішення щодо започаткування переговорів між Україною та Європолом щодо укладення Угоди про оперативне співробітництво.

¹¹⁵ - законопроект прийнято 14 липня 2015 року в першому читанні.

➤ 13 липня 2015 року **набрав чинності Меморандум про взаєморозуміння між Україною та Європейським поліцейським офісом щодо встановлення захищеної лінії зв'язку**¹¹⁶.

Набрання чинності цим Меморандумом є передумовою укладення Угоди про оперативне співробітництво з Європоллом.

➤ **Законом України «Про пробацію»**¹¹⁷ передбачено створення в Україні системи пробації як системи наглядових та соціально-виховних заходів, які застосовуються за рішенням суду та відповідно до закону до осіб, що притягаються або яких притягнуто до кримінальної відповідальності, введення певних видів кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та передбачає забезпечення суду інформацією, що характеризує обвинуваченого.

Для реалізації завдань, передбачених у цьому підрозділі, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу в рамках проекту «Підтримка реформ у сфері юстиції» (ЄС), фінансування – близько 8,6 млн. євро на період 07.10.2013–06.12.2016.

Реформування патрульної служби

➤ Триває **реформування підрозділів дорожньо-патрульної служби** Державної автомобільної інспекції та патрульної служби.

Нова патрульна служба станом на 1 січня 2016 року вже працює в містах Києві, Одесі, Львові, Харкові, Дніпропетровську, Миколаєві, Луцьку, Ужгороді та Мукачевому (всього 6490 патрульних).

Проходить навчання 3170 патрульних ще в чотирнадцяти містах України, триває конкурсний відбір кандидатів в дев'яти містах України.

Крім того, протягом 2015 року реалізовано експеримент з упровадження нових форм і методів роботи в Самбірського міському відділі ГУМВС України у Львівській області.

Права людини та основні свободи

➤ Затверджено **Національну стратегію у сфері прав людини**¹¹⁸, яка розроблялася із залученням експертів ООН та Ради Європи та враховує, зокрема, основні елементи Стратегії ЄС щодо прав людини і демократії, яка була ухвалена у червні 2012 року. Також Стратегія відображає проблеми у галузі прав людини, що були виявлені механізмами ООН у сфері прав людини під час вивчення законодавства України.

Стратегія спрямована на вирішення основних системних проблем у сфері захисту прав і свобод людини, а також нових викликів, що постали перед суспільством через збройний конфлікт, який розпочався після подій Революції Гідності.

У Стратегії представлено 24 стратегічні напрями, що охоплюють основні права та свободи людини.

¹¹⁶ - ратифіковано Законом України № 507-VIII.

¹¹⁷ - Закон України [№ 160-VIII](#).

¹¹⁸ - Указ Президента України від 25 серпня 2015 року [№ 501](#).

➤ Затверджено **План дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року**¹¹⁹.

Над документом працювала Робоча група, до складу якої увійшли представники заінтересованих державних органів, громадянського суспільства, міжнародних організацій (ООН, ОБСЄ, ЄС, РЄ), провідні міжнародні експерти у галузі прав людини, народні депутати та судді.

Для реалізації завдань, передбачених у цьому підрозділі, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу проекту «Підвищення рівня інституціоналізації у системі державного управління» (Турецька Республіка), фінансування – близько 132 тис. дол. США на період 30.10.2014 – 16.11.2015.

Свобода зібрання

➤ На розгляді Верховної Ради України перебувають проекти Законів України:

- Про гарантії свободи мирних зібрань (реєстр. № 3587);
- Про гарантії свободи мирних зібрань в Україні (реєстр. № 3587-1).

Проектами передбачається врегулювати, зокрема, питання забезпечення реалізації права на свободу мирних зібрань, встановлення чітких і виключних підстав та способів для обмеження свободи мирних зібрань, гарантування права на одночасні мирні зібрання, у тому числі контрзібрання, на спонтанні мирні зібрання, створення судових гарантій для захисту свободи мирних зібрань.

Боротьба проти тортур, нелюдського та принизливого поведіння

➤ З метою проведення пенітенціарної реформи розроблено:

- зміни до Закону України «Про попереднє ув'язнення» щодо імплементації окремих стандартів Ради Європи ([реєстр. № 2291a](#))¹²⁰.

Законопроект містить положення, спрямовані на поліпшення практичного дотримання презумпції невинності:

закріплення контактів із зовнішнім світом як правило, а не виняток (побачення, телефонні дзвінки, листування, Інтернет);

встановлення часових рамок для обмеження прав людини та закріплення інших процесуальних гарантій, таких як надання копії відповідного рішення;

вимога ретельного обґрунтування обмежень прав, які застосовуються до ув'язнених, особливо що стосується контактів із зовнішнім світом.

- зміни до Кримінально-процесуального кодексу України щодо поліпшення гарантій доступу засуджених та осіб, взятих під варту, до суду ([реєстр. № 2255a](#))¹²¹.

¹¹⁹ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 року № 1393-р.

¹²⁰ - законопроект 10 грудня 2015 року прийнято у першому читанні.

¹²¹ - законопроект 10 грудня 2015 року прийнято у першому читанні.

Законопроект передбачає вирішення проблеми з визначенням суду, до якого можуть / повинні скаржитися в'язні з приводу умов їх тримання. Існуюча процедура є нечіткою і викликає практичні перешкоди для в'язнів, що було підтверджено рішенням Європейського суду з прав людини («справа Вінтмана проти України»).

Законопроект також передбачає звільнення від сплати судового збору в'язнями, якщо вони не мають достатньо коштів на їх рахунках.

- зміни до Кримінально-виконавчого кодексу України стосовно відбування покарання у виді позбавлення волі (№ 2253а)¹²²;

Законопроект спрямований на вирішення проблеми розміщення засуджених для відбування покарання у в'язницях, які є занадто віддаленими від їхнього будинку (іноді до 1000 км), та вводить додаткові гарантії, які забезпечили б право відбувати покарання якомога ближче до будинку або родичів. Відповідні вимоги передбачені Європейськими в'язничними правилами.

- зміни до законодавства щодо забезпечення виконання кримінальних покарань та реалізації прав засуджених ([реєстр. № 2490а](#)), спрямовані на:

врегулювання деяких питань процесу виконання та відбування покарань, не пов'язаних з позбавленням волі;

конкретизацію порядку та умов відбування покарання у виді обмеження та позбавлення волі;

забезпечення умов для реальної можливості засуджених скористатися наданими їм правами;

встановлення кримінальної відповідальності за ухилення від відбування деяких покарань та подальша гуманізація кримінально-виконавчого законодавства.

Протидія дискримінації

➤ Внесено зміни до Кодексу законів про працю України з метою гармонізації із правом Європейського Союзу у сфері запобігання та протидії дискримінації¹²³. Закон спрямований на приведення законодавства України у відповідність до положень Директиви Ради № 2000/78/ЄС, що встановлює загальні рамки рівноправного поводження у сфері зайнятості і професійної діяльності.

Зокрема, стаття 21 Кодексу доповнена переліком ознак, за якими забороняється дискримінація за такими ознаками як «сексуальна орієнтація», «гендерна ідентичність», «інвалідність».

Прийняття Закону є критерієм виконання рекомендацій, які містяться у п'ятій доповіді Європейської Комісії щодо прогресу України у виконанні Плану дій стосовно лібералізації ЄС візового режиму.

➤ Також розроблено законодавчі зміни з метою гармонізації законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації із правом Європейського Союзу ([реєстр. № 3501](#)).

¹²² - законопроект 10 грудня 2015 року прийнято у першому читанні.

¹²³ - Закон України [№ 785-VIII](#).

Проектом Закону передбачається внесення змін до Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України, спрямовані на:

- чітке визначення усіх форм дискримінації, що встановлюватиме гарантії для захисту від тих форм дискримінації, які фактично існують, але на теперішній час перебувають поза межами правового регулювання;
- чітке визначення переліку обставин, за яких встановлення певних обмежень або надання привілеїв у разі їх обґрунтованості не може вважатись дискримінацією;
- надання Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини повноважень щодо видання за результатами розгляду звернень осіб та/або груп осіб з питань дискримінації обов'язкові для виконання вимоги (приписи) щодо усунення порушень законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації;
- встановлення адміністративної відповідальності (замість кримінальної відповідальності) за дискримінацію. Зазначені зміни забезпечать пропорційність та співмірність відповідальності за порушення законодавства у цій сфері та значно спростять процедурний механізм розгляду судами справ за фактами дискримінації.

Рекомендація щодо встановлення адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації замість кримінальної надана Україні за результатами чергової оціночної місії ЄК щодо виконання Плану дій стосовно лібералізації ЄС візового режиму.

Впровадження гендерних підходів

➤ З метою **забезпечення застосування підходів рівного ставлення у діяльності органів державної влади** до Стратегії у сфері прав людини¹²⁴ включено розділи:

«Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»;

«Попередження та протидія дискримінації».

➤ Розроблено **проект Типового положення про Радника з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків**, який проходить процедуру узгодження.

Обласним, Київській міській державним адміністраціям, Луганській і Донецькій військово-цивільним адміністраціям надіслано рекомендації щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та залучення радників з гендерних питань.

На кінець 2015 року в місцевих органах влади та у місті Києві працює 9 радників з гендерних питань.

➤ Працює **Експертна рада з питань протидії дискримінації за ознакою статі**.

До складу ради входять фахівці і експерти з гендерних питань (з 23-х членів ради 10 експертів з гендерних питань - представники міжнародних та громадських організацій).

За період з 2010 по 2015 роки на розгляд Експертної ради надійшло 39 звернень щодо експертної оцінки наявності дискримінації, в яких зафіксовано 49 виявлених фактів

¹²⁴ - затверджена Указом Президента України від 25 серпня 2015 року № 501.

порушень. Тематикою більшості звернень є рекламна продукція, що пропагує негативні стереотипи щодо ролей жінок і чоловіків.

У результаті розгляду звернень дискримінаційна реклама була знята з сімнадцяти об'єктів, до восьми рекламодавців застосовано штрафні санкції відповідно до законодавства про рекламу.

Для реалізації завдань, передбачених пріоритетом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу проектів:

- «Посилення комплексного гендерного підходу в контексті конфлікту в Україні» (ОБСЄ), фінансування – 74 тис. дол. США на період 13.03.2015 – 31.12.2015;
- «Гендерне бюджетування в Україні» (Королівство Швеція), фінансування – 46,6 млн. шв. крон на період 12.11.2013 – 31.12.2018;
- «Врахування принципу рівних прав і можливостей жінок і чоловіків у реформуванні судової влади в Україні» в рамках проекту USAID «Справедливе правосуддя» (США, USAID), фінансування – 660 тис. дол. США на період 01.08.2015 – 01.05.2016.

Свобода слова

➤ Триває робота над проектом **нової редакції Закону України «Про телебачення і радіомовлення»**, яка готується з залученням спільного проекту Ради Європи та ЄС «Сприяння європейським стандартам в українському медійному середовищі».

➤ У процесі створення Суспільного телебачення і радіомовлення (відповідно до Закону України «Про Суспільне телебачення і радіомовлення України» та внесених до нього змін) Кабінетом Міністрів України прийнято постанову **«Деякі питання утворення публічного акціонерного товариства «Національна суспільна телерадіокомпанія України»¹²⁵**.

Передбачається передача Національної телекомпанії України до сфери управління Держкомтелерадіо, створення комісії з реорганізації юридичних осіб, визначених у статті 1 Закону «Про Суспільне телебачення і радіомовлення України», та створення публічного акціонерного товариства «Національна суспільна телерадіокомпанія України».

➤ З метою **створення умов, необхідних для вільної роботи журналістів, їх захисту від погроз або фактичного насильства**, а також враховуючи нові загрози і виклики, які постали перед журналістською спільнотою у зв'язку з агресією Російської Федерації та терористичною діяльністю проросійських бойовиків на сході України, внесено зміни до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій законної професійної діяльності журналістів¹²⁶.

Зокрема цим Законом Кримінальний кодекс України доповнено новими статтями (статті 345-1, 347-1, 348-1, 349-1), які передбачають відповідальність за:

¹²⁵ - постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2015 року № 567.

¹²⁶ - Закон України [№ 421-VIII](#).

- погрозу або насильство щодо журналіста;
- умисне знищення або пошкодження майна журналіста;
- посягання на життя журналіста;
- захоплення журналіста як заручника.

➤ З метою **забезпечення прозорості власності засобів масової інформації** внесено зміни до законодавства України¹²⁷, які зобов'язують суб'єктів інформаційної діяльності розкривати інформацію про реальну структуру власності та надавати відомості про кінцевого бенефіціарного власника (контролера) компаній.

➤ Прийнято **Закон України «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації»**¹²⁸.

Закон спрямований на обмеження впливу органів державної влади та органів місцевого самоврядування на редакції друкованих засобів масової інформації, зведення до мінімуму використання друкованих ЗМІ з метою маніпулювання суспільною свідомістю і особистою думкою громадян.

Закон визначає способи реформування друкованих ЗМІ та редакцій, надання державної підтримки реформованим друкованим ЗМІ місцевої сфери розповсюдження.

Прийняття Закону є виконанням обов'язків та зобов'язань України, що випливають з її членства в Раді Європи.

Для реалізації завдань, передбачених цим підрозділом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу проєктів:

- «Зміцнення інформаційного суспільства» (ЄС), фінансування – 2,7 млн. євро на період 21.01.2014–20.12.2015;
- «Сприяння журналістським розслідуванням» (Канада), фінансування – близько 3 млн. канадських дол. на період 01.04.2014–30.06.2017;
- «Розбудова єдиної мережі громадського телебачення та радіо (HromadskeNetwork)» (ЄС), фінансування – 815,5 тис. євро на період 19.12.2014–18.12.2016.

Зовнішня політика та політика безпеки

➤ Україна продовжує практику **приєднання до заяв і виступів ЄС** з міжнародних питань, у тому числі в рамках міжнародних організацій (ООН та системи її органів і установ, ОБСЄ, МАГАТЕ тощо).

Станом на 31 грудня 2015 року Україна приєдналася до 4476 заяв з 5404.

➤ У рамках співробітництва у сфері безпеки та оборони підписано¹²⁹ **Адміністративну угоду між Міністерством оборони України та Європейським оборонним агентством.**

¹²⁷ - Закон України [№ 674-VIII](#).

¹²⁸ - Закон України [№ 917-VIII](#).

¹²⁹ - 7 грудня 2015 року.

Адміністративна угода має стати практичним інструментом для поглиблення військово-технічного співробітництва між Україною та ЄС, зокрема практичної взаємодії між підприємствами оборонно-промислового комплексу України та країнами-членами Агентства, сприятиме залученню України до проведення європейських досліджень та розробки технологій у сфері оборони.

➤ **Ратифіковано Угоду між Кабінетом Міністрів України, Урядом Литовської Республіки та Урядом Республіки Польща стосовно створення спільної військової частини¹³⁰.**

Реалізація Угоди сприятиме активізації участі України в регіональних ініціативах, спрямованих на зміцнення миру та стабільності. Головним завданням бригади буде участь у міжнародних зусиллях з гарантування миру, поглиблення регіонального воєнного співробітництва та забезпечення основи для створення на базі бригади бойової групи ЄС.

Також **підписано¹³¹ Технічну угоду** між Міністерством оборони України, Міністерством охорони краю Литовської Республіки та Міністерством національної оборони Республіки Польща **щодо детальних аспектів функціонування спільної військової частини та її командування.**

25 січня 2016 року відбулися заходи з офіційного відкриття штабу спільної військової частини.

➤ В рамках роботи щодо **залучення сил і засобів до чергування** у першому півріччі 2016 року **у складі бойової тактичної групи (БТГ) ЄС держав-членів Вишеградської четвірки** (Республіка Польща, Словацька Республіка, Угорщина, Чеська Республіка) підписана нота про приєднання України до Меморандуму про взаєморозуміння по формуванню БТГ ЄС Вишеградської четвірки.

Боротьба з тероризмом

➤ **Україна підписала додатковий протокол до конвенції Ради Європи про запобігання тероризму¹³².**

Документом вводиться кримінальна відповідальність за низку діянь, у тому числі за умисну участь у терористичній групі, проходження курсу підготовки для вчинення терористичних актів, факт виїзду за кордон з терористичною метою, фінансування або організацію таких поїздок.

Протоколом також створюється мережа національних, цілодобово доступних контактних пунктів для оперативного обміну інформацією.

Україна стала вісімнадцятою державою-членом Ради Європи, яка підписала цей міжнародний інструмент.

¹³⁰ - Закон України № 143-VIII. Угоду підписано 19 вересня 2014 року.

¹³¹ - Угоду підписано 24 липня 2015 року.

¹³² - 28 жовтня 2015 року.

Ратифікація Статуту міжнародного кримінального суду

➤ 16 січня 2015 року у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до статті 124 Конституції України (щодо визнання положень Римського статуту)» ([реєстр. № 1788](#)).

Разом з тим, Президентом України 25 листопада 2015 року подано на розгляд Верховної Ради України законопроект про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) (реєстр. № 3524).

Законопроектом, зокрема, пропонується внести зміни до статті 124 Основного Закону та передбачити положення про те, що **Україна може визнати юрисдикцію Міжнародного кримінального суду на умовах, визначених Римським статутом Міжнародного кримінального суду.**

IV. ЮСТИЦІЯ, СВОБОДА ТА БЕЗПЕКА

Лібералізація візового режиму

Досягнуто **значного** прогресу.

- 18 грудня 2015 року Європейською Комісією опубліковано **Шосту доповідь про виконання Україною Плану дій щодо лібералізації візового режиму, в якій зазначається про виконання Україною всіх критеріїв Плану дій.**

У зв'язку з цим Європейська Комісія на початку 2016 року підготує законодавчу пропозицію щодо внесення відповідних змін до Регламенту ЄС.

В рамках виконання Плану дій щодо лібералізації візового режиму для України у 2015 році проводилася наступна робота.

- **У березні 2015 року відбулися місії експертів ЄС** з оцінки виконання Плану дій щодо лібералізації ЄС візового режиму для України.

Результати місій засвідчили суттєвий прогрес у виконанні Україною відповідних критеріїв Плану дій та окреслили низку пріоритетних завдань для їх подальшого вирішення.

➤ 17 серпня 2015 року **Європейській Комісії направлено звіт про стан виконання Україною критеріїв другої фази Плану дій щодо лібералізації ЄС візового режиму для України.**

Передача цього звіту уможливила початок підготовки до проведення наступного раунду експертних місій ЄС з оцінки прогресу України у виконанні критеріїв другої фази Плану дій та рекомендацій п'ятої доповіді ЄК, оприлюдненої 8 травня 2015 року.

➤ З метою оцінки прогресу України у виконанні Плану дій **восени 2015 року відбулися візити експертних місій ЄС** з питань:

- управління кордонами (31 серпня -4 вересня),
- боротьби з корупцією (1-4 вересня),
- безпеки документів (2-4 вересня),
- боротьби з організованою злочинністю, незаконним обігом наркотиків та співробітництва між правоохоронними органами (7-11 вересня),
- міграції та притулку (21-25 вересня),
- боротьби з торгівлею людьми (21-25 вересня),
- протидії дискримінації (21-25 вересня),
- боротьби з легалізацією (відмиванням) коштів та фінансуванням тероризму (28 вересня – 2 жовтня).

За результатами роботи експертних місій ЄК було підготовлено вищезазначену Шосту доповідь.

➤ У рамках діяльності щодо **впровадження документів з безконтактним електронним носієм** протягом звітного періоду ДМС забезпечено:

- з 12 січня 2015 року – оформлення в Україні паспорта громадянина України для виїзду за кордон з безконтактним електронним носієм;
- з 21 травня 2015 року – оформлення в Україні дипломатичних та службових паспортів України з безконтактним електронним носієм;
- з 3 червня 2015 року – оформлення закордонними дипломатичними установами паспорта громадянина України для виїзду за кордон;
- з 11 січня 2016 року - оформлення паспорта громадянина України у формі картки (ID-картки).

Станом на 1 січня 2016 року з початку 2015 року видано 2 019 375 паспортів громадян України для виїзду за кордон, з них – 879 911 з електронним носієм біометричної інформації.

➤ Із залученням коштів ЄС (35,7 млн. грн. в рамках Угоди про фінансування програми «Підтримка секторальної політики управління кордоном в Україні») та за рахунок коштів, виділених Урядом України (150 млн. грн.), **придбано 610 комплектів біометричної ідентифікації та розроблено спеціальне програмне забезпечення терміналів для видачі біометричних паспортів.**

В межах заходів створення інформаційно-комунікаційної інфраструктури Єдиної інформаційно-аналітичної системи управління міграційними процесами:

- створено відповідні компоненти цієї Системи для 204 територіальних органів ДМС;
- розгорнуто Центр обробки даних Системи, який забезпечує функціонування підсистем «Оформлення документів, що підтверджують громадянство України» та «Облік іноземців та біженців». Розгорнуто захищену телекомунікаційну мережу ДМС, до якої підключено територіальні органи та територіальні підрозділи.
- забезпечено функціонування Реєстру щодо:

оформлення закордонними дипломатичними установами паспорта громадянина України для виїзду за кордон;

оформлення в Україні дипломатичних та службових паспортів України з безконтактним електронним носієм.

- завершено роботу з інтеграції персональних даних іноземців до бази даних підсистеми «Облік іноземців та біженців». Територіальним органам ДМС надано доступ до цієї підсистеми в частині друку посвідки на тимчасове проживання та посвідки на постійне проживання;
- створено програмний засіб для перенесення 9,5 млн. записів бази персональних даних Державної інформаційної системи реєстраційного обліку фізичних осіб та їх документування до Єдиного державного демографічного реєстру;

- запроваджено програмний модуль «Недійсні документи». Розпочато надання доступу територіальним органам ДМС щодо внесення відомостей про втрачені, викрадені, вилучені, повернені державі, визнані недійсними та знищені документи.

➤ Схвалено **Концепцію створення національної системи ідентифікації громадян України, іноземців та осіб без громадянства**¹³³.

Концепція встановлює загальні принципи та порядок створення національної системи ідентифікації громадян України, іноземців та осіб без громадянства. Результатом реалізації Концепції стане створення ефективної, прозорої, високотехнологічної, захищеної національної системи ідентифікації громадян України, іноземців та осіб без громадянства.

➤ З метою уникнення випадків штучного «затягування» видачі паспорта та зменшення навантаження на територіальні органи міграційної служби ДМС **запущено [он-лайн сервіс перевірки стану оформлення закордонних паспортів](#)**.

➤ Розроблено зміни до деяких законів України щодо документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, спрямованих на лібералізацію ЄС візового режиму для України ([реєстр. № 3224](#))¹³⁴.

Законопроект спрямований на **уточнення переліку документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, з безконтактним електронним носієм або без такого**, визначення правового статусу окремих категорій осіб та усунення правових прогалин в діючому правовому регулюванні.

Правове співробітництво

➤ Завершено консультації щодо проекту **Угоди про співробітництво між Україною та Європейською організацією з питань юстиції**.

У серпні 2015 року текст проекту Угоди направлено до Ради Європейського Союзу для його перекладу всіма офіційними мовами держав-членів ЄС. Затвердження Радою ЄС проекту Угоди здійснюватиметься у формі імплементаційного рішення.

Документ також направлено до Європейського Парламенту¹³⁵.

Очікується, що рішення про затвердження проекту Угоди може бути прийняте Радою ЄС не раніше лютого 2016 року.

Укладання угоди з Євроюстом створить правову основу для використання нашою державою можливостей цієї організації щодо швидкого обміну інформацією, координації дій у протидії транскордонній злочинності, сприяння збору доказів, надання правової допомоги, а також видачі правопорушників.

¹³³ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2015 року № 1428-р.

¹³⁴ - законопроект 28 січня 2016 року прийнято в першому читанні.

¹³⁵ - направлення проекту Угоди до Європейського Парламенту пов'язано з ухваленням 16 квітня 2015 року рішенням Суду ЄС в об'єднаних справах С-317/13 і С-679/13, яким встановлюється необхідність проведення консультацій з Європарламентом під час прийняття імплементаційних рішень.

Співробітництво у сфері управління кордонами

➤ Схвалено **Концепцію інтегрованого управління кордонами**¹³⁶, реалізація якої розрахована до 2020 року.

У Концепції враховано зміни у безпековому середовищі, зокрема агресивні дії РФ в окремих регіонах Донецької, Луганської областей України, тимчасову окупацію РФ Криму, загострення міграційної кризи в державах – членах ЄС, що межують з Україною, а також незавершеність договірно-правового оформлення державного кордону та нагальну потребу в імплементації європейських стандартів у сфері інтегрованого управління кордонами, прикордонного, митного та інших видів державного контролю на державному кордоні.

Ці проблеми передбачається вирішити шляхом:

- налагодження співробітництва з ЄС та прикордонними відомствами суміжних з Україною держав;
- продовження співпраці з міжнародними і європейськими організаціями (FRONTEX, INTERPOL), державами – членами ЄС та державами Чорноморського басейну;
- координації діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування в питаннях додержання режимів на державному кордоні, модернізації системи охорони державного кордону з урахуванням сучасних викликів і загроз, забезпечення розвитку інформаційної, оперативної, технічної та фізичної складових частин цієї системи.

Передбачається створення суцільної зони спостереження на морській ділянці державного кордону, вдосконалення системи аналізу ризиків та кримінального аналізу, упровадження сучасних засобів здійснення контролю, спостереження та інформаційних технологій, удосконалення системи пропуску осіб, транспортних засобів і вантажів у пунктах пропуску через державний кордон. Крім того передбачається зменшення кількості контрольних органів у пунктах пропуску через державний кордон та запровадження передових технологій, у тому числі з функцією біометричного контролю.

➤ Схвалено **Стратегію розвитку Державної прикордонної служби України**¹³⁷.

Стратегія визначає стратегічні цілі розвитку Держприкордонслужби, базові принципи та завдання з визначенням строків їх досягнення та індикаторів виконання на близьку (до 2017 року) та середню перспективу (до 2020 року).

До обговорення стратегічних напрямків розвитку Держприкордонслужби залучалися радники Консультативної місії EUAM та експерти Місії ЄС з прикордонної допомоги в Україні та Республіці Молдова (EUBAM).

¹³⁶ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року №1149-р.

¹³⁷ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 року № 1189-р.

➤ Схвалено **Концепцію Державної цільової правоохоронної програми «Облаштування та реконструкція державного кордону»** на період до 2020 року¹³⁸.

Концепцією серед основних завдань цієї Державної цільової програми визначено:

- завершення договірно-правового облаштування державного кордону;
- удосконалення порядку спільного патрулювання державного кордону з державами-членами ЄС, які мають спільний кордон з нашою державою, Молдовою та скоординованого патрулювання державного кордону з Республікою Білорусь;
- удосконалення інженерно-технічного облаштування державного кордону;
- розвиток і удосконалення мережі пунктів пропуску через державний кордон, створення їх сучасної інфраструктури та відповідне оснащення технічними системами та засобами митного, екологічного і радіологічного контролю;
- створення державної інтегрованої інформаційної системи висвітлення надводної і підводної обстановки в акваторії Чорного та Азовського морів, басейнів річок Дніпро та Дунай для завчасного виявлення загроз та прийняття відповідних управлінських рішень;
- технічне переоснащення сучасними зразками озброєння і військової техніки, технічними засобами контролю та спостереження суб'єктів інтегрованого управління кордонами, створення та модернізація інформаційно-телекомунікаційних систем.

➤ Реалізується **План заходів з організації спільної оперативної охорони державного кордону з державами – членами Європейського Союзу – Республікою Польща, Словацькою Республікою, Румунією та Угорщиною, а також з Республікою Молдова**¹³⁹.

Планом заходів передбачено перехід на оперативний спосіб охорони державного кордону з державами-членами ЄС з метою подальшого перерозподілу сил і засобів Держприкордонслужби для посилення охорони українсько-російського кордону.

Документ передбачає роботу із запровадження спільного контролю в пунктах пропуску, спільного патрулювання кордону, удосконалення оперативного обміну інформацією та аналізу ризиків на кордоні з державами – членами ЄС та Республікою Молдова.

➤ Отримано **прямий доступ з сервера Адміністрації Держприкордонслужби України через Українське бюро МВС до Баз даних Інтерполу в Ліоні.**

До баз даних Інтерполу під'єднано 39 пунктів пропуску.

➤ Затверджено¹⁴⁰ **Порядок обміну даними між суб'єктами інтегрованого управління кордонами.** Пріоритетами співробітництва з обміну даними визначено:

- розроблення нових підходів до інтегрованого управління кордонами;
- удосконалення механізмів співпраці між суб'єктами;

¹³⁸ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 1179-р.

¹³⁹ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 липня 2015 року № 695-р.

¹⁴⁰ - спільний наказ МВС, Мінінфраструктури, МЗС, Мінфіну, СБУ.

- обмін відкритою статистичною та аналітичною інформацією;
- проведення спільних аналітичних досліджень.

➤ 20 вересня 2015 року **набрав чинності Другий протокол¹⁴¹** між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща **про внесення змін до Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про правила місцевого прикордонного руху**, підписаної 28 березня 2008 року.

Положеннями Другого протоколу передбачається, зокрема, збільшення термінів перебування громадян України - мешканців прикордонних районів на території п'ятдесяти кілометрової прикордонної зони Республіки Польща. Громадяни України отримуватимуть дозволи на спрощений перетин кордону з правом перебувати у прикордонній зоні Республіки Польща до дев'яноста днів кожного разу з дати перетину кордону.

Крім цього, збір за прийом і розгляд першої заяви на отримання такого дозволу становитиме 20 євро, водночас наступні дозволи видаватимуться безкоштовно. Крім того, звільняються від оплати за дозволи інваліди, пенсіонери та діти віком до 18 років.

Положення Другого протоколу додатково містять 4 населених пункти України, на мешканців яких поширюватиметься дія Угоди (Гевин, Орані та Руснів Волинської області, Тисовець Львівської області).

➤ На завершальній стадії переговорний процес щодо **Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Румунії про спільне патрулювання українсько-румунського державного кордону**.

➤ Опрацьований Українською Стороною проект Угоди **між Кабінетом Міністрів України та Урядом Словаччини про запровадження спільного контролю у листопаді 2015 року** передано Словацькій Стороні. Триває робота щодо остаточного узгодження проекту Угоди.

➤ У жовтні 2015 року **Польська Сторона поінформувала про готовність до удосконалення процедур спільного контролю в пунктах пропуску**.

Досягнуто домовленості про запровадження спільного контролю на окремих напрямках в пунктах пропуску «Шегині – Медика», «Краківець – Корчова», «Рава-Руська – Хребенне», «Устилуг – Зосін» після проведення їх відповідної реконструкції та облаштування прилеглої інфраструктури і під'їзних шляхів.

➤ Досягнуто домовленості з Угорською Стороною щодо **створення контактного (консультаційного) пункту в пункті пропуску «Захонь» (Угорська Республіка)**.

Роботи з облаштування планується проводити за рахунок проекту міжнародної технічної допомоги у рамках Програми транскордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства та партнерства.

¹⁴¹ - Другий протокол учинено 17 грудня 2014 року та затверджено постановою Кабінетом Міністрів України від 4 червня 2015 року № 365.

➤ Українська Сторона **отримала принципову згоду** румунської та молдовської сторін **щодо приєднання України до Угоди між Урядом Румунії та Урядом Республіки Молдова про створення та функціонування Спільного контактного центру «Галац».**

Для реалізації завдань, передбачених цим підрозділом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу в рамках проекту «Розвиток сучасної інфраструктури відділів прикордонної служби» (ЄС), фінансування – близько 8 млн. євро на період 01.09.2012 – 31.12.2015.

Щодо українсько-білоруського державного кордону

Розпочато польові демаркаційні роботи. Затверджено Проект розташування прикордонних знаків на всій протяжності державного кордону. Спільна демаркаційна комісія приступила до виконання демаркаційних робіт на місцевості.

В рамках проведення демаркації українсько-білоруського державного кордону станом на 1 січня 2016 року на українсько-білоруському державному кордоні винесено на місцевість 404 км лінії державного кордону, визначено 977 місць встановлення прикордонних знаків (у межах Волинської, Рівненської та Чернігівської областей), а також білоруською робочою групою встановлено 413 прикордонних знаків (у межах Волинської області).

Для реалізації завдань, передбачених цим напрямом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу проектів:

- «Підтримка створення електронної системи попереднього обміну інформацією між митними органами Білорусі та України (PRINEX)» (ЄС), фінансування – 3,7 млн. євро;
- «Зміцнення потенціалу прикордонних відомств України та Республіки Білорусь з охорони спільного кордону – СУРКАП» (ЄС), фінансування – 2,5 млн. євро на період 23.03.2014 - 22.09.2016.

Щодо українсько-молдовського державного кордону

Демаркація українсько-молдовського державного кордону завершується.

Спільною демаркаційною комісією узгоджено практично усі проблемні відрізки кордону, зокрема на центральній (придністровській) ділянці. Погоджено позиції сторін щодо демаркації кордону в районах Дністровської ГЕС та населеного пункту Джурджулешти. Водночас, реалізація зазначених позицій можлива разом з визнанням права власності України на частину гідровузла Дністровської ГЕС і підписанням Угоди про її функціонування.

Продовжується підготовка підсумкових демаркаційних документів (демаркаційна карта, протокол-опис проходження лінії державного кордону, протоколи прикордонних знаків тощо). Узгоджено проект Договору про режим українсько-молдовського державного кордону, співробітництво та взаємну допомогу з прикордонних питань.

В рамках проведення демаркації українсько-молдовського державного кордону винесено на місцевість 1222 км лінії державного кордону (100 відсотків), у т. ч. 452 км – на центральній (придністровській) ділянці. Українською Стороною встановлено 4198 прикордонних знаків.

Для реалізації завдань, передбачених цим напрямом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу в рамках проекту «Підвищення можливостей у прикордонників України та Молдови у виявленні хімічних, біологічних, ядерних та радіологічних речовин» (ЄС), фінансування – 4,1 млн. євро на період 01.10.2014 – 01.10.2015.

Співробітництво у сфері міграції та притулку

➤ З метою **удосконалення законодавства у сфері надання міжнародного захисту** з урахуванням рекомендацій п'ятої доповіді ЄК щодо прогресу України у виконанні Плану дій щодо лібералізації ЄС візового режиму:

- прийнято зміни до Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту»¹⁴², спрямовані на забезпечення прав осіб, які визнані біженцями в Україні (документування із правильними установчими даними);
- прийнято зміни до Кодексу адміністративного судочинства України щодо негайного розгляду судами позовів про примусове видворення або щодо затримання з метою ідентифікації та забезпечення примусового видворення іноземців та осіб без громадянства або забезпечення передачі іноземців та осіб без громадянства відповідно до міжнародних договорів про реадмісію¹⁴³, спрямовані на скорочення строків адміністративного провадження у справах про примусове видворення з п'яти днів на негайний розгляд;
- розроблено зміни до законодавства, спрямовані на удосконалення провадження у справах про затримання іноземців та осіб без громадянства, які підлягають примусовому видворенню ([реєстр. № 3159](#))¹⁴⁴, зокрема встановлення негайного розгляду справ та виконання рішень про затримання для примусового видворення іноземців чи осіб без громадянства.

➤ Затверджено¹⁴⁵ **Положення про центр соціальної інтеграції біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту**, Державної міграційної служби України.

Запровадження роботи таких центрів сприятиме розвитку національної системи притулку відповідно до міжнародних стандартів, зокрема комплексному підходу до інтеграції біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту в Україні.

➤ 16 грудня 2015 року **відкрито пункт тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, в Миколаївській області поблизу селища Мартинівське.**

Пункт побудовано за підтримки проекту ЄС «Консультаційна допомога зі створення центрів затримання та тимчасового утримання нелегальних мігрантів в Україні - РЕАДМІТ 1».

Разом з тим, у ході реалізації проекту технічної допомоги для пункту не було придбано медичне та інше обладнання, закупівлю якого планувалося здійснити під час проведення ЄС двох тендерних процедур, однак договір на його закупівлю не було укладено.

¹⁴² - [Закон прийнято 4 лютого 2016 року.](#)

¹⁴³ - [Закон прийнято 4 лютого 2016 року.](#)

¹⁴⁴ - законопроект прийнято 5 листопада 2015 року в першому читанні.

¹⁴⁵ - наказ МВС від 17 грудня 2015 року № 1586.

ДМС утворено Державну установу «Миколаївський пункт тимчасового перебування»¹⁴⁶, призначено директора установи. Пункт зареєстровано як юридичну особу.

Будівництво пункту тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, в м. Жданівка Донецької області зупинено.

➤ Завершуються заходи, спрямовані на **введення в експлуатацію пункту тимчасового розміщення біженців у м. Яготині Київської області.**

Пункт зареєстрований як юридична особа, має самостійний баланс, реєстраційні рахунки в органах Казначейства. Наказами ДМС затверджено Положення про пункт, його структуру та штатний розпис.

Співробітництво у сфері реадмісії

За 2015 рік до ДМС України надійшло 452 запити про реадмісію.

По 452 виконаним запитам погоджено реадмісію 339 громадян України та 3 іноземців, які мали дозвіл на проживання в Україні. Відмовлено на 110 запитів стосовно 110 осіб. В порядку реадмісії було повернуто 81 громадянина України та одного іноземця.

При виконанні завдань у сфері реадмісії здійснюється постійна взаємодія ДМС із Стороною ЄС, а також іншими міжнародними партнерами в рамках проекту «Пілотна ініціатива моніторингу реадмісії в Україні та Пакистані (МОНІТОР)», що фінансується ЄС та виконується спільно Міжнародною організацією з міграції та Управлінням Верховного Комісара ООН у справах біженців.

Співробітництво у правоохоронній сфері, сфері протидії організованій злочинності та відмиванню коштів

Правоохоронна сфера та сфера протидії організованій злочинності

➤ Протягом 2015 року українськими фахівцями **взято участь у практичних міжнародних операціях, спрямованих на боротьбу з організованою злочинністю, зокрема:**

- завершальному етапі міжнародного розслідування «Моцарт» (документування протиправної діяльності транснаціональної злочинної групи, причетної до викрадення коштів із банківських рахунків та подальшої їх легалізації);
- операції «Чорний Посейдон» (захист інтелектуальної власності та протидія нелегальному обігу підакцизних товарів);
- операції «Пангея VIII» (фальсифікація лікарських засобів та обіг фальсифікованих лікарських засобів).

¹⁴⁶ - розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2015 року № 1099-р надано дозвіл ДМС про утворення державної установи «Миколаївський пункт тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні».

➤ В рамках співпраці з прикордонними службами держав-членів ЄС, зокрема тими, що мають спільний кордон з Україною:

- проведено спільний аналіз загроз прикордонній безпеці (з Словацькою Республікою, Республікою Молдова, Республікою Білорусь, Республікою Польща, Угорщиною);
- поновлено співпрацю (після майже трьох річної перерви) з Федеральною Поліцією ФРН;
- за підтримки МОМ ініційовано започаткування нового формату співробітництва – проведення тристороннього спільного аналізу загроз на кордонах України, Республіки Білорусь та Республіки Польща.

➤ Схвалено **Концепцію Державної соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2020 року**¹⁴⁷.

Триває робота над проектом Державної соціальної програми.

Концепцією визначено, що метою програми має стати запобігання торгівлі людьми, підвищення ефективності виявлення осіб, які вчиняють такі злочини або сприяють їх вчиненню, а також забезпечення захисту прав осіб, які постраждали від торгівлі людьми, особливо дітей, та надання їм допомоги.

➤ Підписано Угоду про співробітництво між Генеральною прокуратурою України та Федеральною прокуратурою Королівства Бельгія **у боротьбі з кіберзлочинністю, організованою злочинністю, корупцією та тероризмом**¹⁴⁸.

Сторони вживатимуть заходів з метою сприяння ефективному та своєчасному виконанню запитів про правову допомогу у кримінальних справах, обмін інформацією та документами стосовно злочинів, пов'язаних із кіберзлочинністю, організованою злочинністю, корупцією і тероризмом та причетних до них осіб.

Співробітництво у сфері обігу, боротьби з незаконним обігом наркотиків, прекурсорів та психотропних речовин

➤ У лютому 2015 року відновлено роботу Державної установи «Український моніторинговий та медичний центр з наркотиків та алкоголю Міністерства охорони здоров'я України».

Центр здійснює функції контактного центру в рамках Меморандуму про взаєморозуміння між Міністерством охорони здоров'я України та Європейським моніторинговим центром з питань наркотиків та наркотичної залежності (EMCDDA).

Затверджено Статут та нову структуру цієї установи.

Центром підготовлено щорічний Звіт щодо наркоситуації в Україні (за даними 2013 року), який передано EMCDDA.

¹⁴⁷ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 жовтня 2015 року № 1053-р.

¹⁴⁸ - 15 жовтня 2015 року.

➤ З метою **удосконалення системи взаємодії державних органів, підприємств, установ, організацій у сфері боротьби з наркоманією, незаконним обігом наркотичних засобів і прекурсорів**, а також здійснення превентивних заходів, затверджено план заходів на 2015 рік з реалізації Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року¹⁴⁹.

Боротьба з відмиванням коштів

➤ Кабінетом Міністрів України та Національним банком України затверджено **План заходів на 2015 рік із запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення**¹⁵⁰.

➤ Спеціальним Комітетом Ради Європи з питань взаємної оцінки заходів боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму (Moneyval) **схвалено Звіт України у сфері боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму**.

Під час Пленарного засідання Moneyval (14-18 вересня 2015 року) українською делегацією було презентовано третю доповідь стосовно прогресу в Україні у сфері боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму.

Комітет Moneyval позитивно відзначив заходи, які вживаються Україною у сфері боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, та схвалив Звіт про досягнуті результати.

➤ **Схвалено Стратегію розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року**¹⁵¹.

Стратегією передбачається виконання заходів законодавчого, організаційного та інституційного характеру, спрямованих на:

- запобігання виникненню передумов для відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та розповсюдження зброї масового знищення;
- мінімізацію ризиків використання фінансової системи України з вищезазначеними злочинними цілями;
- удосконалення механізму регулювання та нагляду за суб'єктами первинного фінансового моніторингу.

Для реалізації завдань, передбачених розділом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу проектів:

- «Посилення кримінального переслідування торгівлі людьми з використанням інформаційних технологій і Україні» (ОБСЕ), фінансування – 679 тис. євро на період 01.04.2014– 30.06.2019;

¹⁴⁹ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року № 514-р.

¹⁵⁰ - постанова від 11 березня 2015 року № 99.

¹⁵¹ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1407-р.

- «Співробітництво у сфері боротьби з тероризмом, організованою злочинністю та іншими загрозами національній безпеці» (ОБСЄ), фінансування – 39,7 тис. євро на період 01.09.2015 – 31.12.2015;
- «Проведення національної оцінки ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму в Україні» (ЄС), фінансування – 267,8 тис. євро на період: 07.04.2015 – 15.05.2017.

Ситуація на Сході України та в Криму

Щодо українсько-російського державного кордону

➤ **Тимчасово закрито пункти пропуску через державний кордон та пункт контролю у Луганській та Донецькій областях**¹⁵².

З 1 березня 2015 року зупинено дію окремих положень Угоди між Урядом України і Урядом Російської Федерації про безвізові поїздки громадян України і Російської Федерації.

➤ **Громадяни Російської Федерації в'їжджають, прямують транзитом, перебувають і пересуваються територією України лише на підставі закордонних паспортів**¹⁵³.

➤ **Прийнято рішення про запровадження тимчасових обмежень на перетинання державного кордону України жителями прикордонних регіонів Російської Федерації**¹⁵⁴.

З 16 березня 2015 року жителі прикордонних регіонів РФ можуть в'їжджати в Україну виключно через міжнародні і міждержавні пункти пропуску на підставі документів, дійсних для виїзду за кордон, та перебувати на її території строком до 90 днів протягом 180 днів.

➤ **Прийнято рішення щодо позначення українсько-російського державного кордону на місцевості в односторонньому порядку**¹⁵⁵.

Станом на 1 січня 2016 року на українсько-російському державному кордоні в межах Чернігівської області винесено на місцевість 224 км лінії кордону та визначено 599 місць встановлення прикордонних знаків, а в межах Харківської області – 73,5 км лінії кордону та 195 місць встановлення прикордонних знаків.

➤ **Виконується план заходів з інженерно-технічного облаштування російсько-українського державного кордону, територій, прилеглих до районів проведення антитерористичної операції та Автономної Республіки Крим**¹⁵⁶.

План, який розрахований на 2015-2018 роки, передбачає створення комплексу інженерних та фортифікаційних споруд, а також впровадження сучасних технічних рішень. Їх інтеграція в єдину систему дасть змогу створити автоматизовану технічно інтелектуальну форму охорони державного кордону.

¹⁵² - розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 січня 2015 року № 50-р.

¹⁵³ - постанова Кабінету Міністрів України від 30 січня 2015 року № 23.

¹⁵⁴ - постанова Кабінету Міністрів від 4 березня 2015 року № 86.

¹⁵⁵ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 травня 2015 року № 443-р.

¹⁵⁶ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 травня 2015 року № 439-р.

➤ З метою протидії тероризму та посилення контролю за переміщенням осіб, транспортних засобів та вантажів (товарів) на неконтрольованій території, 12 червня 2015 року Службою безпеки України запроваджено **Тимчасовий порядок контролю за переміщенням осіб, транспортних засобів та вантажів (товарів) через лінію зіткнення у межах Донецької та Луганської областей.**

➤ Затверджено **План першочергових заходів з облаштування Державного кордону України вздовж морського узбережжя та забезпечення охорони територіального моря України**¹⁵⁷.

Щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

➤ Врегульовано питання **посилення соціального захисту безробітних з числа внутрішньо переміщених осіб**, недопущення звуження прав безробітних громадян та розширення можливості участі зареєстрованих безробітних у громадських роботах¹⁵⁸.

➤ З метою імплементації законодавства щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, зокрема посилення соціального захисту таких осіб:

- **спрощено процедуру набуття статусу зареєстрованого безробітного особами з числа вимушено переміщених**, у тому числі членів особистих селянських господарств, їх реєстрації та перереєстрації та отримання соціальних послуг в центрах зайнятості¹⁵⁹;
- схвалено **Основні напрями розв'язання проблем зайнятості внутрішньо переміщених осіб на 2015—2016 роки**¹⁶⁰. Документ є комплексним планом заходів щодо працевлаштування та професійного навчання (підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації) внутрішньо переміщених осіб;
- передбачено¹⁶¹:

надання **роботодавцю за працевлаштування зареєстрованих безробітних з числа внутрішньо переміщених осіб компенсації витрат** на оплату праці тривалістю до 12 місяців та на перепідготовку та підвищення кваліфікації таких осіб;

надання **компенсації витрат зареєстрованому безробітному з числа внутрішньо переміщених осіб** для проходження попереднього медичного та наркологічного огляду, якщо це необхідно для працевлаштування, а також на переїзд безробітного до іншої адміністративно-територіальної одиниці місця працевлаштування.

➤ Затверджено **Комплексну державну програму щодо підтримки, соціальної адаптації та реінтеграції громадян України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції в інші регіони України, на період до 2017 року**¹⁶².

¹⁵⁷ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 жовтня 2015 року № 1068-р.

¹⁵⁸ - Закон України № 245-VIII.

¹⁵⁹ - постанова Кабінету Міністрів України від 8 липня 2015 року № 473.

¹⁶⁰ - постанова Кабінету Міністрів України від 8 липня 2015 року № 505.

¹⁶¹ - [постанова Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2015 року № 696](#).

¹⁶² - постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 року № 1094.

Для реалізації завдань, передбачених цим підрозділом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу проєктів:

- «Допомога населенню, що постраждало від конфлікту в Україні» (США), фінансування – 2,5 млн. дол. США на період 15.03.2015 – 15.10.2015;
- «Підтримка України в управлінні надзвичайними ситуаціями» (ФРН), фінансування - 13 млн. євро на період 01.03.2015 – 28.02.2018;
- «Відновлення соціальних послуг та налагодження миру у Донецькій та Луганській областях» (ПРООН), фінансування – 5,1 млн. дол. США на період 13.11.2014-31.12.2015;
- «Економічне і соціальне відновлення Донбасу» (ПРООН), фінансування – 5 млн. дол. США на період 30.04.2015-29.02.2016;
- «Всебічна стабілізаційна підтримка для внутрішньопереміщених осіб та постраждалого населення в Україні» (ЄС), фінансування – 4,5 млн. євро на період 05.12.2014-05.06.2016.

V. ТОРГІВЛЯ І ПИТАННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ТОРГІВЛЕЮ

З 1 січня 2016 року почалось тимчасове застосування¹⁶³ положень розділу IV. «Торговля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію.

Протягом 2014-2015 років Уряд здійснював підготовку до створення умов для функціонування поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі між Україною та ЄС (ПВЗВТ), а також вживав заходів, спрямованих на виконання зобов'язань, передбачених відповідним розділом з метою якнайоптимальнішої реалізації можливостей ПВЗВТ.

Доступ товарів на ринки

- Почали діяти нові ставки мит на товари, що імпортуються з держав-членів ЄС.

З 1 січня 2016 року Україна знизила ввізні мита на європейські товари.

Крім того, разом з режимом вільної торгівлі з ЄС для України ще два роки діятиме пільговий режим GSP на експорт українських товарів до держав – членів ЄС.

«Нульові» мита вводяться на 70 відсотків всіх імпортованих товарів. Решта товарів залишається на перехідних періодах або з режимом обмежень.

➤ З метою врегулювання питання реалізації спеціальних заходів захисту особливо чутливих товарів, які застосовуватимуться відповідно до Угоди, розроблено відповідні механізми:

- Для застосування та адміністрування тарифних квот для імпорту до України окремих видів сільськогосподарської продукції походженням з держав - членів ЄС затверджено **Порядок контролю за використанням тарифної квоти**¹⁶⁴ (набирає чинності з моменту тимчасового застосування розділу IV Угоди).

Відповідно до Додатку I-A Угоди Україна впроваджує тарифні квоти для імпорту в Україну цукру, свинини та м'яса птиці з держав-членів ЄС. Згідно Порядку розподіл квот буде здійснюватися за допомогою програмно-інформаційного комплексу, що входить до складу Єдиної автоматизованої інформаційної системи органів доходів і зборів без людського втручання, на основі подання імпортерами митної декларації. Інформація щодо загальних обсягів та залишку невикористаної тарифної квоти буде щоденно оновлюватися на офіційному веб-порталі у мережі Інтернет.

Проводиться робота щодо розробки програмного забезпечення та створення відповідної веб-сторінки на офіційному порталі митних органів, де буде розміщено інформацію щодо невикористаних залишків обсягів тарифних квот.

Таким чином, у цьому питанні увага зосереджена на належній організації ДФС видачі зазначених сертифікатів для безперервного експорту після початку тимчасового застосування ПВЗВТ.

¹⁶³ Детальніше див. статтю «Тимчасове застосування Угоди про асоціацію між Україною та ЄС» \ [доступ тут](#)

¹⁶⁴ - Порядок схвалено наказом Міністерства фінансів від 11 грудня 2014 року № 1203.

- Для реалізації положень Угоди в частині **захисту від імпорту до України одягу, що був у користуванні**, походженням з держав — членів ЄС, та який класифікується за кодом УКТЗЕД 6309 00 00, ДФС розроблено відповідний механізм (технічне завдання) застосування спеціальних захисних заходів у формі застосування вхідної ціни. Зазначений механізм буде впроваджений в централізовану інформаційну систему ДФС та діятиме з моменту тимчасового застосування розділу IV Угоди.

Це дозволить запровадити в Україні механізм щорічного зниження ввізного мита на одяг, що був у користуванні, впродовж 5 років з моменту набрання чинності Угоди, застосовуючи систему вхідних цін.

Базою для розрахунку вхідних цін будуть середні ціни за попередні два роки готового нового одягу, перелік якого визначений у Додатку 1-B Угоди. Вхідна ціна визначатиметься як 30% від середньої за попередній рік митної вартості зазначеного готового нового одягу. У разі, якщо вартість імпортованого одягу, що був у використанні, буде нижчою, ніж вхідна ціна - буде справлятися базова ставка увізного мита, чинна на дату набрання чинності Угодою. Цей механізм також буде реалізовуватися на електронній основі без людського втручання, а інформація щодо вхідної ціни на одяг, що був у використанні, буде публікуватися на офіційному веб-сайті ДФС.

- ДФС розроблено механізм (технічне завдання) застосування **спеціальних захисних заходів, передбачених Угодою щодо окремих видів товарів, які обкладаються експортним митом.**

Механізм впроваджено в централізовані інформаційні системи ДФС та розпочав діяти з моменту тимчасового застосування розділу IV Угоди. Це дозволить Україні протягом 15 років з дати набрання чинності Угодою застосовувати спеціальні заходи у формі додаткового збору до вивізного (експортного) мита (якщо сумарний обсяг експорту з України до ЄС по кожному визначеному коду УКТЗЕД перевищує граничний обсяг) із поступовим зниженням розміру додаткового збору до «0» щодо *шкіряної сировини, насіння соняшнику, брухту легованих чорних металів, брухту кольорових металів та напівфабрикатів з їх використанням, сталі нержавіючої, міді* на умовах згідно з Графіком, визначеним у Додатку I-D до Угоди. Крім того, цим технічним завданням передбачено поступове анулювання ставок вивізного (експортного) мита, що також впроваджено в централізовані інформаційні системи ДФС та працює з моменту тимчасового застосування розділу IV Угоди. Це дозволить поступово скасувати ставки вивізного (експортного) мита щодо *живої худоби та шкіряної сировини, насіння деяких видів олійних культур, брухту легованих чорних металів, брухту кольорових металів та напівфабрикатів з їх використанням, відходів та брухту чорних металів* протягом 10 років відповідно до Графіку, включеного до Додатку I-C Угоди.

- В Україні **скасовано спеціальні заходи щодо імпорту до України легкових автомобілів, незалежно від країни походження та експорту.** Спеціальні заходи були запроваджені у 2013 році терміном на три роки.

Відповідне рішення, яке ухвалила Міжвідомча комісія із міжнародної торгівлі 10 вересня 2015 року, набрало чинності 30 вересня 2015 року.

➤ Прийнято Закон України «Про заходи щодо стимулювання зовнішньоекономічної діяльності»¹⁶⁵.

Закон передбачає скасування з 1 січня 2016 року дію тимчасово запровадженого додаткового імпортного збору.

➤ Тривають консультації щодо підготовки Меморандуму про взаєморозуміння стосовно обміну інформацією для потреб функціонування ExportHelpDesk.

Започаткування роботи цього електронного інформаційного ресурсу ЄС в Україні має стати одним із ефективних інструментів допомоги українським експортерам в реалізації переваг зони вільної торгівлі Україна -ЄС.

Технічні бар'єри у торгівлі

Основними завданнями реформи системи технічного регулювання в Україні є приведення національного законодавства у відповідність із законодавством ЄС та забезпечення реалізації його положень, здійснення необхідних адміністративних та інституційних реформ відповідно до чинних і таких, що передбачаються до підписання Угод з ЄС і його органами, запровадження ефективної та прозорої адміністративної системи у сфері технічного регулювання.

З метою приведення національного законодавства у сфері технічного регулювання відповідно до вимог законодавства ЄС здійснено наступні заходи.

Технічне регулювання

- Законом України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності»¹⁶⁶ встановлено:
 - єдині правові та організаційні засади розроблення, прийняття та застосування технічних регламентів і процедур оцінки відповідності;
 - здійснення оцінки відповідності відповідно до європейських вимог та положень Угоди про технічні бар'єри в торгівлі СОТ;
 - відміну централізованої реєстрації сертифікатів відповідності в державній системі сертифікації.

Закон відкриває перед українським виробником можливість проходження в Україні випробувань та отримання сертифікатів, які будуть визнаватися ЄС. Це дозволить зменшити витрати бізнесу на отримання відповідної документації, проходження процедур сертифікації та оцінки відповідності.

➤ З метою створення умов для переходу від обов'язкової сертифікації до оцінки відповідності вимогам технічних регламентів з Переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні, вилучено продукцію, на яку розповсюджується їх дія, а також виключаються продукти з низьким ступенем ризику та окремі види послуг.

¹⁶⁵ - Закон України [№ 912-VIII](#).

¹⁶⁶ - Закон України [№ 124-VIII](#). Закон набуває чинності 10 лютого 2016 року.

Наразі скасовано обов'язкову сертифікацію 19 видів продукції. Перелік продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні, скорочено більш ніж на 70 % (порівняно з 2009 роком).

Крім цього, Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» створює законодавче підґрунтя для адаптації вертикального (секторального) законодавства, визначеного частиною другою Додатку III до Угоди.

Відповідно до зобов'язань в рамках Угоди Україна має поступово впровадити у національне законодавство акти законодавства ЄС у 27 секторах промислової продукції згідно із додатком III до розділу IV Угоди про асоціацію шляхом прийняття відповідних технічних регламентів.

➤ Із 27 актів європейського секторального законодавства, визначених Додатком III до Угоди, в Україні прийнято **24 технічних регламенти, з яких 21 технічний регламент є обов'язковими до застосування**. Залишилося розробити документи ще 3 у секторах (щодо вибухових речовин цивільного призначення; пакування та відходів пакування; високошвидкісних залізниць).

З метою максимального наближення прийнятих технічних регламентів до відповідних європейських директив здійснюється перегляд технічних регламентів. Наразі 8 технічних регламентів максимально приведені у відповідність з актами законодавства ЄС.

Загалом в Україні прийнято 45 технічних регламентів, 43 з них розроблені на основі актів законодавства ЄС, у тому числі директив Нового та Глобального підходу. 34 технічних регламенти вже є обов'язковими до застосування.

➤ За 2015 рік **призначено 25 органів з оцінки відповідності продукції вимогам технічних регламентів**.

Відповідно до статті 28 Закону України «Про технічні регламенти та процедури оцінки відповідності» органи з оцінки відповідності повинні бути акредитовані національним органом України з акредитації, що є обов'язковою умовою їх призначення.

➤ Затверджена **Стратегія розвитку системи технічного регулювання на період до 2020 року та план заходів щодо реалізації Стратегії**¹⁶⁷.

Серед основних напрямів реалізації Стратегії:

- прийняття технічних регламентів європейських стандартів як національних стандартів України з одночасним скасуванням дії стандартів ГОСТ;
- усунення дублювання функцій у сфері державного нагляду (контролю) за відповідністю продукції встановленим вимогам;
- забезпечення повної відповідності системи технічного регулювання України вимогам ЄС;
- забезпечення визнання виданих Національним агентством з акредитації атестатів про акредитацію на європейському та міжнародному рівні;

¹⁶⁷ - розпорядження Кабінету Міністрів від 19 серпня 2015 року № 844-р.

- забезпечення інтеграції систем обміну інформацією у сфері державного ринкового нагляду з відповідними системами ЄС;
- зміцнення інституціонального потенціалу органів державної влади, на які покладаються функції технічного регулювання;
- здійснення заходів з підготовки до підписання Угоди про оцінку відповідності з ЄС для окремих видів продукції з метою визнання результатів робіт з оцінки відповідності на європейському та міжнародному рівні, просування на світовому ринку української продукції.

Реалізація Стратегії дасть можливість забезпечити захист вітчизняного ринку від небезпечної та неякісної продукції, а також доступ на ринок ЄС для українських виробників на тих самих умовах, що і для виробників держав—членів ЄС.

- Визначено **сфери діяльності, в яких центральні органи виконавчої влади здійснюють функції технічного регулювання**¹⁶⁸.

Одинадцять міністерств та п'ять відомств закріплено відповідальними за розроблення технічних регламентів у визначених сферах.

- З метою **визначення характеристик промислової продукції або пов'язаних з ними процесів з метою виробництва, які б відповідали нормам ЄС**, схвалено:
 - Технічний регламент з електромагнітної сумісності обладнання¹⁶⁹;
 - Технічний регламент щодо неавтоматичних зважувальних приладів¹⁷⁰;
 - Технічний регламент енергетичного маркування побутових посудомийних машин¹⁷¹;
 - Технічний регламент [щодо деяких товарів, які фасують за масою та об'ємом у готову упаковку](#)¹⁷²;
 - Технічний регламент [низьковольтного електричного обладнання](#)¹⁷³;
 - Технічний регламент [щодо пляшок, які використовуються як мірні ємності](#)¹⁷⁴;
 - [зміни до пункту 2 Технічного регламенту щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив](#)¹⁷⁵;
 - Технічний регламент щодо [енергетичного маркування електричних ламп та світильників](#)¹⁷⁶;
 - [зміни до пункту 16 Технічного регламенту радіоблагоднання і телекомунікаційного кінцевого \(термінального\) обладнання](#)¹⁷⁷;

¹⁶⁸ - постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 року № 1057.

¹⁶⁹ - постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 року № 1077.

¹⁷⁰ - постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 року № 1062.

¹⁷¹ - постанова Кабінету Міністрів України від 17 липня 2015 року № 514.

¹⁷² - постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 року № 1193.

¹⁷³ - постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 року № 1067.

¹⁷⁴ - постанова Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 року № 607.

¹⁷⁵ - постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 2015 року № 391.

¹⁷⁶ - постанова Кабінету Міністрів України від 27 травня 2015 року № 340.

¹⁷⁷ - постанова Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2015 року № 181.

- [зміни до Технічного регламенту щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив](#)¹⁷⁸.

Також розроблено та найближчим часом буде схвалено Урядом Технічний регламент енергетичного маркування телевізорів та Технічний регламент енергетичного маркування побутових барабанних сушильних машин.

Для реалізації завдань, передбачених цим підрозділом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу в рамках:

- проекту «Додаткові заходи до Програми підтримки секторальної політики «Сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом» (ЄС), фінансування – 6,6 млн. євро на період 18.05.2011–17.10.2015;
- «Інституційне співробітництво між Департаментом співробітництва з СОТ та з питань торговельного захисту Міністерства економічного розвитку і торгівлі України і Національною радою торгівлі Швеції» (Швеція), фінансування – понад 9,5 млн. шведських крон на період 01.01.2015 – 31.12.2015.

Стандартизація

➤ Починаючи з 3 січня 2015 року діє нова редакція Закону України «Про стандартизацію».

Закон передбачає приведення національної системи стандартизації у відповідність з європейською моделлю.

➤ Згідно з європейською практикою **функції національного органу стандартизації покладено на інституцію, яка не є органом державної влади** – державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості». Це сприятиме незалежності національного органу стандартизації у прийнятті та скасуванні національних стандартів з огляду на те, що відповідно до Угоди про технічні бар'єри в торгівлі СОТ стандарти визначаються як добровільні.

З метою забезпечення участі в управлінні національним органом стандартизації України всіх заінтересованих сторін створено керівну раду, яка є дорадчо-наглядним органом, що забезпечить участь у управлінні національним органом стандартизації всіх заінтересованих сторін (державних органів, наукових установ, громадських об'єднань суб'єктів господарювання, інших громадських об'єднань та професійних спілок)¹⁷⁹. Затверджено склад керівної ради національного органу стандартизації¹⁸⁰.

Затверджено Положення про комісію з апеляцій, яка є постійним консультативно-дорадчим органом Мінекономрозвитку та Порядок розгляду нею апеляцій¹⁸¹. Комісія з апеляцій розглядає апеляції, подані будь-якою фізичною або юридичною особою, яка має безпосередній або опосередкований інтерес щодо діяльності у сфері стандартизації та/або

¹⁷⁸ - постанова Кабінету Міністрів України від 23 січня 2015 року № 65.

¹⁷⁹ - наказ Мінекономрозвитку від 2 лютого 2015 року № 76.

¹⁸⁰ - наказ Мінекономрозвитку від 13 травня 2015 року № 459.

¹⁸¹ - наказ Мінекономрозвитку від 9 лютого 2015 року № 103.

застосування її результатів, або технічним комітетом стандартизації щодо рішень, дій чи бездіяльності національного органу стандартизації.

Затверджено склад комісії з апеляцій¹⁸².

➤ До повноважень національного органу стандартизації передані:

- організація та координація діяльності у сфері стандартизації, затвердження програми робіт із стандартизації;
- прийняття та скасування національних стандартів (у т. ч. у сфері будівництва);
- утворення, припинення діяльності технічних комітетів стандартизації;
- представлення інтересів України в міжнародних та регіональних організаціях стандартизації та співробітництво з національними органами стандартизації інших держав.

➤ Запроваджено **два рівня стандартизації** залежно від суб'єкта стандартизації, який приймає стандарти: (1) національні стандарти, прийняті національним органом стандартизації та (2) стандарти і технічні умови, прийняті підприємствами, установами та організаціями.

➤ **Скасовується галузева стандартизація**, у зв'язку з чим протягом п'ятнадцяти років центральні органи виконавчої влади мають право у відповідних сферах діяльності та в межах своїх повноважень перевіряти, переглядати свої галузеві стандарти з метою переведення їх на національний рівень або на рівень підприємств чи скасування.

Також відповідно до Закону України «Про стандартизацію»:

- не допускається погодження проектів національних стандартів з державними органами;
- скасовано державну реєстрацію технічних умов та не допускається встановлення будь-яких правил, пов'язаних із розробленням стандартів та технічних умов підприємств;
- скасовано обов'язковість застосування національних стандартів.

➤ На постійній основі забезпечується **гармонізація національних стандартів з міжнародними і європейськими, в першу чергу тих, добровільне застосування яких є доказом відповідності продукції вимогам технічних регламентів, аналогічних відповідним директивам Нового та Глобального підходів.**

У 2015 році прийнято 3745 національних нормативних документів (стандартів та змін до стандартів), з яких 2794 – гармонізовані з міжнародними та європейськими.

Станом на 1 січня 2016 року фонд національних стандартів становить 17 889 документів, з них 10 964 національних стандартів, гармонізованих з міжнародними та європейськими.

На сьогодні скасовано чинність міждержавних стандартів (ГОСТ), розроблених до 1992 року, зокрема, у 2015 році наказами Мінекономрозвитку скасовано 14 122 ГОСТ. Більшість з них будуть чинними ще 2 роки, до початку 2018 року, для того, щоб бізнес встиг пристосуватися до нових умов.

¹⁸² - наказ Мінекономрозвитку від 1 квітня 2015 року № 324.

До повнотекстової електронної бази даних національних стандартів внесено тексти 13 316 нормативних документів, з яких у 2015 році внесено 2516 нормативних документів.

➤ Українським науково-дослідним і навчальним центром проблем стандартизації, сертифікації та якості **отримано підтвердження членства в Міжнародній організації зі стандартизації (ISO) та Міжнародній електротехнічній комісії (IEC).**

Набуття членства в ISO та IEC надасть можливість узгоджувати національну технічну політику у сфері стандартизації з технічною політикою, яку проводять торгові партнери України, розвивати й удосконалювати національну систему стандартизації відповідно до існуючої світової практики, актуалізувати фонд нормативних документів.

Ринковий нагляд

➤ Триває розроблення змін до законодавства України щодо **здійснення державного ринкового нагляду і контролю нехарчової продукції**. Цілям цих змін мають бути:

- усунення дублювання функцій нагляду (контролю) за окремими видами продукції (розширення переліку видів продукції, щодо якої ринковий нагляд не проводиться);
- спрощення порядку проведення перевірок характеристик нехарчової продукції (встановлення одного виду перевірок замість існуючих трьох);
- запровадження принципу прозорості та об'єктивності посадових осіб під час застосування штрафних санкцій за порушення законодавства у сфері ринкового нагляду (пропонується встановити лише мінімальний розмір штрафу та скасувати визначення штрафу за принципом «від – до»);
- встановлення відповідальності суб'єктів господарювання за створення перешкод посадовим особам, які здійснюють державний ринковий нагляд та за невиконання їх законних вимог, пов'язаних з перевіркою характеристик продукції.

Формується перелік видів продукції щодо яких органи державного ринкового нагляду здійснюють державний ринковий нагляд. Передбачається визначити види нехарчової продукції, на які поширюється дія затверджених на сьогодні технічних регламентів та Закону України "Про загальну безпечність нехарчової продукції" та розподілити її між органами ринкового нагляду.

Розробляються форми документів у сфері державного ринкового нагляду.

Метрологія

- З метою реалізації Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність»¹⁸³:
- **визначено чотири наукові метрологічні центри**, що створюють, удосконалюють, зберігають і застосовують національні еталони¹⁸⁴;
 - затверджено **перелік категорій законодавчо регульованих засобів виміральної техніки**, що підлягають періодичній повірці¹⁸⁵;

¹⁸³ - Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність» № 1314-VII (нова редакція) набрав чинності 1 січня 2016 року.

¹⁸⁴ - постанова Кабінету Міністрів України від 27 травня 2015 року № 330.

¹⁸⁵ - постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 2015 року № 374.

- затверджено **Порядок та критерії надання еталонам статусу національних еталонів**¹⁸⁶. Визначено процедуру надання первинним і вторинним еталонам (у тому числі державним еталонам і еталонам, що є власністю підприємств та організацій) статусу національних еталонів;
- затверджено Порядок оплати робіт і послуг з проведення оцінки відповідності законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки вимогам технічних регламентів, повірки зазначених засобів, що перебувають в експлуатації, та визначення вартості таких робіт і послуг¹⁸⁷;
- затверджено критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері метрології та метрологічної діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів метрологічного нагляду¹⁸⁸;
- затверджено Порядок встановлення міжповірочних інтервалів законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки за категоріями¹⁸⁹;
- затверджено Положення про Службу стандартних довідкових даних про фізичні сталі та властивості речовин і матеріалів¹⁹⁰;
- затверджено Порядок здійснення контролю за додержанням правил і умов зберігання та застосування національних еталонів¹⁹¹.

Зазначені урядові акти набирають чинності 1 січня 2016 року разом із Законом України «Про метрологію та метрологічну діяльність».

До Реєстру державних, первинних і вторинних еталонів одиниць вимірювань внесено 69 державних і 70 вторинних еталонів одиниць вимірювань та до бази даних Міжнародного бюро з мір та ваг (BIPM) внесено 234 СМС-рядки.

➤ Затверджено **Технічний регламент неавтоматичних зважувальних приладів**¹⁹².

Технічний регламент розроблено на основі Директиви 2014/31/ЄС Європейського Парламенту та Ради про гармонізацію законодавства держав - членів ЄС стосовно надання на ринку неавтоматичних зважувальних приладів.

Також розроблено Технічний регламент щодо деяких товарів, які фасують за масою та об'ємом у готову упаковку.

¹⁸⁶ - постанова Кабінету Міністрів України від 17 червня 2015 року № 398.

¹⁸⁷ - постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 865.

¹⁸⁸ - постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 року № 1058.

¹⁸⁹ - постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 року.

¹⁹⁰ - постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 року.

¹⁹¹ - постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 року № 1110.

¹⁹² - постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 року № 1062.

Акредитація

➤ Скасовано обов'язкову сертифікацію на 16 категорій товарів (паливо, труби, трубопровідна арматура та малогабаритні трактори, товари легкої промисловості).

➤ Національне агентство з акредитації України (НААУ) визнано на міжнародному та європейському рівнях.

На сьогодні НААУ стало підписантом низки угод для сфер дії таких міжнародних стандартів:

- ISO/IEC 17025 «Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій»;
- ISO/IEC 17020 «Оцінювання відповідності. Вимоги щодо діяльності різних типів органів, що здійснюють інспектування»;
- ISO/IEC 17024 – акредитація органів з сертифікації персоналу відповідно до стандарту;
- ISO/IEC 17021 – акредитація органів з сертифікації систем менеджменту відповідно до стандарту.
- ISO/IEC 17021 – акредитація органів з сертифікації систем менеджменту відповідно до стандарту;
- ISO/IEC 17065 - акредитація органів з сертифікації продукції.

Таким чином, НААУ отримало визнання з боку Європейської кооперації з акредитації з всіма напрямками акредитації.

➤ Затверджено **Порядок здійснення моніторингу відповідності вимогам до національного органу з акредитації**¹⁹³.

Для реалізації завдань, передбачених цим підрозділом, Українська Сторона:

- залучає експертну та фінансову допомогу в рамках проекту «Додаткові заходи до Програми підтримки секторальної політики «Сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом» (ЄС), фінансування – понад 6,6 млн. євро на період 18.05.2011–17.10.2015;
- враховує висновки, надані європейськими експертами в рамках проекту Twinning «Зміцнення стандартизації, ринкового нагляду, вимірювань та законодавчої метрології, оцінки відповідності та споживчої політики в Україні».

¹⁹³ - постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 року № 1170.

Наближення законодавства

➤ З метою імплементації законів України № 1648-VII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ідентифікації та реєстрації тварин» та № 1602-VII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів» завершується підготовка низки нормативно-правових актів¹⁹⁴.

Разом з тим, затверджено форму протоколу про порушення законодавства про безпечність та окремі показники якості харчових продуктів¹⁹⁵.

➤ Прийнято **Закон України «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною»**¹⁹⁶.

Законом визначено:

- основні принципи, пріоритети та ключові завдання формування збалансованої державної політики у сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження,
- основні вимоги для зменшення ризиків для здоров'я людей і тварин, які становлять побічні продукти тваринного походження, на різних етапах - від утворення та збору до використання, утилізації або видалення таких продуктів.

Прийняттям Закону національне законодавство в сфері поводження з відходами тваринного походження гармонізовано до європейських вимог, зокрема положень Регламенту Європейського Парламенту і Ради ЄС № 1069/2009, який встановлює санітарно-ветеринарні норми щодо тваринних субпродуктів (продуктів тваринного походження) та продуктів їх переробки, не призначених для споживання людиною, та Регламенту Європейської Комісії № 142/2011, що імплементує Регламент (ЄС) № 1069/2009 та Директиву Ради 97/78/ЄС щодо певних зразків та предметів, які звільнені від ветеринарного огляду на кордоні згідно із зазначеною Директивою.

➤ Разом з тим, розроблено **зміни до Закону України «Про побічні продукти тваринного походження, що не призначені для споживання людиною»** ([реєстр. № 2150а](#))¹⁹⁷.

Законопроектом пропонується привести окремі правила поводження з побічними продуктами тваринного походження, які належать до категорії II, у відповідність до положень Регламенту ЄС №1069/2009 Європейського Парламенту та Ради від 21 жовтня 2009 року, що встановлює правила охорони здоров'я стосовно тваринних субпродуктів та похідних продуктів, не призначених для людського споживання.

¹⁹⁴ - Зокрема розроблено 18 проектів постанов Уряду та наказів Мінагрополітики (з них прийнято 1 наказ Мінагрополітики та 1 постанову КМУ). З метою усунення юридичних неточностей та з урахуванням пропозицій, наданих центральними органами виконавчої влади, підготовлено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо безпечності харчових продуктів».

¹⁹⁵ - наказ Мінагрополітики України від 11 вересня 2015 року № 354.

¹⁹⁶ - Закон України [№ 287-VIII](#).

¹⁹⁷ - 8 грудня 2015 року прийнято в першому читанні.

➤ Прийнято **зміни до законодавства у сфері насінництва та розсадництва** з метою його приведення у відповідність до європейських та міжнародних вимог¹⁹⁸, зокрема:

- надається право на здійснення сертифікації насіння та садивного матеріалу недержавним господарюючим суб'єктам, які пройшли акредитацію;
- вимога про атестацію суб'єктів насінництва та розсадництва замінюється простішою системою реєстрації виробників насіння та садивного матеріалу в державному реєстрі виробників насіння і садивного матеріалу (Реєстр виробників) за декларативним принципом. Передбачається можливість подачі заяви про включення до Реєстру виробників засобами електронного зв'язку, засвідчених електронним цифровим підписом заявника;
- уточнюються порядок та умови видачі підтвердження на ввезення в Україну та вивезення зразків насіння і садивного матеріалу, удосконалюється механізм встановлення відповідальності за порушення на ринку насінництва та розсадництва;
- скорочуються строки проведення формальної експертизи заявки та видачі документів про права на сорт, удосконалюється порядок оскарження рішення стосовно заявки;
- визнається сертифікат на насіння Міжнародної асоціації з контролю за якістю насіння (ICTA) та сертифікат на насіння Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), до насінневих схем яких приєдналася Україна. Це скасовує необхідність здійснення повторної (додаткової) сертифікації в Україні.

➤ Прийнято **зміни до законодавства, спрямовані на дерегуляцію в агропромисловому комплексі**¹⁹⁹.

Законом скасовуються або обмежуються 22 дозвільні процедури у сфері рослинництва, агрохімікатів (добрив), тваринництва, харчових продуктів, рибного господарства та водокористування.

➤ На розгляді у Верховній Раді України знаходяться проекти Законів України:

- Про державний контроль, що здійснюється з метою перевірки відповідності законодавству про безпечність та якість харчових продуктів і кормів, здоров'я та благополуччя тварин (реєстр. № 0906);
- Про корми (реєстр. № 2845-1).

➤ За підтримки експертів проекту ЄС «Вдосконалення системи контролю безпечності харчових продуктів в Україні» розроблено **проект Всеохоплюючої стратегії імплементації законодавства у сфері санітарних та фітосанітарних заходів**²⁰⁰.

¹⁹⁸ - Закон України [№ 864-VIII](#). Набирає чинності 30 червня 2016 року.

¹⁹⁹ - Закон України [№ 867-VIII](#).

²⁰⁰ - проект відповідного акта найближчим часом буде розглянуто Кабінетом Міністрів для його подальшого внесення на розгляд органів асоціації.

Метою Стратегії є визначення графіку систематичного правового наближення законодавства України у сфері санітарних та фітосанітарних заходів до законодавства ЄС.

Не пізніше ніж протягом трьох місяців після набрання чинності Угодою (тимчасового застосування розділу IV Угоди) Україна повинна надати Стратегію Підкомітету з управління санітарними та фітосанітарними заходами.

Посилення адміністративної спроможності

➤ **Завершується утворення компетентного органу у сфері здійснення санітарних та фітосанітарних заходів:**

- 31 липня 2015 року зареєстровано Державну службу України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів;
- затверджено Положення про Державну службу та визначено її граничну чисельність.
- призначено Першого заступника Голови Держпродспоживслужби²⁰¹;
- підготовлено проекти структури і штатного розпису Державної служби;
- утворено територіальні органи Державної служби²⁰².

Після затвердження структури, штатного розпису, кошторису Державної служби та заповнення 30 відсотків вакансій буде видано акт Кабінету Міністрів про можливість забезпечення здійснення Службою повноважень та виконання функцій органів виконавчої влади, що припиняються внаслідок реорганізації.

Діяльність Державної служби з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів²⁰³ спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра аграрної політики та продовольства.

Регіоналізація/зонування та компартаменталізація

➤ У залежності від розвитку епізоотичної ситуації або фітосанітарного стану **застосовується принцип зонування** під час визнання стану здоров'я тварин відповідно до вимог Санітарного кодексу наземних тварин Міжнародного епізоотичного бюро.

Зокрема, застосування зонування до імпорту продукції тваринного походження на даний час регламентується Ветеринарними вимогами щодо імпорту в Україну об'єктів державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду²⁰⁴.

²⁰¹ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2015 року № 1254-р.

²⁰² - постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 року № 1092.

²⁰³ - [постанова Кабінету Міністрів від 18 листопада 2015 року № 942](#), див. також Розділ III Схеми спрямування і координації діяльності центральних органів виконавчої влади Кабінетом Міністрів України через відповідних членів Кабінету Міністрів України, затвердженої [постановою Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 року № 442 "Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади"](#).

З метою гармонізації національного законодавства до міжнародних вимог і стандартів спільно із проектом технічної допомоги ЄС «Вдосконалення системи контролю безпечності харчових продуктів в Україні» триває підготовка змін до **Ветеринарних вимог щодо імпорту в Україну об'єктів державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду.**

Триває робота над проектом **Ветеринарно-санітарних вимог до утримання свиней, яким, зокрема, передбачається компартаменталізація свинарських господарств.**

➤ Підписано **Угоду²⁰⁵ між Міністерством аграрної політики та продовольства України та Міністерством сільського господарства і розвитку села Республіки Польща щодо виконання програми боротьби зі сказом на території України в 2015 році.**

Реалізація цієї Угоди сприятиме обмеженню поширення вірусу сказу на території України та захисту території Республіки Польща та Угорщини (тим самим території Європейського Союзу) від його проникнення, а також сприятиме створенню на території України буферної зони щодо сказу в областях, що межують з Республікою Польща.

Розпочато заходи щодо проведення в 2015 році двох компаній з пероральної імунізації диких м'ясоїдних тварин на території областей України, що межують з Республікою Польща, на площі 24 600 кв. км.

Митні питання та сприяння торгівлі

➤ **Українські митниці почали видачу сертифікатів за формою EUR.1** на товари українського походження, що мають експортуватися до країн Європейського Союзу в рамках Угоди.

Здійснено організаційні заходи щодо забезпечення видачі митницями Державної фіскальної служби сертифікатів з перевезення товару EUR.1:

- визначено місця видачі сертифікатів – 162 підрозділи митниць, які максимально наближені до потенційних експортерів/виробників;
- уповноважено на видачу сертифікатів походження 433 посадові особи митниць Державної фіскальної служби;
- закуплено бланки сертифікатів для експорту товарів з України до країн ЄС у кількості 50 тис. шт.;
- розроблено та впроваджено програмно - інформаційні комплекси «Оформлення та видача сертифікатів з перевезення форми EUR.1», «Реєстр уповноважених (схвалених) експортерів».

З початку впровадження торговельної частини Угоди митниці ДФС здійснюють видачу сертифікатів з перевезення товару EUR.1, що дозволить товарам українського походження після їх ввезення на територію ЄС користуватися умовами преференційної торгівлі відповідно до положень Угоди.

²⁰⁴ - наказ Державного департаменту ветеринарної медицини Мінагрополітики від 14 червня 2004 року № 71.

²⁰⁵ - 12 серпня 2015 року.

Порядок видачі сертифікатів форми EUR.1²⁰⁶ аналогічний тому, що діє в європейських країнах і передбачає максимальне спрощення видачі сертифікатів на безоплатній основі у найкоротший термін з одночасним посиленням відповідальності експортера за достовірність інформації, яка необхідна для визначення українського походження товару.

Сертифікат заповнюється та видається митними органами України на кожну партію товарів у разі, якщо його потрібно пред'явити як доказ, що товари відповідають вимогам правил визначення преференційного походження, встановлених в Угоді, при застосуванні преференційних ставок ввізного мита. Сертифікат видається посадовою особою митниці під час здійснення експорту товару або після експорту товару у випадках, встановлених Угодою.

➤ **Порядок надання та анулювання статусу уповноваженого (схваленого) експортера**²⁰⁷ передбачає, що український експортер, який часто перевозить товари за Угодою незалежно від фактурної вартості партії товарів, самостійно складає декларації інвойс, що таким чином прискорює процедуру експорту товару.

Декларація інвойс дозволяє товарам, походженням з України, отримувати статус товарів преференційного походження та після ввезення їх на територію ЄС користуватися умовами преференційної торгівлі відповідно до положень Угоди.

Уповноваженим експортером є підприємство-експортер, юридична особа, зареєстрована в Україні, за винятком митного брокера, яка здійснює постійні відправлення товарів на умовах угод та має право самостійно оформлювати декларацію незалежно від вартості товару. Порядком також передбачено критерії, яким повинен відповідати уповноважений (схвалений) експортер.

Статус уповноваженого (схваленого) експортера надається митницею протягом тридцяти календарних днів з дня отримання заяви та документів, що визначені в Порядку.

Експортеру присвоюється персональний номер для спрощеного проходження митного контролю українськими товарами преференційного походження.

➤ **Реформування митної сфери** здійснюється на базі нової редакції Митного кодексу України, який розроблено з урахуванням положень Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур, Конвенції про тимчасове ввезення, Митного кодексу ЄС.

➤ Триває робота щодо **досягнення європейських часових стандартів оформлення митних декларацій**.

Так, середній час оформлення митних декларацій в митному режимі імпорту становить 2 год. 25 хв., в режимі експорту – 52 хвилини.

Спостерігається позитивна динаміка у питанні переходу підприємств від паперової форми декларування до електронної – процентне співвідношення кількості оформлених електронних митних декларацій до загальної кількості оформлених декларацій склало 87 відсотків.

²⁰⁶ - Порядок схвалено наказом Мінфіну від 18 листопада 2014 року № 1142.

²⁰⁷ - Порядок схвалено наказом Мінфіну від 7 жовтня 2014 року № 1013.

- Триває розроблення **змін до Митного кодексу України**, якими передбачено:
 - уніфікацію вимог до Уповноваженого економічного оператора з такими ж вимогами в законодавстві ЄС;
 - впровадження спрощень, аналогічних європейським (митне оформлення за місцезнаходженням, процедура спрощеного декларування, зниження гарантійної суми при застосуванні фінансової гарантії тощо).

Підготовлені зміни презентовані на засіданні Мережі ЄС щодо Уповноваженого економічного оператора (30 вересня -1 жовтня 2015 року).

➤ Створено Наглядову раду та Робочу групу з питань **приєднання України до спільної транзитної процедури ЄС/ЄАВТ**.

Розроблено План дій щодо приєднання України до спільної транзитної процедури ЄС/ЄАВТ.

В ДФС працює експерт ЄК з транзитних питань для надання консультативної підтримки робочій групі з питань приєднання України до спільної транзитної процедури.

➤ **Ратифіковано Протокол про внесення змін до Марракеської угоди про заснування Світової організації торгівлі²⁰⁸**, метою якого є виконання Україною внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання чинності Угоди про спрощення процедур торгівлі.

Цілями ратифікації Протоколу та застосування Угоди є скорочення часу та зменшення вартості митного контролю, підвищення прозорості та ефективності операцій державних органів, поліпшення розвитку малого та середнього бізнесу тощо.

Положення Угоди про спрощення процедур торгівлі спрямовані на спрощення митних процедур шляхом, зокрема, зменшення пов'язаних із ними фінансових витрат і скорочення часу здійснення таких процедур, сприяння ширшому застосуванню системи «єдиного вікна», процедури прискореної відправки товарів, підвищення публічності державних органів та зниження рівня корупції.

Відповідно до даних ОЕСР, імплементація положень Угоди Україною може дозволити знизити торговельні витрати, пов'язані із здійсненням зовнішньоторговельної діяльності, на більш ніж 15 відсотків.

➤ Розроблено зміни до Митного кодексу України **щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України** ([реєстр. № 3681](#)).

Законопроект спрямований на імплементацію у національне законодавство положень Регламенту (ЄС) № 608/2013 Європейського Парламенту та Ради про митний контроль за дотриманням прав інтелектуальної власності та Імплементційного Регламенту Комісії (ЄС) № 1353/2013, яким встановлюються відповідні форми документів.

Проектом передбачається:

- розширити перелік об'єктів права інтелектуальної власності;

²⁰⁸ - Закон України № 745-VIII.

- розширити коло осіб, які можуть звернутися за захистом прав інтелектуальної власності та перелік митних режимів до товарів, які містять об'єкти прав інтелектуальної власності;
- не застосовувати заходи щодо захисту прав інтелектуальної власності до так званого «паралельного імпорту» та до товарів, що переміщуються через митний кордон України у митному режимі транзиту;
- запобігання та протидія переміщенню контрафактних товарів у міжнародних поштових відправленнях або міжнародних експрес-відправленнях.

➤ На виконання статті 353 та Додатку XXVIII²⁰⁹ до Глави 4 «Оподаткування» Угоди про асоціацію розроблено зміни до Податкового кодексу України щодо особливостей **оподаткування податком на додану вартість операцій із ввезення на митну територію України товарів фізичними особами у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі** ([реєстр. № 3470](#)).

Передбачається внести відповідні зміни до статей 191 та 196 Податкового кодексу щодо встановлення вартісної межі щодо ввезення громадянами товарів без оподаткування ПДВ у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі на рівні 430 євро через пункти пропуску, відкриті для повітряного і морського сполучення, та на рівні 300 євро – через інші пункти пропуску. Зазначений законопроект пов'язаний з проектом Закону реєстр. № 3444.

➤ На виконання статей 84, 353, Додатку XV²¹⁰ «Наближення митного законодавства» та Додатку XXVIII до Глави 4 «Оподаткування» до Угоди про асоціацію розроблено проект Закону України про внесення змін до Митного кодексу України (щодо виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС) ([реєстр. № 3444](#)).

Законопроектом передбачено **встановлення вартісної межі щодо ввезення громадянами товарів без оподаткування митними платежами у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі на рівні 430 євро замість 1000 євро через пункти пропуску, відкриті для повітряного і морського сполучення, та на рівні 300 євро замість 500 євро – через інші пункти пропуску.**

Заснування підприємницької діяльності, торгівля послугами та електронна торгівля

У сфері заснування підприємницької діяльності

Державна політика у сферах заснування підприємницької діяльності, торгівлі послугами та електронної торгівлі направлена на подальше наближення законодавства у цих сферах до законодавства, стандартів та практик ЄС, зокрема щодо спрощення створення та функціонування компаній, філій та представництв, захисту прав інвесторів, використання електронних засобів платежів тощо (дивись також пріоритет 7 ПДА).

²⁰⁹ - передбачає імплементацію частини третьої (щодо кількісних обмежень) Директиви Ради № 2007/74/ЄС про звільнення від податку на додану вартість і акцизів на товари, що ввозяться особами, які подорожують з третіх країн.

²¹⁰ - передбачає імплементацію розділів I і II Регламенту Ради (ЄС) № 1186/2009, що встановлює систему Співтовариства для звільнення від сплати мит, та розділ 3 Директиви Ради № 2007/74/ЄС про звільнення від податку на додану вартість і акцизів на товари, що ввозяться особами, які подорожують з третіх країн.

Фінансові послуги

➤ Розроблена та опрацьовується зі Стороною ЄС **Комплексна дорожня карта у сфері фінансових послуг**²¹¹.

У сфері торгівлі послугами

➤ З метою запровадження міжнародних стандартів у сфері нагляду, зокрема з питань здійснення нагляду (оверсайту) платіжних систем та систем розрахунків, Національним банком України вжито таких заходів:

- **схвалено Методику комплексного оцінювання системно важливих платіжних систем**²¹², положення якої враховують міжнародні стандарти, визначені Комітетом з платіжних та розрахункових систем Банку міжнародних розрахунків та Технічним комітетом Міжнародної організації комісій по цінним паперам.

Методологія визначає відповідність системно важливих платіжних систем ключовим принципам, встановленим міжнародними стандартами оверсайта, зокрема, щодо:

управління платіжною організацією;

управління ризиками (кредитним, комерційним депозитарним, інвестиційним, операційним та ризиком ліквідності);

остаточності розрахунків у платіжній системі;

вимог щодо доступу, участі та структури участі у платіжній системі;

ефективності та результативності діяльності платіжної системи;

оприлюднення та надання інформації платіжною організацією;

- **уточнено вимоги до документів учасників ринку платіжних послуг**, зокрема в частині здійснення фінансового моніторингу, дотримання яких має підвищити прозорість розрахунків та унеможливити проведення незаконних операцій²¹³, які враховують вимоги Регламенту (ЄС) № 1781/2006 Європейського Парламенту та Ради про інформацію про платника у разі переказу коштів;

- **посилено вимоги з метою запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансуванню тероризму** шляхом внесення відповідних змін до Положення про електронні гроші²¹⁴.

➤ Завершується розроблення Міністерством фінансів **Критеріїв ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення.**

²¹¹ - див. також главу «фінансові послуги» Розділу «Економічне та галузеве співробітництво» цього звіту.

²¹² - постанова Правління Національного банку від 24 вересня 2015 року № 635.

²¹³ - постанова Правління Національного банку від 24 липня 2015 року № 480.

²¹⁴ - постанова Правління Національного банку від 24 липня 2015 року № 481.

Проектом відомчого наказу передбачається визначити, що оцінювання ризику здійснюється за географічним розташуванням країни реєстрації клієнта або установи, через яку він здійснює передачу (отримання) активів, типом клієнта, видом товарів та послуг.

Оцінка ризику здійснюватиметься щодо всіх клієнтів, яким надаються фінансові або інші послуги та/або з якими встановлюються ділові відносини.

У сфері електронної торгівлі

➤ Прийнято **Закон України «Про електронну комерцію»²¹⁵**, який спрямований на наближення законодавства України до стандартів ЄС в сфері інноваційних технологій та електронної торгівлі.

Зокрема, Закон:

- визначає правовий статус покупця і продавця товарів, робіт, послуг в електронній комерції;
- встановлює обов'язок для продавця, який поширив інформацію про товар, роботу, послугу розкривати і забезпечити прямий, простий, стабільний доступ до інформації про повне його найменування і місцезнаходження, відомості про ліцензію, у разі її обов'язковості, інформацію про включення у вартість товару, роботи, послуги і податків, вартість доставки;
- прирівнює електронний правочин за правовими наслідками до договору, укладеного в письмовій формі;
- встановлює обов'язок для всіх учасників відносин у сфері електронної комерції захищати персональні дані, що стали їм відомими з електронних документів (повідомлень) під час здійснення електронних угод, у порядку, передбаченому законом України «Про захист персональних даних».

Разом з тим, у зв'язку з прийняттям Закону України «Про електронну комерцію» експертами ЄС висловлено зауваження стосовно неналежного закріплення в законодавстві України відповідальності постачальників посередницьких послуг у сфері інтелектуальної власності.

Водночас належне врегулювання в законодавстві України вказаних питань та гарантування ефективної реалізації цього Закону відповідно до зобов'язань, передбачених Угодою про асоціацію, має забезпечити прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет» (реєстр. № 3353).

➤ Розроблено **проект Закону України «Про електронні довірчі послуги»** ([реєстр. № 2544а](#)).

²¹⁵ - Закон України [№ 675-VIII](#).

Законопроект спрямований на:

- удосконалення законодавства у сфері використання інфраструктури відкритих ключів та надання електронних довірчих послуг;
- розбудову єдиної системи електронних довірчих послуг;
- взаємне визнання українських та іноземних сертифікатів відкритих ключів та електронних підписів і печаток.

Водночас законопроект може потребувати додаткового опрацювання на предмет відповідності Угоді про асоціацію та праву ЄС в рамках його розгляду Верховною Радою України.

➤ **Знято обмеження²¹⁶ щодо отримання** на договірних засадах органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності **послуг, пов'язаних з електронним цифровим підписом, лише від одного акредитованого центру сертифікації ключів.**

Поточні платежі та рух капіталу

Для виконання положень Угоди проводиться підготовка до лібералізації законодавства України у сфері руху капіталів. Цьому сприяє проект технічної допомоги ЄС «Технічна допомога фінансовому сектору. Пріоритетні напрямки», один із компонентів якого реалізується у Національному банку України - компонент «Зміцнення спроможності у запровадженні заходів зі створення необхідних передумов для майбутнього поступового введення вільного руху капіталу».

Інтелектуальна власність

➤ Розроблено законопроекти, спрямовані на адаптацію відповідних Директив і Регламентів ЄС та положень Глави 9 Угоди про асоціацію:

- проект Закону України «**Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо врегулювання питань авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет**» ([реєстр. № 3353](#)).

Законопроект:

усуває колізію між нормами Цивільного кодексу та Закону України «Про авторське право і суміжні права» щодо належності майнових прав на службові комп'ютерні програми;

закріплює «свободу панорами» (виняток з авторського права, який забезпечує можливість вільного фотографування творів архітектури та скульптур у публічних місцях);

²¹⁶ - обмеження знято постановою Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2015 року № 675 шляхом внесення змін до Порядку застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2004 року № 1452),

запроваджує інноваційну для українського законодавства концепцію публічного ліцензійного договору з метою легалізації поширених у цифровому середовищі електронних договорів, таких як ліцензії кінцевого користувача на користування примірниками комп'ютерних програм, ліцензії на «вільне програмне забезпечення» (наприклад, Linux, Open Office) та інший «вільний контент» (наприклад, статті у Вікіпедії);

скасовує термін «відеограма», що завжди викликав критику з боку міжнародних експертів; запроваджує термін «виробник першого запису фільму».

- проект Закону України «**Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо набуття, розпорядження та охорони авторського права і суміжних прав**»²¹⁷.

Законопроект передбачає:

усунення прогалин та колізій щодо створення, набуття та розпорядження правами інтелектуальної власності на службові твори та твори, створені в рамках виконання договорів за замовленням;

поширення на об'єкти авторського права та суміжних прав ліцензійних договорів на основі публічної пропозиції.

- проект Закону України «**Про колективне управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав**».

Законопроект розроблено з метою врегулювання питання діяльності організацій колективного управління та забезпечення прозорості діяльності організацій колективного управління.

Проект враховує основні положення Директиви 2014/26/ЄС про колективне управління авторськими та суміжними правами та мультитериторіальне ліцензування прав на музичні твори з метою он-лайн використання на внутрішньому ринку.

- проект Закону України «**Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань інтелектуальної (промислової) власності**».

Законопроект пропонується в законодавство України, що регулює відносини в сфері промислової власності, внести норми щодо:

подання електронних заявок та здійснення електронного діловодства за ними;

ведення електронного офіційного бюлетеня;

публікації відомостей по заявкам для подання заперечень щодо надання правової охорони об'єктам промислової власності (корисним моделям, торговельним маркам, промисловим зразкам, географічним зазначенням);

оскарження рішень особами, що подали заперечення до Апеляційної палати;

публікації рішень Апеляційної палати;

відновлення прав заявників.

²¹⁷ - 16 грудня 2015 року законопроект схвалено на засіданні Уряду.

- проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо посилення захисту прав інтелектуальної власності)».

Законопроект спрямований на імплементацію в законодавство України положень Директиви 2004/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради про захист прав інтелектуальної власності та відповідних положень Угоди про асоціацію. Зміни, що вносяться до законодавства України, зокрема, стосуються:

порядку відшкодування шкоди за порушення прав інтелектуальної власності, кола осіб, які мають право звернутися до суду за захистом цих прав, витребування доказів і забезпечення права на інформацію у справах про порушення цих прав, альтернативних заходів, яких може вжити суд у справах про порушення прав інтелектуальної власності.

➤ На офіційному веб-сайті Державної служби інтелектуальної власності відкрито [on-line доступ до інформації про заявки на торговельні марки](#), яка актуалізується щоденно.

Це дозволяє правовласникам вчасно відслідковувати подані заявки, які можуть порушувати їхні права інтелектуальної власності, та не допускати реєстрації недобросовісних торговельних марок шляхом подання заперечень.

➤ Прийнято поправки²¹⁸ до Угоди між Державною службою інтелектуальної власності України та Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (ВОІВ).

Це дозволить Службі та Укрпатенту найближчим часом розпочати здійснення функції Міжнародного пошукового органу та Органу міжнародної попередньої експертизи.

Конкуренція

➤ Прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення прозорості діяльності Антимонопольного комітету України»²¹⁹.

Законом, зокрема, встановлюється **обов'язок Антимонопольного комітету публікувати рішення, прийняті за результатами розгляду заяв та справ про узгоджені дії чи концентрацію.**

➤ Разом з цим, з метою забезпечення відкритості та прозорості діяльності, **Антимонопольний комітет з липня 2015 року вже запровадив публікацію рішень, прийнятих на його засіданнях.** Оприлюдненню підлягають усі рішення Комітету, зокрема, щодо результатів розгляду заяв та справ про узгоджені дії чи концентрацію.

[Рішення оприлюднюються на офіційному веб-сайті Антимонопольного комітету.](#)

²¹⁸ - 6 жовтня 2015 року.

²¹⁹ - Закон України [№ 782-VIII](#).

➤ Розроблено зміни до законодавства про захист економічної конкуренції щодо **визначення органами Антимонопольного комітету розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції**.

Зокрема, визначення розміру штрафу за порушення конкурентного законодавства пропонується здійснювати у два етапи: на першому визначається базовий розмір штрафу для кожного відповідача, на другому - цей розмір коригується з урахуванням обтяжуючих та пом'якшуючих обставин. Під час визначення розрахункового базового розміру штрафу беруться до уваги:

- розмір доходу продавця від реалізації продукції, пов'язаного з порушенням, або розмір витрат покупця при придбанні товарів, прямо чи непрямо пов'язаних із порушенням;
- тяжкість порушення;
- необхідність забезпечення стримуючого ефекту;
- розмір витрат, які були/могли бути понесені покупцем на придбання продукції (товарів, робіт, послуг) у разі, якщо б такого порушення не було і відповідні товари реалізувалися б за умов значної конкуренції.

У виняткових випадках, у зв'язку з необхідністю забезпечити належний стримуючий ефект, штрафи можуть бути визначені в більшому розмірі за вчинення порушень, що призвели до особливо негативних наслідків для конкуренції. Також у виняткових випадках, зокрема за наявності форс-мажорних обставин, штрафи можуть бути визначені у меншому (зокрема, символічному) розмірі.

Відповідний проект Закону України внесено на розгляд Верховної Ради України²²⁰ ([реєстр. № 2431](#)). Водночас аналіз тексту законопроекту, запропонованого профільним Комітетом Верховної Ради України до другого читання, показав, що у цій редакції запропонований проектом Закону підхід до визначення повноважень Господарського суду не узгоджується з підходами ЄС та не відповідає пункту (b) частини 3 статті 255 Угоди про асоціацію та пункту 7 Преамбули та статті 6 Регламенту (ЄС) № 1/2003.

➤ Прийнято Закон України, що передбачає комплексне **врегулювання питань підвищення ефективності існуючої в Україні системи контролю за економічними концентраціями**²²¹.

Закон спрямований на дерегуляцію господарської діяльності, а саме підвищення вартісних показників, у разі досягнення яких необхідно отримати дозвіл Антимонопольного комітету на концентрацію суб'єктів господарювання, проведення оцінки впливу такої концентрації на конкуренцію в Україні, а також на реалізацію положень статей 1 та 5 (1) – (2) Регламенту Ради (ЄС) №139/2004 про контроль за концентрацією суб'єктів господарювання.

Законопроект розроблений з урахуванням Рекомендацій ОЕСР, Рекомендацій Міжнародної Мережі з питань конкуренції, а також рекомендацій в Огляді ЮНКТАД щодо побудови ефективної, дієвої та швидкої системи контролю за економічними концентраціями. Так,

²²¹ - Закон прийнято 26 січня 2016 року.

законопроект спрямований на втілення принципів ефективної системи контролю за економічними концентраціями, зокрема:

- запровадження процедур, спрямованих на забезпечення прискореного розгляду та отримання дозволу на ті злиття, що не викликають занепокоєння щодо їх впливу на конкуренцію;
- встановлення чітких критеріїв для визначення того, чи потребує злиття звернення із відповідною заявою для отримання дозволу на його здійснення;
- забезпечення розгляду злиттів та прийняття рішень протягом розумного та прогнозованого строку.

➤ З метою **роз'яснення принципів визначення штрафних санкцій, що накладаються за порушення законодавства про конкуренцію**, розроблено [Рекомендаційні роз'яснення](#) щодо застосування положень частин другої та п'ятої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та частин першої та другої статті 21 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції»²²².

У цьому методичному документі відповідно до європейського досвіду:

- сформульовано принципи правової визначеності, пропорційності, недискримінаційності та забезпечення стримуючого ефекту штрафних санкцій;
- визначено підходи, які рекомендується застосовувати органам Антимонопольного комітету при визначенні розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Рекомендаційні роз'яснення розміщено на офіційному сайті Антимонопольного комітету відповідно до зобов'язань за Угодою про асоціацію щодо обов'язковості публікації рішень органів Комітету.

Державна допомога

➤ Прийнято **Закон України «Про внесення зміни до Бюджетного кодексу України щодо рішень Уповноваженого органу з питань державної допомоги»**²²³.

Законом закріплено гарантії запобігання виділенню бюджетних коштів на державну допомогу суб'єктам господарювання, яка може призвести до спотворення конкуренції.

➤ З метою забезпечення реалізації Закону України «Про державну допомогу суб'єктів господарювання»²²⁴:

- внесено зміни до Плану заходів щодо проведення інституційної реформи у сфері моніторингу та контролю державної допомоги суб'єктам господарювання з метою його деталізації та включення до нього заходів, спрямованих на кадрове,

²²² - від 15 вересня 2015 року № 16-рр.

²²³ - Закон України [№ 416-VIII](#).

²²⁴ - [Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» від 1 липня 2014 року № 1555-VII](#)

організаційне та інституційне забезпечення процесу створення системи моніторингу та контролю державної допомоги²²⁵;

– затверджено²²⁶:

Порядок проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання;

Порядок, форми та вимоги щодо подання Антимонопольному комітету інформації про чинну державну допомогу суб'єктам господарювання;

Порядок ведення та доступу до реєстру державної допомоги суб'єктам господарювання.

– розроблено проект Порядку повернення незаконної державної допомоги, недопустимої для конкуренції.

Прозорість

Угода про асоціацію містить положення стосовно опублікування інформації про закони, підзаконні акти, судові рішення, процедури та адміністративні правила, які можуть вплинути на будь-які питання, що охоплюються Угодою. До них не належать судові рішення, що застосовується до окремої особи.

Законодавство України створює належні передумови для забезпечення оперативного публікування, забезпечення доступу через офіційні інтернет-ресурси всіх зацікавлених осіб до текстів нормативно-правових актів, які приймаються відповідними органами державної влади.

Україною **запроваджено механізм опублікування наказів Генерального прокурора України**. Накази Генерального прокурора України, що є нормативно-правовими актами, після включення до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів публікуються державною мовою в офіційних друкованих виданнях та на офіційному веб-сайті Генеральної прокуратури України.

Торівля та сталий розвиток

Українською Стороною розпочато роботу, спрямовану на утворення дорадчої групи з питань сталого розвитку та української частини Групи експертів у сфері торівлі та сталого розвитку.

Мінекономрозвитку опрацьовуються пропозиції щодо персонального складу вказаної дорадчої групи від органів державної влади та громадських та неурядових організацій.

²²⁵ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2015 року № 936-р.

²²⁶ - розпорядженням Антимонопольного комітету від 28 грудня 2015 року № 43-рп.

Вирішення спорів

➤ Визначено **порядок призначення представників України до складу арбітражних груп у рамках процедури розгляду спорів**, визначеної статтями 306 і 307 Угоди про асоціацію²²⁷.

Передбачено, що:

- добір кандидатів на призначення представниками України до складу арбітражних груп здійснюватиметься на конкурсній основі;
- представників України до складу арбітражних груп призначатиме Кабінет Міністрів України на підставі поданого Міністерством юстиції списку кандидатів, визначених за результатами проведення конкурсу;
- кандидати на призначення представниками України до складу арбітражних груп повинні відповідати критеріям, визначеним в Угоді про асоціацію.

Міністерство юстиції проведе у встановленому порядку конкурс та за його результатами подасть до 1 квітня 2016 року список кандидатів на призначення представниками України до складу арбітражних груп.

²²⁷ - постанова Кабінету Міністрів від 2 грудня 2015 року № 995.

VI. ЕКОНОМІЧНЕ ТА ГАЛУЗЕВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Співробітництво у сфері енергетики

Інтеграція енергетичних ринків та зміцнення енергетичної безпеки

➤ Відновлено **реверсні поставки природного газу з Європи**, зокрема, з Польщі, Словаччини, Угорщини.

➤ В рамках реалізації положень статті 340 Угоди **затверджено склад уповноважених осіб від Української Сторони у рамках запровадження «Механізму раннього попередження між Україною та ЄС»**.

➤ Україна та Світовий банк **підписали кредитну угоду на надання Україні 378,4 млн. дол. США кредиту на фінансування проекту з розвитку вітчизняних магістральних електромереж²²⁸**. Кредит включає 330 млн. дол. США безпосередньо від Світового банку, а також 48,4 млн. дол. США від Фонду чистих технологій.

Залучення цієї позики буде спрямоване на реалізацію «Другого проекту з передачі електроенергії» з метою підвищення надійності системи передачі електроенергії та підтримку запровадження оптового ринку електроенергії в Україні.

➤ Україна та Європейський банк реконструкції та розвитку **підписали кредитну угоду, яка передбачає виділення 65 млн. євро для державного підприємства НЕК «Укренерго»²²⁹**.

➤ У березні 2015 року Секретаріатом Енергетичного Співтовариства розпочато з Українською та Молдовською Сторонами обговорення щодо започаткування проекту, метою якого буде заснування транскордонного ринку електричної енергії на добу вперед.

➤ **Ратифіковано Фінансову угоду (Газопровід «Уренгой-Помари-Ужгород» (Проект «Реконструкція, капітальний ремонт та технічне переоснащення магістрального газопроводу «Уренгой-Помари-Ужгород») між Україною та Європейським інвестиційним банком²³⁰**.

ЄІБ виділяє в рамках зазначеного проекту 150 млн. євро, ще 150 млн. євро складає позика від ЄБРР. Підписання цієї Фінансової угоди надає можливість розпочати реалізацію проекту з метою забезпечення безперебійного та надійного транспортування газу в країни Європи через територію України.

Метою здійснення проекту є підвищення надійності, прозорості, ефективності та комерційної привабливості діючих транспортних маршрутів, зменшення впливу на навколишнє середовище, мінімізація ризиків поставок природного газу європейським споживачам через територію України.

²²⁸ - 10 лютого 2015 року.

²²⁹ - 24 березня 2015 року.

²³⁰ - Закон України № 603-VIII.

➤ Розпочато консультації щодо оновлення²³¹ Меморандуму між Україною та ЄС про порозуміння щодо співробітництва у сфері енергетики з метою забезпечення його відповідності сучасним викликам та завданням в енергетичній сфері.

Енергоефективність

➤ Внесено зміни до законодавства, спрямовані на забезпечення конкурентних умов виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії²³². Зокрема:

- введено «зелений» тариф для електроенергії, виробленої вітроустановками приватних домогосподарств, а також для електроенергії, виробленої з геотермальної енергії;
- «зелений» тариф для приватних сонячних/вітрових установок розповсюджується на установки потужністю до 30 кВт та підлягає перегляду з урахуванням курсових коливань;
- «зелений» тариф для об'єктів електроенергетики, що виробляють електроенергію з біомаси та біогазу, збільшено на 10%, з енергії сонця - зменшено на 45%;
- термін «біомаса» приведено у відповідність до вимог Директиви Європейського Парламенту та Ради 2009/28/ЕС, що дає змогу отримати «зелений» тариф на виробництво електроенергії не тільки з відходів, а й з продуктів сільського та лісового господарства;
- скасовано вимогу щодо місцевої складової та введено надбавку в розмірі 5% та 10% за використання обладнання українського виробництва від 30% до 50 % відповідно. Надбавка встановлюється до 2030 року, але не поширюється на об'єкти електроенергетики, введені в експлуатацію після 2025 року;
- введено єдину формулу розрахунку «зеленого» тарифу для всіх видів енергії: з формули розрахунку «зеленого» тарифу для електричної енергії, виробленої з енергії сонячного випромінювання та мікро-, міні- та малими ГЕС, виключений коефіцієнт пікового навантаження.

➤ Схвалено Національний план дій з енергоефективності на період до 2020 року та план заходів з його реалізації²³³.

Планом дій передбачено досягнення у 2020 році національної індикативної мети щодо енергозбереження у розмірі 9% від середнього показника кінцевого внутрішнього енергоспоживання за період протягом 2005-2009 роки, що становить 6,5 млн. тонн нафтового еквіваленту. Крім того, документ визначає проміжну мету - у 2017 році скоротити енергоспоживання в розмірі 5%.

Досягти цих показників планується шляхом реалізації заходів у чотирьох основних секторах кінцевого споживання енергії:

- побутовий сектор (очікується найбільший ефект);

²³¹ - очікується, що документ буде підготовлений до підписання у другому кварталі 2016 року.

²³² - Закон України [№ 514-VIII](#).

²³³ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 року № 1228-р.

- сектор послуг (у т.ч. енергоспоживання бюджетних установ);
- промисловість;
- транспорт.

Національний план розроблявся у співпраці із європейськими та вітчизняними експертами і науковцями. Прийняття Національного плану дій передбачена зобов'язаннями України в рамках реалізації Договору про заснування Енергетичного Співтовариства.

➤ З метою **спрощення умов провадження підприємницької діяльності у сфері виробництва біологічних видів палива** розроблено зміни до Закону України «Про альтернативні види палива» ([реєстр. № 3330](#)).

Законопроект передбачає:

- виключення із Закону України «Про альтернативні види палива» положень щодо ведення державного реєстру виробників рідких біологічних видів палива та біогазів органом, уповноваженим Кабінетом Міністрів України;
- скасування вимоги щодо внесення до цього реєстру суб'єктів господарювання, що здійснюють господарську діяльність у сфері виробництва, зберігання та введення в обіг рідких біологічних видів палива та біогазів.

➤ Затверджено:

- **Технічний регламент енергетичного маркування побутових посудомийних машин²³⁴.**

Технічним регламентом імплементовано в національне законодавство положення Делегованого Регламенту Комісії ЄС № 1059/2010/ЄС, що доповнює Директиву 2010/30/ЄС Європейського Парламенту і Ради стосовно енергетичного маркування побутових посудомийних машин.

- **Технічний регламент енергетичного маркування телевізорів²³⁵;**
- **Технічний регламент енергетичного маркування побутових барабаних сушильних машин²³⁶.**

Енергетичне маркування побутових приладів дасть можливість споживачам відповідного обладнання мати повну та достовірну інформацію щодо класу його енергетичної ефективності.

Для реалізації завдань, передбачених цим підрозділом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу проєктів:

- «Муніципальна енергетична реформа в Україні» (США), фінансування – близько 13,5 млн. дол. США на період 27.09.2013– 29.09.2017;
- «Енергоефективність у громадах» (ФРН), фінансування – 4 млн. євро на період 01.09.2013 – 31.08.2016.

²³⁴ - [постанова Кабінету Міністрів України від 17 липня 2015 року № 514](#). Набула чинності 7 лютого 2016 року.

²³⁵ - розроблено та найближчим часом буде схвалено Кабінетом Міністрів України.

²³⁶ - розроблено та найближчим часом буде схвалено Кабінетом Міністрів України.

Ядерна безпека

➤ В рамках реформування сектору ядерної енергетики триває робота над **проектом Закону України «Про особливості корпоратизації державного підприємства «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом»»**.

Законопроектом передбачено створення в процесі корпоратизації ДП «НАЕК «Енергоатом» публічного акціонерного товариства, 100 відсотків акцій якого належать державі.

➤ Триває робота над **проектом Державної цільової економічної програми розвитку атомно-промислового комплексу України на 2016–2020 роки**.

Програма спрямована на організацію виробництва ядерного палива та його компонентів на базі національних ресурсів природного урану та цирконію для стабільного забезпечення АЕС України ядерним паливом, зменшення імпортозалежності та диверсифікації постачальників палива.

➤ Розроблено **зміни до законодавства у сфері використання ядерної енергії** ([реєстр. № 3858](#)) з метою імплементації положень Директиви Ради 2013/59/ЄВРАТОМ, що встановлює основні норми безпеки для захисту від небезпеки, яка виникає від іонізуючої радіації.

Законопроектом передбачено внести відповідні зміни до законів України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», «Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії», «Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання», «Про видобування та переробку уранових руд».

Управління державними фінансами: бюджетна політика, внутрішній контроль та зовнішній аудит

➤ **Визначено чіткі правила внесення змін до державного бюджету протягом бюджетного року** з метою підвищення прозорості та передбачуваності фіскальної політики, а також оптимізовано кількість головних розпорядників бюджетних коштів²³⁷.

Зокрема Законом:

- визначено виключний перелік випадків, за яких можуть бути внесені зміни до Закону про Державний бюджет України;
- передбачено, що законопроект про внесення змін до Закону про Державний бюджет України може розглядатися у Верховній Раді України лише у разі наявності урядового експертного висновку, підготовленого Міністерством фінансів України.

²³⁷ - Закон України [№ 914-VIII](#).

➤ Закон України «Про відкритість використання публічних коштів»²³⁸ визначає умови та порядок забезпечення доступу та інформаційної відкритості щодо використання публічних коштів розпорядниками та одержувачами коштів державного і місцевих бюджетів, суб'єктами господарювання державної і комунальної власності, фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Законом передбачено оприлюднення щокварталу у вільному безоплатному доступі інформації про заплановане та фактичне використання публічних коштів на спеціально створеному єдиному веб-порталі.

➤ З метою реалізації вищезазначеного Закону Урядом:

- визначено установу, яку **уповноважено адмініструвати єдиний веб-портал використання публічних коштів** (державне підприємство «Головний проектно-виробничий і сервісний центр комп'ютерних технологій», що належить до сфери управління Міністерства фінансів)²³⁹;
- затверджено **Порядок оприлюднення на єдиному веб-порталі інформації про платіжні трансакції на єдиному казначейському рахунку**²⁴⁰;
- затверджено **Порядок адміністрування єдиного веб-порталу** використання публічних коштів²⁴¹.

➤ Утворено та працює **[Єдиний веб-портал використання публічних коштів](#)** («Є-Дата»).

Це надає можливість широкому загалу користувачів ознайомитися з процесами контролю, утворення, розподілу та використання публічних коштів розпорядниками та одержувачами коштів Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим і місцевих бюджетів, органами Пенсійного фонду, підприємствами, а також фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

➤ Україна в 2015 році зайняла у світовому рейтингу відкритості державних даних Global Open Data Index²⁴² 54 місце (з 134 країн світу).

Одним з чинників збільшення відкритості даних в Україні є відкриття даних про витрати бюджетних коштів на порталі «Є-Дата» та даних про державні закупівлі.

➤ В рамках Меморандуму про взаєморозуміння між Держфінінспекцією України та Міністерством фінансів Королівства Нідерландів з підтримки розвитку системи державного внутрішнього фінансового контролю:

- підготовлено Методичний посібник із внутрішнього фінансового аудиту,
- розпочато підготовку Методичних вказівок з внутрішнього аудиту для державного сектору України та Методологічних вказівок по організації та проведенню ІТ-аудитів.

²³⁸ - Закон України [№ 183-VIII](#).

²³⁹ - [розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 вересня 2015 року № 911-р](#).

²⁴⁰ - [постанова Кабінету Міністрів України від 14 вересня 2015 року № 676](#).

²⁴¹ - [постанова кабінету міністрів України від 14 вересня 2015 року № 694](#).

²⁴² - щороку рейтинг визначає наскільки уряди різних країн зробили державні дані більш доступними та відкритими для суспільства.

Оподаткування

➤ Розроблено зміни до Митного та Податкового кодексів України щодо особливостей оподаткування податком на додану вартість операцій із ввезення на митну територію України товарів фізичними особами у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі²⁴³.

➤ З урахуванням прийнятих змін до Податкового кодексу України проводиться робота щодо спрощення форм податкової звітності.

Проект нової форми податкової декларації з податку на прибуток підприємств передбачає:

- уніфікацію форм податкової звітності з податку на прибуток підприємств (замість п'яти окремих декларацій – одну);
- значне скорочення кількості додатків до декларації (з 14 до 9);
- просту та логічну структуру декларації, що дасть змогу платнику визначати свої податкові зобов'язання з мінімальними витратами часу.

Проект спрощеної форми податкової декларації з ПДВ передбачає:

- скорочення кількості розділів декларації (з чотирьох до трьох);
- скорочення кількості рядків декларації майже на 70 відсотків (з 96 планується залишити близько 30);
- зменшення обсягу інформації, що підлягає відображенню у податковій декларації та додатках до неї, а також у податковій накладній (з форми податкової накладної запропоновано виключити її реквізити, які втратили актуальність у зв'язку із запровадженням системи електронного адміністрування ПДВ).

Запровадження спрощених форм податкової звітності дасть змогу зменшити витрати часу платників на її складання та мінімізувати помилки.

➤ З метою дистанційного обслуговування платників запроваджено **Електронну картку платника податків**, яка призначена для забезпечення процесів роботи з персональним Електронним кабінетом платника податків, терміналами самообслуговування платників податків та взаємодії з іншими інформаційними системами ДФС.

[Електронний сервіс «Електронний кабінет платника податків»](#) є одним з основних інструментів надання на безоплатній основі електронних послуг платникам податків у режимі реального часу, функції якого дозволять:

- формувати та подавати електронну податкову звітність;
- подавати заяву щодо отримання довідки про відсутність заборгованості та отримувати її в електронному вигляді.

Це економить час та унеможливорює втручання людського фактору у взаємодію між платником податків та державним фіскальним органом.

²⁴³ - див. також пункт «Митні питання та сприяння торгівлі» Розділу «V. Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею» цього звіту.

➤ 10 липня 2015 року **набрали чинності Закони України** «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розбудови інституційної спроможності Національного банку України»²⁴⁴ та «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо розбудови інституційної спроможності Національного банку України»²⁴⁵, положення яких **направлені на посилення незалежності Національного банку України.**

У рамках імплементації зазначених Законів сформовано новий склад Правління Національного банку України, зокрема Правління трансформовано у колегіальний орган та його склад зменшено до шести осіб.

Здійснюється реформування системи прийняття рішень Правлінням Національного банку України. Зокрема, частина повноважень Правління делегується новоутвореним комітетам, це має сприяти підвищенню якості та ефективності роботи Правління.

Зокрема Правлінням Національного банку України вже створено та діють:

- Комітет з управління змінами;
- Комітет з монетарної політики;
- Комітет з фінансової стабільності;
- Кредитний комітет;
- Комітет з управління активами та пасивами;
- Комітет з конкурсних торгів;
- Комітет з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайту) платіжних систем;
- Бюджетний комітет;
- Комітет з управління операційними ризиками та безперервністю діяльності.

З 1 листопада 2015 року система прийняття рішень на рівні комітетів в Національному банку функціонує за новою моделлю.

➤ Національним банком з метою **запровадження міжнародних стандартів у сфері регулювання та нагляду Базельського комітету та рекомендацій FATF затверджено ряд змін до нормативно-правової бази, зокрема:**

- внесено зміни в частині розрахунку нормативів кредитного ризику;
- уточнено ознаки здійснення банком ризикової діяльності, у тому числі ознак ризикової діяльності у сфері фінансового моніторингу, та застосування заходів впливу;

²⁴⁴ - Закон України [№ 541-VIII](#).

²⁴⁵ - Закон України [№ 542-VIII](#).

- удосконалено вимоги з питань звітування банками у сфері управління та оцінки ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом;
- підвищено вимоги до кваліфікації працівників аудиторських фірм, що здійснюють аудит банків;
- вдосконалено порядок реорганізації банків;
- уточнено порядок ідентифікації банківських груп.

➤ Започатковано²⁴⁶ технічну співпрацю між Національним банком України та Європейським центральним банком (м. Франкфурт на Майні, Німеччина).

Діяльність компаній, корпоративне управління, бухгалтерський облік та аудит

➤ З метою імплементації в українське законодавство положень Директиви Європейського Парламенту та Ради ЄС 2013/34/ЄС про річну фінансову звітність²⁴⁷, консолідовану фінансову звітність та пов'язану звітність певних типів підприємств розроблено зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» ([реєстр. № 2486а](#)).

Враховуючи, що положення Директиви 2013/34/ЄС в окремих випадках відмінні від правил міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), підприємства, які складають фінансову звітність за МСФЗ, керуватимуться положеннями МСФЗ.

Решта підприємств після прийняття змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» застосовуватимуть національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, приведені у відповідність із Директивою 2013/34/ЄС.

Законопроектом, зокрема, передбачається:

- встановити для цілей бухгалтерського обліку критерії віднесення підприємств до мікропідприємств, малих, середніх та великих підприємств відповідно до положень Директиви 2013/34/ЄС;
- встановити, що підприємства, які здійснюють видобуток корисних копалин загальнодержавного значення, складають фінансову звітність за МСФЗ;
- поширити дію Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» на операції з виконання бюджетів та складання фінансової звітності про виконання бюджетів з урахуванням бюджетного законодавства;

²⁴⁶ - шляхом обміну листами, який відбувся у квітні 2015 року

²⁴⁷ - у законопроекті частково враховано положення нової Директиви ЄС 2013/34/ЄС, яка регулює відносини щодо складання фінансової звітності. В Угоді про асоціацію відсутнє зобов'язання щодо імплементації Директиви 2013/34/ЄС. Проте, закріплено зобов'язання щодо імплементації Четвертої Директиви Ради 78/660/ЄС, яка скасована Директивою 2013/34/ЄС. Положення Директиви 2013/34/ЄС закріплюють більш прогресивний підхід (порівняно з Четвертою Директивою), зокрема до визначення мікро-, малих та середніх підприємств. Законопроект може потребувати додаткового аналізу на предмет відповідності Угоді про асоціацію в рамках розгляду Верховною Радою України, у тому числі з урахуванням розвитку положень Угоди.

- скоротити перелік обов'язкових реквізитів для первинних документів;
- уточнити період складання проміжної фінансової звітності;
- удосконалити порядок подання та оприлюднення фінансової звітності.

➤ **Триває розроблення проекту Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».**

Проект акта спрямований на імплементацію Директиви 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради ЄС про обов'язковий аудит річної звітності, Директиви 2014/56/ЄС Європейського Парламенту та Ради, що вносить зміни до Директиви 2006/43/ЄС, а також Регламенту Європейського Парламенту та Ради 537/2014 щодо конкретних вимог стосовно обов'язкового аудиту суб'єктів господарювання, що викликають суспільний інтерес.

Законопроектом передбачається:

- запровадити систему суспільного нагляду за аудиторською діяльністю та забезпечити незалежність системи суспільного нагляду від практикуючих аудиторів;
- створити систему контролю якості аудиторських послуг з відповідною системою санкцій;
- запровадити безпосереднє застосування міжнародних стандартів аудиту;
- запровадити формування єдиного реєстру аудиторів та аудиторських фірм;
- визначити категорії підприємств, що становлять суспільний інтерес, які підлягають обов'язковому аудиту.

➤ Розроблено законопроект, яким **передбачається впровадження міжнародних стандартів в управлінні унітарними державними підприємствами** ([реєстр. № 3062](#))²⁴⁸.

Законопроектом передбачено утворення на цих підприємствах спостережних рад із незалежними директорами. Роботу держкомпаній будуть контролювати професійні менеджери, а не політики або чиновники. Крім того, законопроект спрямований на посилення вимог до аудиту та розкриття інформації цими суб'єктами.

Для реалізації завдань, передбачених цим підрозділом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу в рамках проекту «Технічна допомога у пріоритетних сферах фінансового сектору» (ЄС), фінансування – 3,36 млн. євро на період 27.03.2015-27.03.2018.

Статистика

➤ Розроблено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України, що регулюють державну статистичну діяльність» (реєстр № 3512).

Законопроект спрямований на посилення координуючої ролі Держстату в національній статистичній системі та передбачає, крім іншого, визначення кола виробників статистичної

²⁴⁸ - 12 листопада 2015 року законопроект прийнято у першому читанні. Може потребувати додаткової експертизи на відповідність Угоді про асоціацію та [праву ЄС](#) в рамках розгляду Верховною Радою України.

інформації та постачальників адміністративних даних, а також утворення Національної ради з питань статистики.

Проект Закону є пріоритетним для виконання зобов'язань за Угодою про асоціацію у сфері статистики, а саме побудови стабільної, ефективної та професійно незалежної національної статистичної системи, яка має ґрунтуватися на фундаментальних принципах ООН щодо офіційної статистики та *acquis* ЄС у сфері статистики.

Розроблення проекту Закону передбачено планом імплементації Регламенту (ЄС) № 223/2009 Європейського Парламенту і Ради щодо Європейської статистики.

Створення Національної Ради з питань статистики закладе правові основи щодо закріплення координуючої ролі Держстату у формуванні цілісної національної системи офіційної статистики та забезпечення її відповідності фундаментальним принципам офіційної статистики ООН, Кодексу норм європейської статистики, а також Компендіуму статистичних вимог.

➤ Затверджено **Концепцію забезпечення статистичної конфіденційності**²⁴⁹. Документ базується, серед іншого, на Принципах офіційної статистики, схвалених Статистичною Комісією ООН у 1994 році, та принципах Кодексу норм європейської практики, затвердженого Комітетом статистичних програм 28 вересня 2011 року.

Метою Концепції є створення в органах державної статистики організаційно-правових засад для забезпечення статистичної конфіденційності відповідно до міжнародних норм, стандартів, регламентів та рекомендацій, а також надання більш детальної статистичної інформації з урахуванням статистичної конфіденційності. Це має підвищити якість статистичної інформації та позитивно вплинути на довіру користувачів та респондентів до діяльності органів державної статистики.

➤ Затверджено **Методологічні положення з організації проведення структурного обстеження страхових компаній**²⁵⁰.

Документом в українську статистичну практику запроваджено методологію складання по страхових компаніях показників структурної статистики, передбачених вимогами законодавства ЄС, зокрема Регламентом (ЄС) № 295/2008 Європейського Парламенту та Ради стосовно структурної статистики в частині зазначених суб'єктів.

➤ **Проведено розрахунки основних показників структурної статистики по кредитних установах та страхових компаніях за 2012-2014 роки**, які передбачені регламентами ЄС зі структурної статистики підприємств.

Зазначені розрахунки здійснено відповідно до Методологічних положень з організації проведення структурних обстежень кредитних установ²⁵¹ та вищезгаданих Методологічних положень з організації проведення структурного обстеження страхових компаній.

²⁴⁹ - наказ Держстату від 28 липня 2015 року № 180.

²⁵⁰ - наказ Держстату від 29 вересня 2015 року № 225.

²⁵¹ - наказ Держстату від 30 грудня 2014 року № 412, яким описано основні положення та методи проведення структурних обстежень банківських та небанківських кредитних установ для складання показників структурної статистики, передбачених Регламентом Європейського парламенту та Ради (ЄС) № 295/2008 від 11 березня 2008 року стосовно структурної статистики в частині кредитних установ.

Результати розрахунків уміщені до статистичних збірників ["Діяльність суб'єктів господарювання"](#) та ["Діяльність суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва"](#) за 2014 рік.

➤ В рамках запровадження проведення структурних спостережень у галузі сільського господарства затверджено **форми державних статистичних спостережень з питань сільського господарства та рибного господарства** з використанням Номенклатури продукції сільського господарства та Номенклатури продукції рибальства та аквакультури²⁵².

➤ З I кварталу 2015 року в статистичну практику запроваджено **розрахунок індикаторів ділової впевненості в промисловості, будівництві, роздрібній торгівлі, сфері послуг, сфері фінансових послуг** відповідно до Методики розрахунку індикаторів ділових очікувань згідно з вимогами розширеного Спеціального стандарту поширення даних Міжнародного валютного фонду²⁵³ та їх оприлюднення.

Джерелом інформації для розрахунку цих індикаторів є дані оновлених анкет обстежень ділової активності підприємств, приведених у відповідність до Гармонізованої програми ЄС, які запроваджено у статистичну діяльність у 2015 році.

➤ З метою удосконалення методологічних засад статистики ділової активності підприємств **затверджено Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження «Стан ділової активності підприємств»**²⁵⁴.

Документом визначено методологію проведення зазначеного державного статистичного спостереження відповідно до вимог ЄС щодо обстежень тенденцій ділової активності та з урахуванням потреб національних користувачів.

➤ Здійснювалася робота щодо **удосконалення методології та інструментарію державних статистичних спостережень з питань садівництва, тваринництва, виноградарства та виноробства, внесення пестицидів** з урахуванням системи показників, передбачених міжнародними стандартами. Зокрема:

– внесено зміни до:

Методологічних положень з організації державного статистичного спостереження щодо рибогосподарської діяльності підприємств²⁵⁵;

Методологічних положень з організації державних статистичних спостережень щодо стану рослинництва²⁵⁶;

Методологічних положень з організації державного статистичного спостереження щодо стану тваринництва²⁵⁷;

– затверджено форми державного статистичного спостереження щодо виробництва продукції тваринництва, кількості сільськогосподарських тварин та забезпеченості їх кормами з використанням Номенклатури продукції сільського господарства²⁵⁸;

²⁵² - наказ Держстату від 25 вересня 2015 року № 219.

²⁵³ - наказ Держстату від 30 грудня 2014 року № 411.

²⁵⁴ - наказ Держстату від 6 липня 2015 року № 155.

²⁵⁵ - наказ Держстату від 8 червня 2015 року № 139.

²⁵⁶ - наказ Держстату від 9 червня 2015 року № 143.

²⁵⁷ - наказ Держстату від 9 червня 2015 року № 144.

- Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Держстату схвалено:

проекти статистичних формулярів та інструкцій (роз'яснень) щодо їх заповнення зі статистики рослинництва, тваринництва та внесення мінеральних добрив;

проект статистичного інструментарію державного статистичного спостереження за використанням пестицидів на 2017 рік;

- направлено роз'яснення щодо заповнення форм державного статистичного спостереження щодо виробництва продукції тваринництва, кількості сільськогосподарських тварин та забезпеченості їх кормами²⁵⁹.

➤ Підготовлено **Роз'яснення Держстату, ДФС та Національного банку щодо можливих розбіжностей у даних із зовнішньої торгівлі товарами та послугами**, які оприлюднюються зазначеними суб'єктами.

У Роз'ясненнях зазначено, що:

- дані зовнішньої торгівлі товарами, які оприлюднює ДФС, підготовлені на основі даних митних декларацій, поданих декларантами до митних органів при переміщенні товарів через митний кордон України;
- зазначені дані Держстат доповнює даними державної статистичної звітності (щодо товарів, придбаних у портах, та товарів, які не проходять митного декларування) та коригує за обсягами нафти сирової та газу природного;
- існування розбіжностей між даними Держстату та Національного банку у даних із зовнішньої торгівлі товарами та послугами пов'язано з:

різною методологічною основою складання Держстатом зовнішньоторговельного балансу та Національним банком платіжного балансу (у частині охоплення та класифікації). Разом з цим, методологічні підходи, які використовуються Держстатом та Національним банком, відповідають відповідним міжнародним стандартам;

використанням різних джерел інформації.

[Роз'яснення](#) розміщені на офіційному веб-сайті Держстату.

Для реалізації завдань, передбачених цим підрозділом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу в рамках проекту Twinning «Сприяння процесам удосконалення Державної служби статистики України з метою покращення її потенціалу та продукції» (ЄС), фінансування – 1,5 млн. євро на період 18.11.2013–17.02.2016.

²⁵⁸ - наказ Держстату від 11 листопада 2015 року № 325.

²⁵⁹ - лист Держстату від 18 грудня 2015 року № 17.4-12/33.

Транспортна політика

➤ З метою наближення законодавства України до права ЄС в сфері транспортної політики та інфраструктури ведеться робота щодо **розроблення проекту Закону України «Про мультимодальні перевезення»**.

Передбачається, що законопроект визначить правові та організаційні засади мультимодальних, інтермодальних, змішаних, контрейлерних перевезень вантажів ланцюгами поставок, а також основні права, обов'язки і відповідальність суб'єктів господарювання всіх видів транспорту, що беруть участь в цих перевезеннях із врахуванням положень Директиви Ради 92/106/ЄЕС про встановлення спільних правил для окремих типів комбінованого транспортування товарів між державами - членами ЄС.

Україна прагне розвивати мультимодальні перевезення, узгоджуючи свою політику та пріоритетні напрямки із європейськими, та пропонує приділяти більше уваги цьому питанню під час засідань транспортної панелі Східного партнерства.

Морський транспорт

➤ З метою **спрощення умов ведення бізнесу в морських портах України:**

- **забезпечено доступ портового оператора до причалу, що перебуває у господарському віданні адміністрації морських портів України, крім причалу, що використовується портовим оператором на підставі договору оренди, концесії, спільної діяльності, укладеного відповідно до законодавства²⁶⁰;**
- **спрощено процедуру оформлення суден в морських портах²⁶¹;**
- **спрощено процедуру отримання документації, необхідної для проведення робіт на землях водного фонду²⁶²;**
- започатковано низку нововведень, що **підвищують привабливість та прозорість функціонування морських портів**, зокрема внесено зміни до Порядку справляння та розмірів ставок портових зборів та Порядку обліку та використання коштів від портових зборів²⁶³.

➤ Розроблено **Зміни до Порядку оформлення приходу суден у морський порт, надання дозволу на вихід суден у море та оформлення виходу суден із морського порту²⁶⁴**.

²⁶⁰ - [постанова Кабінету Міністрів від 7 липня 2015 року № 483](#).

²⁶¹ - постанови Кабінету Міністрів України від 7 липня 2015 року №№ [491](#), [492](#).

²⁶² - [постанова Кабінету Міністрів України від 30 липня 2015 року № 574](#).

²⁶³ - наказ Мінінфраструктури від 24 липня 2015 року № 281.

²⁶⁴ - наказ Мінінфраструктури від 25 вересня 2015 року № 387.

Зазначені зміни передбачають:

- зменшення кількості необґрунтованих затримок суден під час оформлення приходу суден у морський порт, надання дозволу на вихід судна з морського порту;
- уникнення подвійних перевірок суден, що здійснюють транзитний прохід через акваторії морських портів України у напрямку внутрішніх річкових водних шляхів України та які отримали дозвіл на вихід у море з морського порту України.

➤ Здійснюються заходи²⁶⁵ щодо **ратифікації Україною Конвенції 2006 року про працю в морському судноплавстві**.

Приєднання до Конвенції дозволить:

- усунути перешкоди у працевлаштуванні українських моряків;
- створити для українських моряків гідні умови праці, відпочинку та заробітної плати;
- безперешкодно здійснювати рейси під прапором України до усіх країн світу;
- не стягувати з моряків плату за працевлаштування;
- підвищити стандарти рівня зарплати та соціального забезпечення моряків на судах під прапором України;
- стимулювати розвиток суднобудування.

Пакет актів, пов'язаних з ратифікацією Конвенції, пройшов громадське обговорення. Триває внутрішньодержавна процедура їх узгодження органами виконавчої влади.

Для реалізації завдань, передбачених цим підрозділом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу в рамках проекту ЄС ТРАСЕКА «Морський захист та безпека II», фінансування – близько 3 млн. євро на період 16.01.2013 – 15.01.2016.

Водний транспорт

➤ Розроблено **проект Закону України «Про внутрішній водний транспорт»** ([реєстр. № 2475а](#)).

Законопроект, зокрема, спрямований на:

- правове врегулювання правовідносин в галузі судноплавства на внутрішніх водних шляхах, економічних та організаційних засад діяльності внутрішнього водного транспорту;
- сприяння розвитку берегової інфраструктури внутрішнього водного транспорту;
- покращення стану річкового господарства;

²⁶⁵ - на даний час розроблено проекти:

- Закону України «Про ратифікацію Україною Конвенції 2006 року про працю в морському судноплавстві»;
- Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку із приєднанням до Конвенції Міжнародної організації праці про працю в морському судноплавстві»;
- розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Плану заходів щодо забезпечення процесу приєднання України до Конвенції 2006 року про працю в морському судноплавстві та імплементації її положень до національного законодавства України».

- сприяння розвитку на конкурентних засадах ринку послуг у сфері внутрішнього водного транспорту та залученню інвестицій;
- переорієнтацію вантажопотоків на екологічний та економічний річковий транспорт.

Законопроект відповідає положенням Угоди про асоціацію та праву ЄС, окрім положень Директиви 96/75/ЄС щодо запровадження системи ротаційного фрахтування у сфері внутрішнього водного транспорту.

Залізничний транспорт

➤ На виконання зобов'язань України відповідно до статей 367 та 368 Угоди про асоціацію розроблено **проект нової редакції Закону України «Про залізничний транспорт»** ([реєстр. № 3650](#)).

Законопроект розроблено за підтримки проекту Twinning «Надання інституційної підтримки Міністерству інфраструктури України з питань підвищення ефективності роботи та конкурентоспроможності залізничного транспорту в Україні».

Прийняття цього Закону та підзаконних актів, розроблених на його виконання, дозволять:

- утворити нову модель державного управління залізничним транспортом;
- утворити суб'єкт «оператор інфраструктури», що є відповідальним за її експлуатацію, модернізацію та розвиток;
- забезпечити державне регулювання тарифів на залізничну інфраструктуру як монопольну складову ринку;
- запровадити вільне тарифоутворення в нерегульованій державою сфері;
- забезпечити передачу функцій з державного регулювання тарифів на залізничному транспорті незалежному регулятору – Національній комісії з регулювання у сфері транспорту;
- запровадити на підприємствах залізничного транспорту систему управління безпекою європейського зразка.

➤ Утворено **публічне акціонерне товариство (ПАТ) «Українська залізниця»²⁶⁶**, 100 відсотків акцій якого закріплюються в державній власності.

Господарська діяльність ПАТ «Українська залізниця» розпочалася 1 грудня 2015 року.

З початком господарської діяльності товариства понад 40 підприємств і установ залізничного транспорту загального користування, які раніше були окремими юридичними особами, стануть філіями компанії і працюватимуть у структурі ПАТ «Укрзалізниця». При цьому залізниця України стануть регіональними філіями.

Загалом передбачається кілька етапів реформування залізничної галузі. На першому етапі діятиме перехідна структура, побудована за функціональним принципом, - єдина акціонерна компанія з виокремленими за напрямками роботи департаментами.

²⁶⁶ - постанова Кабінету Міністрів від 2 вересня 2015 року № 200. Зареєстровано товариство 21 жовтня 2015 року.

Під час другого етапу, впродовж 2016-2017 років, здійснюватиметься повноцінне виокремлення філій та залежних компаній за основними напрямками роботи.

Формування кінцевої структури ПАТ «Укрзалізниця» має відбутися у 2020 році.

Утворення та ефективне функціонування ПАТ «Українська залізниця» сприятиме виконанню зобов'язань України відповідно до статті 368 Угоди про асоціацію та дозволить забезпечити розмежування функцій державного та господарського управління галуззю, стане передумовою структурних перетворень з метою утворення вертикально-інтегрованої системи управління всередині ПАТ «Українська залізниця».

➤ Розроблено **Технічний регламент²⁶⁷ безпеки рухомого складу залізничного транспорту.**

Регламент має визначити основні вимоги до рухомого складу залізничного транспорту та його складових частин під час проектування, виробництва, монтажу, налагодження, введення в експлуатацію, експлуатації, ремонту, що використовується на залізничних коліях загального та незагального користування з шириною колії 1520 мм зі швидкостями руху до 200 км/год. включно.

Регламент також передбачатиме імплементацію вимог Директиви Європейського Парламенту та Ради 2004/49/ЄС про безпеку залізниць у Співтоваристві (Директива про безпеку на залізницях) та Директиви Європейського Парламенту та Ради 2008/57/ЄС про інтероперабельність залізничної системи в межах Співтовариства.

➤ Затверджено **Порядок перевірки цистерн для перевезення небезпечних вантажів²⁶⁸.**

Документ розроблено відповідно до Директиви Європейського Парламенту та Ради 2008/68/ЄС про внутрішні перевезення небезпечних вантажів, а також міжнародних регламентів з перевезення небезпечних вантажів.

Порядок визначає процедуру проведення перевірки та маркування вагонів-цистерн, автоцистерн, знімних цистерн, контейнерів-цистерн, переносних цистерн, знімних кузовів-цистерн, що використовуються для перевезення рідких, порошкоподібних та гранульованих небезпечних вантажів автомобільним, залізничним, морським та річковим транспортом, а також надання повноважень суб'єктам господарювання на проведення перевірки цистерн.

Автомобільний транспорт

➤ Розроблено проект Закону України «Про **приведення законодавства України у сфері автомобільного транспорту у відповідність з актами Європейського Союзу**» ([реєстр. № 3713](#)).

Законопроектом передбачається **імплементувати норми чотирнадцяти актів законодавства ЄС**, строк імплементації яких складає від 1 до 5 років. За цей час має бути

²⁶⁷ - найближчим часом буде схвалено Кабінетом Міністрів України.

²⁶⁸ - наказ Мінінфраструктури та МВС від 12 травня 2015 року № 166/550.

розроблено, скасовано або внесено зміни у понад сорок національних нормативно-правових актів.

Норми законопроекту спрямовані на:

- запровадження рівних та прозорих правил допуску до ринку перевезень на підставі вимог доброї репутації, фінансового стану та професійної компетентності;
- створення системи періодичного підтвердження безпечності технічного стану транспортного засобу через процедури підтвердження придатності до експлуатації транспортних засобів, підвищення відповідальності за достовірність таких перевірок;
- обладнання транспортних засобів сучасними засобами об'єктивного контролю, системами активної, пасивної безпеки (обмежувачі швидкості, тахографи, ремені безпеки тощо);
- зменшення корупції через більш чітко прописані норми державного регулювання та розподіл сфери відповідальності між органами виконавчої влади;
- вдосконалення системи технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів, організацію підприємств технічного сервісу;
- підвищення відповідальності перевізників і водіїв за нелегальні перевезення, запровадження платного вилучення за роботу без ліцензії та/або дозволу;
- реформування системи виробництва та технічного регулювання у сфері транспортних засобів та запчастин (відповідно до Міжнародної Женевської Угоди про прийняття єдиних технічних приписів для колісних транспортних засобів, предметів обладнання та частин, які можуть бути встановлені та/або використані на колісних транспортних засобах, і про умови взаємного визнання офіційних затверджень, виданих на основі цих приписів 1958 року та консолідованої Директиви Європейського Парламенту та Ради 2007/46/ЄС про створення основи для затвердження механічних транспортних засобів та їхніх причепів, а також систем, компонентів та окремих технічних вузлів, призначених для таких транспортних засобів).

Для реалізації завдань, передбачених цим підрозділом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу в рамках:

- проекту Twinning «Підтримка Міністерства інфраструктури України в посиленні стандартів безпеки комерційних автоперевезень» (ЄС), фінансування – понад 1,5 млн. євро на період 28.01.2015 – 27.01.2017;
- програми ТРАСЕКА «Безпека автомобільного транспорту II» (ЄС), фінансування – близько 1,9 млн. євро на період 15.01.2014 – 14.01.2016.

Спільний авіаційний простір

➤ Триває робота, спрямована на підписання Угоди між Україною та ЄС і його державами-членами про Спільний авіаційний простір.

Для забезпечення підписання Угоди проведено низку зустрічей з високопосадовцями структур ЄС, урядовцями та дипломатами Великобританії та Іспанії, під час яких Українська Сторона заявляла про готовність підписати Угоду за будь-яких варіантів компромісу між Великобританією та Іспанією стосовно територіального застосування Угоди в частині Гібралтару.

Європейською Комісією висловлено задоволення у прийнятті всіх можливих заходів з метою досягнення компромісу двома зацікавленими країнами та підписання Угоди про Спільний авіаційний простір за першої сприятливої нагоди. Зокрема, у рамках другого засідання Ради асоціації між Україною та ЄС (7 грудня 2015 року) Сторона ЄС поновила свої зобов'язання щодо якнайшвидшого підписання Угоди.

➤ Мінінфраструктури готує план заходів з підготовки до запровадження Спільного авіаційного простору між Україною та ЄС²⁶⁹, який передбачає, заходи щодо адаптації законодавства України до законодавства ЄС у сфері авіаційного транспорту.

➤ З метою розширення співробітництва з Європейським агентством з безпеки польотів (EASA):

- підписано Робочу домовленість (шляхом листування) між Державіаслужбою та EASA про участь Державіаслужби у програмі ЄС SAFA та збір і обмін інформацією з безпеки польотів повітряних суден, що використовують аеропорти ЄС та аеропорти країн, які не входять до ЄС, включаючи аеропорти України²⁷⁰.
- триває робота щодо підписання²⁷¹ (шляхом листування) оновленої версії Робочої домовленості між Державіаслужбою та EASA про співробітництво в сфері безпеки цивільної авіації та участь Державіаслужби у відповідній діяльності EASA.

Поштовий зв'язок

➤ З метою імплементації Директиви Європейського Парламенту та Ради 97/67/ЄС про спільні правила розвитку внутрішнього ринку поштових послуг Співтовариства та покращення якості обслуговування розроблено нову редакцію Закону України «Про поштовий зв'язок»²⁷².

²⁶⁹ - проект розпорядження Кабінету Міністрів України про затвердження плану заходів проходить процедуру узгодження з заінтересованими центральними органами виконавчої влади.

²⁷⁰ - на заміну редакції від 7 березня 2007 року.

²⁷¹ - попередня Робоча домовленість була підписана 9 грудня 2009 року. 24 листопада 2015 року Державіаслужба підписала оновлену Робочу домовленість та направила пакет документів до EASA.

²⁷² - проект Закону проходить процедуру узгодження в центральних органах виконавчої влади.

➤ 11 листопада 2015 року **розпочато перший етап корпоратизації²⁷³ Укрпошти** - перетворення Українського державного підприємства поштового зв'язку «Укрпошта» на публічне акціонерне товариство.

Процес корпоратизації підприємства проходитиме в чотири етапи: підготовчий, інвентаризація, оцінка майна, яке буде включено до статутного капіталу, та завершальний.

Навколишнє середовище

➤ Україна **ратифікувала Угоду про правовий статус Регіонального екологічного центру для Центральної та Східної Європи (РЕЦ)²⁷⁴.**

РЕЦ²⁷⁵ допомагає своїм державам – членам розв'язувати проблеми довкілля шляхом налагодження співпраці між органами влади, та організаціями громадянського суспільства, а також шляхом підтримання вільного обміну інформацією та участі громадськості у прийнятті екологічних рішень.

Угода закріплює визнання її сторонами правового статусу РЕЦ як міжнародної організації з відповідною міжнародною правосуб'єктністю.

Затверджено новий склад делегації Уряду України для участі у переговорах з РЕЦ щодо укладення Угоди між Урядом України та Центром про відкриття його представництва²⁷⁶.

➤ Україна **ратифікувала Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті²⁷⁷.**

Ратифікація Протоколу передбачає планування суспільного розвитку та господарської діяльності із врахуванням пріоритетності факторів впливу на довкілля, природокористування та забезпечення сталості екосистем у процесі прийняття стратегічних рішень (Протокол відтворює підхід, прийнятий на рівні ЄС та закріплений у Директиві 2001/42/ЄС).

➤ 3 лютого Верховна Рада ратифікувала Київський протокол Організації Конвенції, який зобов'язує Україну створити систему моніторингу забруднення довкілля європейського зразка²⁷⁸.

Згідно положень Організації Конвенції та Київського протоколу до неї, інформація про стан довкілля та джерел викидів має доноситися до суспільства.

²⁷³ - відповідно до наказу Мінекономрозвитку від 7 вересня 2015 року №1108.

²⁷⁴ - Закон України № 599-VIII. Україна приєдналася до РЕЦ Центральної та Східної Європи У 2012 році.

²⁷⁵ - РЕЦ працює на основі статуту, який підписали більш ніж 30 держав-учасниць. Головний офіс РЕЦ знаходиться в місті Сентендре (Угорщина), регіональні офіси діють у 17 країнах (Албанія, Боснія та Герцоговина, Болгарія, Хорватія, Чехія, Естонія, Угорщина, Латвія, Литва, Македонія, Чорногорія, Польща, Румунія, Сербія, Словаччина, Словенія, Туреччина).

²⁷⁶ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 року № 1335-р.

²⁷⁷ - [Закон України № 562-VIII](#).

²⁷⁸ Проект Закону про ратифікацію Протоколу про реєстри викидів і перенесення забруднювачів ([реєстр. №0078 від 12.01.2016](#)).

Київський протокол встановлює зобов'язання впровадити загальнодержавну публічну електронну систему кадастрів викидів забруднюючих речовин та подальше приєднання до [європейської системи E-PRTR](#).

Відкритий реєстр допоможе звичайним українцям відстежувати викиди від підприємств, що забруднюють довкілля в їхніх регіонах, та урахуванням цього вимагати обмеження цих викидів до гранично допустимих.

➤ З метою імплементації Орхуської конвенції та конвенції ЕСПО, а також приведення національного законодавства у відповідність до вимог Директиви Ради ЄС 2011/92/ЄЕС про оцінку наслідків впливу деяких громадських і приватних проектів на навколишнє середовище **розроблено проект Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»**.

Законопроект встановлює правові та організаційні основи оцінки впливу на довкілля, яка спрямована на попередження та запобігання екологічної шкоди, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання і відтворення природних ресурсів у процесі прийняття рішень про здійснення господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів.

Згідно запропонованої в законопроекті моделі оцінка впливу на довкілля включатиме:

- підготовку Звіту з оцінки впливу на довкілля;
- проведення громадського обговорення;
- аналіз уповноваженим органом інформації, представленої в звіті з оцінки впливу на довкілля, а також інформації, отриманої в ході громадського обговорення;
- надання уповноваженим органом вмотивованого рішення про оцінку впливу на довкілля, що базується на результатах аналізу, а також врахування цього рішення у дозвільному документі для початку реалізації планованої діяльності (остаточному рішенні).

Це дозволить оцінити екологічні наслідки планованої діяльності на ранньому етапі, тобто до початку здійснення даної діяльності.

Крім того, законопроектом передбачено:

- процедуру своєчасного, адекватного та ефективного інформування громадськості про проведення оцінки впливу;
- забезпечення безкоштовного доступу громадськості до всієї інформації, що стосується планової діяльності;
- процедуру громадського обговорення;
- ведення у мережі Інтернет Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля.

Водночас **тотожний законопроект «Про оцінку впливу на довкілля»** зареєстрований групою народних депутатів у Верховній Раді України ([реєстр. № 2009а](#)). **Мінприроди та Урядовий офіс з питань Європейської інтеграції підтримують** зазначений законопроект, забезпечується його супровід у Верховній Раді.

➤ З метою імплементації Директиви Європейського Парламенту та Ради № 2001/42/ЄС про оцінку впливу на стан навколишнього природного середовища окремих проектів та програм та Директиви Європейського Парламенту та Ради № 2003/35/ЄС про участь громадськості у розробці деяких планів та програм, пов'язаних з навколишнім природним середовищем, розроблено **проект Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»**.

Законопроект встановлює:

- процедуру оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, в тому числі здоров'я населення, та розроблення заходів із запобігання можливим негативним наслідкам;
- механізм проведення транскордонних консультацій;
- інформування про прийняте рішення та моніторингу впливу виконання документа державного планування на довкілля.

Проведено громадське обговорення законопроекту, наразі його направлено на погодження центральним органам виконавчої влади.

Разом з тим, групою народних депутатів у Верховній Раді України зареєстровано **тотожний законопроект «Про стратегічну екологічну оцінку» (реєстр. № 3259)**. Мінприроди та Урядовий офіс з питань Європейської інтеграції підтримують зазначений законопроект, забезпечується його супровід у Верховній Раді.

➤ **Схвалено Очікуваний національно визначений внесок України до проекту нової глобальної кліматичної угоди²⁷⁹**. Документ передбачає, що у 2030 році викиди парникових газів в Україні не перевищуватимуть 60 відсотків від рівня таких викидів у 1990 році.

Зазначений внесок буде переглянутий після відновлення територіальної цілісності й суверенітету держави, ухвалення стратегій соціально-економічного розвитку на період після 2020 року з урахуванням обсягів залучення інвестицій.

➤ Розроблено групою народних депутатів у Верховній Раді України проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо **впровадження інтегрованих підходів в управління водними ресурсами за басейновим принципом» (реєстр. № 3603)**. Мінприроди підтримує зазначений законопроект, забезпечується його супровід у Верховній Раді.

Законопроект направлений на впровадження інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом. Такий підхід до управління водними ресурсами передбачений Водною Рамковою Директивою ЄС .

➤ З метою створення системи торгівлі викидами парникових газів в Україні (УСТВ) **розроблено Концепцію впровадження в Україні системи торгівлі дозвільними одиницями на викиди парникових газів** відповідно до Директиви 2003/87/ЄС Європейського Парламенту та Ради ЄС про встановлення схеми торгівлі викидами парникових газів у рамках Співтовариства. Концепція відображає бачення стосовно:

²⁷⁹ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2015 року № 980-р.

- принципів та шляхів впровадження УСТВ;
- удосконалення правової бази та інституціональної організації відповідної діяльності;
- порядку розподілу дозвільних одиниць на викиди парникових газів;
- очікуваних результатів та обсягу необхідних ресурсів.

Передбачається, що до початку функціонування УСТВ повинна бути здійснена правова транспозиція положень Директиви 2003/87/ЄС та реалізовані її положення у частині видачі спеціальних (екологічних) дозволів на викиди парникових газів.

Першим кроком у формуванні національного законодавства у цій сфері має бути прийняття окремого базового Закону України про регулювання викидів парникових газів зі стаціонарних джерел та систему торгівлі дозвільними одиницями на викиди парникових газів, що відповідає положенням Директиви 2003/87/ЄС.

Концепція схвалена рішенням Робочої групи при Мінприроди з питань впровадження системи торгівлі викидами парникових газів в Україні та розмішена на офіційному сайті Мінприроди.

Наразі Концепція доопрацьовується з урахуванням отриманих пропозицій паралельно з розробленням зазначеного базового Закону.

➤ Розроблено **проекти Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на 2016 – 2020 роки та індикаторів оцінки реалізації Стратегії державної екологічної політики.**

Участь у розробленні проекту Національного плану дій брали експерти проекту технічної допомоги ЄС «Додаткова підтримка Міністерству екології та природних ресурсів України в реалізації секторальної бюджетної підтримки».

Для реалізації завдань, передбачених цим підрозділом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу проектів:

- «Стале управління природними ресурсами в межах річок Тиса-Тур» (ЄС), фінансування – понад 868 тис. євро на період 01.11.2012-31.12.2015;
- «Підготовка спільної Українсько-Угорської комплексної програми щодо зменшення рівнів паводків та оновлення заплав Верхньотисайської ділянки Вишково-Вишарошнамень» (ЄС), фінансування – 1,5 млн. євро на період 28.08.2012-27.12.2015;
- «Попередження і захист від паводків в верхніх басейнах річок Сірет, Прут шляхом впровадження сучасної системи моніторингу з автоматичними станціями - EAST AVERT» (ЄС), фінансування – 9,2 млн. євро на період 29.11.2013-31.12.2015;
- «Зміна клімату та безпека в Східній Європі, Середній Азії та Південному Кавказі» (ЄС), період: 2013-2015 роки;
- «Відновлення магістрального водного шляху Е-40 на ділянці Дніпро-Вісла від стратегії до планування» (ЄС), фінансування – 912,6 тис. євро на період 01.12.2013-31.11.2015;

- «Відновлення меліоративної мережі для сприяння економічного зростання сільських територій Волинської області» (ЄС), фінансування – близько 1,5 млн. євро на період 11.09.2014-11.09.2016;
- «Clima East: збереження та стале використання торфовищ» (ПРООН), фінансування – 1,8 млн. євро на період 09.07.2013-31.12.2016;
- «Консолідація мережі природоохоронних територій для збереження біорізноманіття та сталого розвитку регіону дельти Дунаю та нижнього Прута – PAN Nature» (ЄС), фінансування – близько 2,3 млн. євро на період 31.12.2013 - 31.10.2015.

➤ В рамках реформування системи вищої освіти:

- скасовано **обов'язковість форми документа про вищу освіту** (наукові ступені), а передбачено лише перелік інформації, яка повинна міститися у документах²⁸⁰. Такий підхід відповідає європейській практиці.

Крім того, затверджено додаток до диплому європейського зразка (diploma supplement), що виготовляється за формою, встановленою Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою, Радою Європи і UNESCO/CEPES. Ціль даної форми – підвищити прозорість та справедливий підхід у визнанні академічних та професійних кваліфікацій. Додаток до диплому європейського зразка надає чіткий опис системи освіти англійською мовою.

- **утворено Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти**²⁸¹.

Агентство є незалежним колегіальним органом, що формуватиме вимоги до системи забезпечення якості вищої освіти, аналізуватиме якість освітньої діяльності вищих навчальних закладів, формуватиме критерії оцінки якості освітньої діяльності. Утворення агентства є кроком до децентралізації та дерегуляції сфери вищої освіти відповідно до кращих європейських практик.

- **впроваджено європейські принципи формування державних стандартів освіти**²⁸².

Раніше стандарти передбачали перелік дисциплін, обсяг годин в їх межах, конкретні теми, які потрібно викладати. Прийняті зміни передбачають, що тепер стандарти будуть містити лише категорії кінцевих компетентностей, які мусить мати випускник, та рамкові речі (загальний термін навчання, кінцева атестація тощо), що сприятиме впровадженню європейського принципу академічної автономії навчальних закладів.

- скасовано **норму щодо обов'язковості відпрацювання випускниками вищих навчальних закладів та відшкодування ними вартості навчання** (крім осіб, що навчаються за спеціальностями медичного профілю)²⁸³.

- **затверджено нові порядки визнання здобутих у іноземних вищих навчальних закладах ступенів вищої освіти та визнання в Україні документів про середню, середню професійну, професійну освіту, виданих навчальними закладами інших держав**²⁸⁴.

Визнання в Україні іноземних документів про освіту тепер здійснюється у повній відповідності з Конвенцією про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні та рекомендаціями цієї Конвенції.

²⁸⁰ - [постанова Кабінету Міністрів України від 31 березня 2015 року № 193](#).

²⁸¹ - [постанова Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 року № 244](#).

²⁸² - [постанова Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 року № 229](#).

²⁸³ - [постанова Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 року № 216](#).

²⁸⁴ - наказ МОН від 5 травня 2015 року № 504.

Серед головних нововведень у процедурі визнання:

- надання повноважень на проведення процедури визнання вищим навчальним закладам України;
- застосування спрощеної процедури визнання для кількох категорій іноземних освітніх документів;
- застосування методу оцінки кваліфікацій та встановлення еквівалентності шляхом порівняння міжнародних та національних рамок кваліфікацій;
- допустимий обсяг відмінностей в академічних програмах, встановлений шляхом порівняльного аналізу змісту навчальних програм, визначає сам ВНЗ.

Нові порядки вступили в силу з 26 червня 2015 року.

- **урегульовано процедуру забезпечення фінансової автономії навчальних закладів вищої та професійно-технічної освіти²⁸⁵.**

Навчальним закладам надано право витратити кошти на забезпечення навчального процесу чи оновлення матеріально-технічної бази без погодження з державним казначейством. Відтепер університети, отримавши державне фінансування чи грошові кошти за надання платних послуг, можуть самі вирішувати, на що їх спрямувати у першу чергу.

Крім того, з січня 2016 року українські навчальні заклади отримують право розміщувати грошові кошти, отримані за надання платних послуг, на депозитних рахунках державних банків. Це дасть змогу створювати спеціальні грошові фонди та витратити отримані відсотки на забезпечення освітньої діяльності. Така практика є важливою для фінансової автономії навчальних закладів.

- **урегульовано процедуру відшкодування коштів державного бюджету при переведенні студента на навчання до іншого навчального закладу²⁸⁶.**

Розрахунок коштів, що підлягають відшкодуванню, здійснюється за чітко визначеною в урядовій постанові формулою. Сума, що підлягає відшкодуванню, може бути реструктуризована на прохання студента, перший платіж повинен складати не менше половини суми відшкодування.

Крім того, студентам гарантується право перезарахувати за новим місцем навчання прослухані за попереднім місцем навчання дисципліни або кредити Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС).

- **урегульовано процедуру реалізації права учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) в Україні чи за кордоном²⁸⁷.**

Упорядковано процедуру реалізації права на участь у програмах академічної мобільності усіма учасниками освітнього процесу, зокрема:

²⁸⁵ - [постанова Кабінету Міністрів від 26 серпня 2015 року № 657.](#)

²⁸⁶ - [постанова Кабінету Міністрів від 26 серпня 2015 року № 658.](#)

²⁸⁷ - [постанова Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 року № 579.](#)

чітко визначено види та форми академічної мобільності;

закріплено механізм перезарахування отриманих кредитів на основі ЄКТС шляхом порівняння змісту навчальних програм незалежно від назви курсів;

встановлено соціальні гарантії учасникам програм академічної мобільності (виплата стипендії/зарплати, збереження місця навчання/роботи).

- урегульовано процедуру переведення здобувачів вищої освіти, які навчаються за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету, з одного вищого навчального заходу до іншого для завершення навчання²⁸⁸;

- перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, наближено до Міжнародної стандартної класифікації освіти (МСКО)²⁸⁹.

➤ Триває робота над **Дорожньою картою освітніх реформ**.

Дорожня карта освітніх реформ, у розробці якої брало експертне середовище, визначає конкретні деталізовані заходи і встановлює часові рамки проведення реформування системи освіти в Україні до 2025 року.

➤ Розроблено **проект нової редакції Закону «Про освіту»** ([реєстр. № 3491](#)).

Серед основних завдань проектом Закону визначено:

- створення умов для освіти особи упродовж життя (запровадження таких видів освіти як формальної, неформальної та інформальної);

- створення умов системи освіти, доступної для кожної людини, у тому числі осіб з особливими освітніми потребами з урахуванням впровадження інклюзивного навчання в навчальних закладах різних типів та форм власності;

- забезпечення децентралізації управління системою освіти та чіткого розмежування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування;

- забезпечення безоплатності дошкільної, повної загальної середньої освіти у державних та комунальних навчальних закладах;

- розвитку та підтримки профільного навчання;

- модернізацію системи перепідготовки, підвищення кваліфікації та стажування педагогічних, науково-педагогічних працівників і керівників навчальних закладів.

➤ Угода про асоціацію передбачає **співпрацю сторін у сфері неформальної освіти**.

З метою запровадження відповідних законодавчих норм щодо неформальної освіти в українське законодавство у Верховній Раді України зареєстровано [проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України \(щодо визнання неформальної освіти\)»](#) ([реєстр. № 2121](#)).

²⁸⁸ - постанова Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 927.

²⁸⁹ - наказ МОН від 6 листопада 2015 року № 1151.

Законопроект передбачає визнання неформальної та інформальної освіти (самоорганізованої освіти, самоосвіти) в якості різновидів освіти в Україні, визнання державою неформальної освіти, здобутої волонтерами у організаціях та установах, які залучають до своєї діяльності волонтерів, та закріплення права волонтерів на врахування факту здобуття ними названої освіти при влаштуванні на державну службу.

Для реалізації завдань, передбачених цим підрозділом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу в рамках проекту «Підтримка децентралізації в Україні» (Швеція), фінансування – 31,7 млн. шведських крон на період 08.09.2014–31.12.2017.

Активізація мобільності студентів та викладачів, участь у програмі Erasmus+

За результатами проведеного у 2015 році відбірного конкурсу програми Erasmus+ (Key Action 1: Higher education student and staff mobility) 1388 українських студентів скористаються можливостями академічної мобільності та навчатимуться в рамках короткострокових програм обмінів в університетах ЄС. Найпопулярнішою країною призначення є Польща.

Серед країн Східного Партнерства Україна отримала найбільшу частку грантів на участь у програмах мобільності – 48% від загального фінансування, що становить у грошовому вимірі майже 6,5 мільйонів євро.

Загалом від України у заходах академічної мобільності в рамках програми Erasmus+ беруть участь 127 вищих навчальних заклади.

Співробітництво у сфері молодіжної політики

➤ Схвалено **Концепцію Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2016-2020 роки**²⁹⁰.

Концепцією, відповідно до положень Угоди про асоціацію щодо молодіжної політики, до пріоритетів Державної цільової соціальної програми «Молодь України» віднесено, зокрема:

- формування громадської позиції;
- здоровий та безпечний спосіб життя;
- розвиток неформальної освіти;
- зайнятість молоді.

Крім того, пріоритетом цієї Програми визначено партнерську підтримку молоді, що проживає на тимчасово окупованій території України, та внутрішньо переміщених осіб.

Проект Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2016-2020 роки направлено на погодження до заінтересованих органів виконавчої влади та наукових установ.

➤ Беручи до уваги [Рекомендацію Ради Європи про визнання неформального та інформального навчання](#)²⁹¹, спільно з Програмою розвитку ООН в Україні розроблено та

²⁹⁰ - [розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р. № 1018-р.](#)

²⁹¹ - Council Recommendation of 20 December 2012 on the validation of non-formal and informal learning,

впроваджується навчальна програма «Молодіжний працівник» та мультимедійний дистанційний он-лайн курс «Молодіжний працівник».

[Платформа дистанційного навчання «Молодіжний працівник»](#) надає можливість пройти он-лайн навчання за програмою базового тренінгу за такими модулями:

- сутність молодіжної політики, зміст та організація роботи з молоддю;
- соціальне замовлення, конкурс проектів та інші механізми фінансування із державного бюджету. Партнерство між державними та недержавними організаціями;
- проектний менеджмент;
- персональна компетенція молодіжного працівника.

➤ В рамках програми «Молодь в дії» **Європейська Комісія виділила додаткові кошти на підтримку співпраці країн Східного Партнерства у 2016 році у формі ініціативи «Молодіжне Вікно Східного Партнерства».**

«Вікно» надасть можливість шести країнам-учасникам Східного Партнерства, зокрема Україні, залучати додаткове фінансування з метою підтримки молодіжних заходів та проектів та подавати заявки для реалізації таких проектів безпосередньо в країнах Східного Партнерства.

➤ Розроблено зміни до законодавства щодо **удосконалення окремих положень молодіжної політики та утворення молодіжних центрів** (реєстр. № 1248)²⁹².

Законопроект пропонується передбачити створення у містах, селах та селищах молодіжних центрів, визначити додаткові повноваження щодо їх фінансового забезпечення місцевими органами влади.

Створення таких центрів надасть можливість молодіжним лідерам спільно з державними органами, установами, громадськими об'єднаннями, благодійними організаціями здійснювати інформаційно-ресурсне забезпечення реалізації державної молодіжної політики.

Співробітництво у сфері науки та технологій

➤ **Ратифіковано Угоду** (у формі обміну нотами) між Україною та Європейським Союзом **про відновлення дії Угоди між Україною та Європейським Співтовариством про наукове і технологічне співробітництво**²⁹³.

[Угода створює](#) правове підґрунтя та визначає основні принципи, напрями та форми співробітництва Україна – ЄС у сфері наукових і технологічних досліджень. Для забезпечення координації та сприяння співробітництву в рамках угоди діє спільний комітет.

2012/С 398/01

²⁹² - 26 листопада 2015 року законопроект прийнято у першому читанні.

²⁹³ - Закон України № 602-VIII. Угода вчинена шляхом обміну нотами 3 березня 2015 року.

➤ Ратифіковано [Угоду між Україною і Європейським Союзом про участь України у програмі Європейського Союзу Горизонт 2020](#) - Рамкова програма з досліджень та інновацій (2014-2020)²⁹⁴.

Основними пріоритетами програми «Горизонт 2020» є:

- сприяння фундаментальним науковим дослідженням,
- підвищення конкурентоспроможності виробництва,
- розвиток ІКТ, нанотехнологій, нового матеріалознавства, біотехнологій та космічної галузі,
- пошук відповідей на найбільш гострі соціальні виклики в сфері охорони здоров'я, екології та демографії.

Загальний обсяг фінансування досліджень та інновацій у рамках Програми - близько 80 млрд. євро.

Асоційована участь у Програмі дозволить розширити можливості участі українських науковців, університетів, науково-дослідних організацій у спільних європейських наукових дослідженнях.

13 жовтня 2015 року Європейська Комісія затвердила тематику і порядок проведення конкурсів Програми ЄС «Горизонт 2020» на 2016-2017 роки із загальним бюджетом 16 млрд. євро. Кошти будуть розподілені протягом двох років через конкурси проектів, тендери, призи та інші інструменти фінансування, які сумарно охоплюють понад 600 тем. Розпочато проведення відповідних конкурсів на 2016 рік.

За результатами перших конкурсів Програми ЄС «Горизонт 2020», що відбулися протягом 2014-2015 років, від України у 2014 році заявки на гранти подали 187 учасників, 26 з яких (14%) отримали фінансування із загальним бюджетом 2 818 805 Євро згідно із підписаними грантовими угодами. У 2015 році проектні заявки від України подали 259 учасників. За 29 заявками (11%) отримано попереднє підтвердження можливості фінансування наукових проектів. Загальний бюджет підтверджених проектів становить 3 570 018 Євро.

З метою підвищення поінформованості про Програму ЄС «Горизонт 2020» на базі вищих навчальних закладів, наукових установ, підприємств та громадських організацій **утворено контактні пункти програми.**

Триває робота щодо утворення Координаційної ради з імплементації цієї Програми.

➤ З метою модернізації законодавства у сфері наукової і науково-технічної діяльності, наближення його до засад, що регулює цю сферу у державах-членах ЄС **прийнято [нову редакцію Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»](#)**²⁹⁵.

Закон спрямований на:

- запровадження нових організаційних форм та елементів інфраструктури наукової і науково-технічної діяльності;

²⁹⁴ - Закон України № 604-VIII. Угода підписана 20 березня 2015 року.

²⁹⁵ - Закон України [№ 848-VIII](#).

- забезпечення ефективності і прозорості здійснення наукових досліджень (розробок) та їх фінансування;
- підвищення рівня ефективності взаємодії представників наукової громадськості, органів виконавчої влади та реального сектору економіки у формуванні та реалізації єдиної державної політики у сфері наукової і науково-технічної діяльності;
- створення законодавчого підґрунтя для комерціалізації результатів фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок, що здійснюються державними науковими установами.

➤ Тривають консультації **щодо перспектив асоційованої участі України у дослідницьких та тренувальних програмах Євратому.**

Проект відповідної Угоди, розроблений Стороною ЄС, опрацьовується Українською Стороною.

➤ [Скасовано обов'язковий продаж валюти для проектів, що здійснюються на підставі угод про участь України в міжнародних програмах ЄС](#)²⁹⁶.

Відтепер вимога щодо обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті на міжбанківському ринку не розповсюджується на проекти, що здійснюються на підставі угод про участь України в міжнародних програмах ЄС. Також вона більше не стосується грантів, які юридичні особи-резиденти отримують від міжнародних фінансових організацій.

Співробітництво у сфері космосу

➤ Завдяки налагодженню співробітництва зі Спільним Дослідницьким Центром Європейської Комісії з жовтня 2015 року **розпочата зйомка території України угрупованням космічних апаратів дистанційного зондування Землі Sentinel.**

Дані супутників, оброблені Національним центром управління і випробування космічних засобів України, використовуються для спостереження за станом земель, якістю посівів, прогнозуванням погодних умов, у т. ч. режиму зволоження, попередження стихійних лих.

➤ У рамках участі України у виготовленні і забезпеченні запусків ракетносія «Вега» на замовлення італійської компанії Avio S.p.A. виготовлено дев'ять комплектів ракетних двигунів Д-868Р (із запланованих шістнадцяти).

Для реалізації завдань, передбачених цим підрозділом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу [проекту «UKRAINE»](#) (фінансується Європейським агентством глобальних супутникових навігаційних систем в рамках Програми ЄС «Горизонт 2020»).

²⁹⁶ - Постанова Правління Національного банку України від 22 жовтня 2015 р. № 718 «Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 3 вересня 2015 року № 581».

➤ Запроваджено **реформу системи соціального страхування**²⁹⁷, відповідно до якої:

- систему соціального страхування звільнено від невластивих виплат та функцій, що дало змогу у 2015 році зекономити близько 1,8 млрд. гривень;
- удосконалено методикку визначення розмірів страхових виплат у напрямку посилення їх економічної обґрунтованості та з метою уникнення зловживань під час встановлення ступеня втрати працездатності;
- забезпечено реалізацію права застрахованих осіб, які переселилися з тимчасово окупованої території і районів проведення антитерористичної операції, на отримання матеріального забезпечення та соціальних послуг за місцем їх фактичного проживання;
- знижено ставку єдиного соціального внеску для роботодавця на фонд оплати праці з метою легалізації заробітної плати;
- утворено Фонд соціального страхування України, реорганізувавши шляхом злиття Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України та Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

➤ Прийнято законодавство з метою **забезпечення функціонування новоствореного Фонду соціального страхування України**²⁹⁸.

Закон спрямований на забезпечення процедури реорганізації фондів соціального страхування шляхом їх злиття, а також безперервність страхових виплат, надання матеріального забезпечення і соціальних послуг у період реорганізації.

➤ **Україна ратифікувала Конвенцію Міжнародної організації праці про основні цілі та норми соціальної політики № 117**²⁹⁹, якою підвищення рівня життя визначається основною метою при плануванні економічного розвитку.

Конвенція, зокрема, передбачає вжиття заходів на міжнародному, регіональному або національному рівнях для сприяння прогресу в таких сферах, як охорона здоров'я, житлове будівництво, забезпечення продовольством, освіта, піклування про добробут дітей, становище жінок, умови праці, поліпшення умов життя в сільських районах, захист прав трудових мігрантів та соціальне забезпечення.

Конвенція також передбачає скасування дискримінації за ознаками раси, кольору шкіри, статі, віросповідання, національності або профспілкового членства.

➤ З метою **удосконалення механізмів державного регулювання у сфері зовнішньої трудової міграції** відповідно до сучасних вимог соціально-економічного розвитку країни,

²⁹⁷ - [Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці» № 77-VIII.](#)

²⁹⁸ - Закон України [№ 736-VIII.](#)

²⁹⁹ - Закон України № 692-VIII.

гармонізації міграційного законодавства України з міжнародними правовими нормами прийнято Закон України «Про зовнішню трудову міграцію»³⁰⁰.

➤ Розроблено нову редакцію Закону України «Про соціальні послуги» ([реєстр. № 3143](#)).

Законопроект спрямований на удосконалення законодавства в частині адміністрування соціальних послуг, підвищення статусу соціальних працівників та інших фахівців, що надають соціальні послуги, забезпечення захисту прав осіб, які отримують соціальні послуги, розширення повноважень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань організації надання соціальних послуг за місцем проживання осіб, які отримують такі послуги.

Передбачається також внести зміни до восьми законів України з метою їх термінологічного приведення у відповідність до положень нової редакції Закону України «Про соціальні послуги».

➤ В рамках реформування системи надання соціальних послуг продовжується робота із запровадження стандартизації соціальних послуг.

Протягом 2015 року розроблено на наказами Мінсоцполітики затверджено:

- Державний стандарт підтриманого проживання бездомних осіб;
- Державний стандарт соціальної адаптації;
- Державний стандарт соціальної послуги консультування;
- Державний стандарт соціальної послуги профілактики.

➤ З метою приведення національного трудового законодавства до рівня світових стандартів розроблено проект концептуально нового Трудового кодексу України ([реєстр. № 1658](#))³⁰¹.

Проект Кодексу визначає основні засади і механізми реалізації передбачених Конституцією України трудових прав і гарантій працівників, створення належних умов праці та забезпечення захисту інтересів працівників і роботодавців в умовах ринкової економіки. Положення проекту Кодексу відповідають нормам Європейського Союзу, зокрема положенням Європейської соціальної хартії (переглянутої).

➤ На розгляд Верховної Ради України внесено проект Закону України ([реєстр. № 2767](#)), яким передбачено систематизацію умов пенсійного забезпечення, які на сьогодні розпорошені в понад 20 законах, а також призначення всіх видів пенсій за нормами єдиного закону та скасування спеціальних пенсій, запровадження накопичувальної системи пенсійного страхування II-го рівня, удосконалення функціонування солідарної системи.

➤ Розроблено зміни до законодавства щодо зайнятості інвалідів (реєстр. № 2322a), якими, зокрема, передбачено:

- впровадження стимулюючих механізмів для роботодавців з метою працевлаштування людей з інвалідністю;

³⁰⁰ - Закон України [№ 761-VIII](#).

³⁰¹ -- 5 листопада 2015 року проект Трудового кодексу прийнято у першому читанні.

- надання роботодавцям дотацій на створення звичайних робочих місць для людей з інвалідністю (а не лише спеціальних, як це передбачено діючим законодавством);
- компенсацію роботодавцям фактичних витрат, пов'язаних із сплатою єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за працівника з інвалідністю.

Прийняття законопроекту дасть можливість забезпечити реалізацію особами з інвалідністю права на працю відповідно до Конвенції ООН про права інвалідів та Конвенції Міжнародної Організації праці 1983 року про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів № 159.

➤ Розроблено зміни до статті 31 Закону України «Про зайнятість населення» ([реєстр. № 3566](#)).

Проект акта розроблено з метою імплементації Директиви Ради 91/383/ЄЕС про доповнення заходів із сприяння покращенню безпеки та охорони праці працівників з фіксованим строком працевлаштування або тимчасовим працевлаштуванням.

Законопроектом передбачається доповнити статтю 31 Закону України „Про зайнятість населення” новою нормою, згідно з якою **до громадських робіт не належать роботи, пов'язані з ризиком для здоров'я та життя.**

Промисловість та підприємництво

➤ Продовжено до кінця 2016 року дію мораторію на проведення перевірок контролюючими органами підприємств, установ та організацій, фізичних осіб-підприємців з обсягом доходу до 20 мільйонів гривень за попередній календарний рік.

Наразі проведення відповідних перевірок можливо:

- з дозволу Кабінету Міністрів;
- за заявою суб'єкта господарювання;
- в порядку, визначеному Кримінальним процесуальним кодексом України.

Відповідно до інформації Державної реєстраційної служби, кількість перевірок за перше півріччя 2015 року у порівнянні з аналогічним періодом 2014 року знизилась на 85 відсотків.

➤ 13 січня 2016 року Кабінет Міністрів України прийняв рішення про **підписання**³⁰² **Угоди з ЄС про участь України у програмі ЄС «Конкурентоспроможність підприємств малого і середнього бізнесу (COSME) (2014 - 2020)».**

Приєднання України до Програми сприятиме:

- розвитку українського підприємницького середовища і консультативних та аналітичних послуг, пов'язаних із експортно-імпортною діяльністю підприємств;
- розширенням торговельно-економічних зв'язків;

³⁰² - розпорядження Кабінету Міністрів України № 14-р.

- приведенню українського законодавства у сфері малого та середнього підприємництва до європейських стандартів;
- створенню умов для популяризації підприємництва та формування культури бізнесу.

У рамках Програми передбачена участь України у таких складових Програми, як:

- покращення умов доступу МСП на ринки.

Полягає в отриманні консультативних та аналітичних послуг, пов'язаних із супроводженням експортно-імпортою діяльності підприємств, їх інтернаціоналізацією та розширенням торговельно-економічних зв'язків;

- покращення регуляторних умов функціонування МСП.

Напрямок спрямований на імплементацію Акта Малого Бізнесу для Європи (Small Business Act for Europe) в третій країнах, забезпечення діяльності мережі Уповноважених з питань МСП (SME Envoys), а також участі третій країн в їх роботі, створення секторальних робочих груп з метою обміну досвідом між представниками профільних органів державної влади;

- формування культури ведення бізнесу.

Здійснюватиметься у формі освітніх програм (у т. ч. із залученням коштів в рамках програми «Еразмус для підприємців»), секторальних тренінгів, семінарів, програм з обміну, стажувань.

➤ Триває **розроблення проекту Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва на період до 2020 року.**

Для реалізації завдань, передбачених цим підрозділом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу проектів:

- «Лідерство в економічному врядуванні (ЛЕВ)» (США), фінансування – 5 млн. дол. США на період 19.12.2014 – 18.12.2019;
- «Зміцнення членських бізнес-організацій малих і середніх підприємств» (ПРООН), фінансування – 1,054 млн. дол. США на період 27.08.2015 – 30.09.2018;
- «Партнерство заради інновацій: «Розвиток сімейних ферм, об'єднаних в сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи» (США), фінансування – 1,36 млн. дол. США на період 01.07.2015 – 31.07.2017;
- «Розвиток зерносховищ та сільськогосподарських кооперативів в Україні» (Канада), фінансування – 13,3 млн. канадських дол. на період 26.03.2013–28.02.2018;
- «Український проект бізнес-розвитку плодоовочівництва» (Канада), фінансування – 19,3 млн. канадських дол. на період 07.08.2014 – 31.03.2021;
- «Розвиток молочного бізнесу в Україні» (Канада), фінансування – близько 19,7 канадських дол. на період 01.04.2014–31.03.2021.

➤ Посилено прозорість діяльності учасників ринку фінансових послуг шляхом розкриття ними інформації про свою діяльність в загальнодоступній інформаційній базі даних Нацкомфінпослуг та на власних веб-сайтах ліцензіатів у мережі Інтернет³⁰³.

➤ Схвалена Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року³⁰⁴.

Програма є комплексним документом, що визначає цілі реформування фінансового сектору та передбачає реалізацію нормотворчих заходів та заходів з імплементації актів законодавства ЄС, визначених в Угоді про асоціацію. Враховуючи зазначене, Програма може слугувати дорожньою картою для виконання зобов'язань України, що випливають з Угоди.

Комплексна програма також опрацьовується зі Стороною ЄС як документ, визначений Додатком XVII Угоди про асоціацію, та спрямований на організацію процесу наближення законодавства України до права ЄС у сфері фінансових послуг.

➤ Відповідно до Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року Нацкомфінпослуг спільно з Національним банком України та НКЦПФР розроблено законодавчі пропозиції³⁰⁵, спрямовані на **розбудову інституційної спроможності регуляторів щодо консолідації функцій з регулювання та нагляду за ринками фінансових послуг**:

- проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо консолідації функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг» ([реєстр. № 2413а](#));
- проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо консолідації функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг» ([реєстр. № 2414а](#)).

Законопроектами передбачається здійснити розподіл функцій Нацкомфінпослуг між іншими органами, що здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг. Президентом України законопроекти визначені як невідкладні.

- Крім того, на розгляді Верховної Ради України знаходяться такі законопроекти³⁰⁶:
- проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо регульованих ринків та деривативів)» (реєстр. № 3498);
 - проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо регульованих ринків та деривативів)» (реєстр. № 3499);

³⁰³ - питання урегульовано Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» (№ 123-VIII).

³⁰⁴ - Комплексна програма схвалена Національною радою реформ, Правлінням Національного банку України, НКЦПФР, Нацкомфінпослуг.

³⁰⁵ - здійснюється комплексний аналіз відповідності законопроектів Угоді про асоціацію та праву ЄС.

³⁰⁶ - здійснюється комплексний аналіз відповідності законопроектів Угоді про асоціацію та праву ЄС.

- проект Закону України «Про внесення зміни до Бюджетного кодексу України (щодо регульованих ринків та деривативів)» (реєстр. № 3500);
- проект Закону України «Про внесення зміни до Митного кодексу України (щодо регульованих ринків та деривативів)» (реєстр. № 3516).

Законопроекти спрямовані на створення передумов для підвищення ефективності та функціональності ринку деривативів та інших регульованих ринків в Україні.

Для реалізації завдань, передбачених цим підрозділом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу:

- Програма розвитку фінансового сектору (FINREP II) (США), фінансування – 12,4 млн. дол. США на період 01.10.2012–30.09.2017;
- проекту «Технічна допомога за пріоритетними напрямками фінансового сектору» (ЄС), фінансування – 3,36 млн. євро на період 27.03.2015–26.03.2018.

Охорона здоров'я

➤ З метою створення законодавчого поля проведення реформи сфери охорони здоров'я 7 липня 2015 року на розгляд Верховної Ради України подано законопроекти:

- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань охорони здоров'я ([реєстр. № 2309а](#));
- Про внесення зміни до підрозділу 4 розділу ХХ «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо удосконалення законодавства з питань охорони здоров'я ([реєстр. № 2310а](#));
- Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо удосконалення законодавства України з питань охорони здоров'я ([реєстр. № 2311а](#)).

Законопроектами, зокрема, передбачаються:

- зміни організаційно-правового статусу закладів охорони здоров'я та їх фінансування,
- створення мережі державних та комунальних закладів охорони здоров'я з достатнім рівнем самостійності,
- запровадження контрактних відносин між замовником та надавачем медичних послуг.

➤ Утворено Центр громадського здоров'я³⁰⁷.

Державна установа «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України» є науково-практичною установою медичного профілю МОЗ України, яка здійснює функції з

³⁰⁷ - державна установа утворена відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2015 року № 909-р та наказу МОЗ України від 18 вересня 2015 року № 604.

забезпечення збереження і укріплення здоров'я населення, проведення соціально-гігієнічного моніторингу захворювань, епідеміологічного нагляду та біологічної безпеки, здійснення групової та популяційної профілактики захворюваності, боротьба з епідеміями, стратегічного управління з питань громадського здоров'я.

Центр є головною науково-дослідною і науково-методичною установою МОЗ України у галузі протидії небезпечним, особливо небезпечним (I-II групи патогенності) та новим інфекційним захворюванням, біозахисту та біобезпеки, з проблем епідеміології туберкульозу, проблем особливо небезпечних інфекційних захворювань рикетсійної, арбовірусної та іншої етіології та інфекційних захворювань керованих засобами специфічної профілактики – дифтерія, правець, кір, краснуха, поліомієліт, діагностики грипу, сибірки, туляремії, лістеріозу, менінгітів, еризипелоїду, гігієнічних та мікробіологічних проблем здоров'я людини, пов'язаних з довкіллям.

Для реалізації завдань, передбачених цим підрозділом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу проектів:

- «Консультавання з ВІЛ/СНІДу та підтримка інституцій» (ФРН), фінансування – 3, 5 млн. євро на період 01.11.2013 – 31.12.2015;
- «Програма здоров'я матері та дитини» (Швейцарська Конфедерація), фінансування – 6, 235 млн. шв. франків на період 04.05.2015 – 31.12.2015;
- «Посилення контролю за туберкульозом в Україні» (США), фінансування – 17,863 млн. дол. США на період 04.02.2012 – 01.04.2017;
- «Залучення місцевих організацій до розвитку моніторингу та оцінки відповіді на епідемію ВІЛ/СНІД» (США), фінансування – 7,499 млн. дол. США на період 30.09.2012 – 31.03.2018;
- «Доступ спільнот до послуг з догляду та лікування ВІЛ через зміцнення систем охорони здоров'я (ACCESS)» (США), фінансування – 4, 436 млн. дол. США на період 30.09.2012 – 31.03.2018;
- «Системи покращеного доступу до лікарських засобів та фармацевтичних послуг» (США), фінансування 8 млн. дол. США на період 01.10.2012 – 22.09.2016;
- «Зміцнення системи охорони здоров'я з метою забезпечення сталої відповіді соціально небезпечних захворювань» (США), фінансування 17, 997 млн. дол. США на період 01.10.2013 – 30.09.2018.

➤ Підписано Угоду між Урядом України та Європейською Комісією про **участь України у програмі ЄС «Креативна Європа»**: програма Європейського Союзу для сектору культури та креативності, та про співробітництво між Україною та Європейським Союзом у підпрограмі «Медіа» програми «Креативна Європа»³⁰⁸.

Програма ЄС «Креативна Європа» має на меті сприяння творчому розвитку, впровадженню різноманітних культурних проектів, а також співпраці у сфері медіа, кіноіндустрії тощо (орієнтовний загальний обсяг фінансування програми з бюджету ЄС – 1,46 млрд. євро).

Програма складається з підпрограм «Культура» і «Медіа» та передбачає надання фінансової підтримки для реалізації проектів (у вигляді грантів на співфінансування) за окремими секторами або видами діяльності.

З метою імплементації Угоди Україною буде призначено координуючий орган, який виконуватиме функції Національного Бюро Програми.

На перший рік участі в програмі ЄС «Креативна Європа» для України передбачені пільгові умови, зокрема, сплата символічної суми вступного внеску в розмірі 1 євро. У подальшому розмір щорічного внеску формуватиметься відповідно до досягнених домовленостей та методу розрахунку внеску для третіх країн.

Більш детальна інформація про [Програму ЄС «Креативна Європа»](#) розміщена на сайті Міністерства культури України.

3 лютого 2016 року Верховна Рада України ратифікувала Угоду про участь України у програмі ЄС «Креативна Європа».

➤ Верховна Рада прийняла рішення про **приєднання України до Міжнародного центру вивчення питань збереження та відновлення культурних цінностей (ІККРОМ)**³⁰⁹.

Статут ІККРОМ набув чинності для України 15 січня 2016 року³¹⁰.

Участь України в ІККРОМ сприятиме активізації обміну досвідом, навчанню українських фахівців у галузі охорони і збереження культурної спадщини новітніми реставраційними технологіям.

Для реалізації завдань, передбачених цим підрозділом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу в рамках проектів:

- «Глобальні бібліотеки “Бібліоміст-України» (США - USAID за підтримки Фондації Білла та Мелінди Гейтс), фінансування – 19, 3 млн. дол. США на період 01.11.2009 – 31.12.2015;
- «Урбаністичні стратегії в історичних містах, скеровані громадянами» (ЄС та Рада Європи), фінансування – біля 600 тис. євро на період 01.01.2015 – 01.07.2017.

³⁰⁸ - Угода підписана 19 листопада 2015 року.

³⁰⁹ - Закон України № 720-VIII.

³¹⁰ - згідно зі Статутом організації членство в ній набирає чинності через 30 днів після отримання Генеральним директором ЮНЕСКО офіційної заяви про приєднання

➤ Схвалено **Концепцію Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури та спорту на період до 2020 року**³¹¹.

Концепцією передбачено, що виконання відповідної Державної цільової соціальної програми дасть можливість забезпечити:

- розбудову спортивної інфраструктури, у тому числі будівництва спортивних споруд та модернізації діючих, із залученням коштів інвесторів;
- розвиток олімпійського, неолімпійського, паралімпійського та дефлімпійського руху;
- створення умов для забезпечення оптимальної рухової активності різних груп населення для зміцнення здоров'я з урахуванням інтересів, здібностей та індивідуальних особливостей кожного та створення умов для надання якісних фізкультурно-спортивних послуг.

➤ **Запроваджено Антидопінгові правила Національного антидопінгового центру**³¹². Документ є спортивними правилами, які регулюють умови здійснення спортивної діяльності та спрямовані на реалізацію уніфікованих та гармонізованих принципів боротьби з допінгом в спорті.

Правила розроблені на виконання Міжнародної конвенції про боротьбу з допінгом у спорті³¹³ та відповідають³¹⁴ положенням Всесвітнього антидопінгового кодексу, нова редакція якого набула чинності 1 січня 2015 року.

На пропозицію Національного антидопінгового центру усі національні федерації з видів спорту приєдналися до Правил.

➤ **Україна підписала Конвенцію Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями**³¹⁵.

Приєднання України до Конвенції сприятиме наближенню сфери фізичної культури і спорту України до європейських стандартів, зокрема, в питанні популяризації принципів чесної гри та протидії корупції під час проведення спортивних змагань, а також боротьбі з маніпуляціями у спортивних змаганнях та іншими видами шахрайства в сфері спорту.

³¹¹ - розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2015 року № 1320.

³¹² - наказ Мінмолодьспорту від 9 жовтня 2015 р. № 3711

³¹³ - Конвенцію ратифіковано Законом України від 3 серпня 2006 р. № 68-V.

³¹⁴ - 25 вересня 2015 року Національний антидопінговий центр отримав від Всесвітньої антидопінгової агенції (ВАДА) лист-підтвердження про те, що Правила відповідають положенням Всесвітнього антидопінгового кодексу.

³¹⁵ - 21 грудня 2015 року Міністр молоді та спорту України підписав Конвенцію від імені України.

➤ На розгляді у Верховній Раді України перебуває **проект Закону України «Про електронні комунікації»** ([реєстр. № 3549-1](#)), який розроблено з метою впровадження низки актів законодавства ЄС³¹⁶, зокрема:

- Директиви Європейського Парламенту та Ради № 2002/19/ЄС про доступ та з'єднання електронних комунікаційних мереж та пов'язаного оснащення;
- Директиви Європейського Парламенту та Ради № 2002/21/ЄС про спільні правові рамки для електронних комунікаційних мереж та послуг;
- Директиви Європейського Парламенту та Ради № 2002/22/ЄС про універсальні послуги та права користувачів стосовно електронних мереж зв'язку і послуг.

Також на розгляді Верховної Ради України перебувають системно пов'язані із вищезазначеним законопроектом:

- проект Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо електронних комунікацій)» (реєстр. № 3643);
- проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо електронних комунікацій)» (реєстр. № 3644).

➤ Внесено **зміни до Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг**³¹⁷, які передбачають усунення перешкод при зміні оператора/провайдера телекомунікацій, які пов'язані із процедурами припинення надання телекомунікаційних послуг та припинення дії договору.

➤ Затверджено **Порядок надання послуг із перенесення абонентських номерів**³¹⁸.

Для реалізації завдань, передбачених цим підрозділом, Українська Сторона залучає експертну та фінансову допомогу проектів:

- «Український медійний проект (У-Медіа)» (США), фінансування - 15, 85 млн. дол. США на період 01.10.2011 – 30.09.2016;
- «Зміцнення інформаційного суспільства в Україні» (ЄС), фінансування – 2, 76 млн. євро на період 21.01.2014 – 20.12.2015.
- «Співробітництво в інформаційній безпеці – Partnership in Information Security» (ЄС), фінансування 150,09 тис. євро на період 01.09.2014 – 31.08.2017.

³¹⁶ - Урядовим офісом з питань європейської інтеграції здійснюється комплексний аналіз законопроекту на предмет відповідності зазначеним актам законодавства ЄС та Угоді про асоціацію.

³¹⁷ - постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 251.

³¹⁸ - рішення НКРЗІ від 31 липня 2015 року № 394.

➤ **Концепція розвитку сільських територій**³¹⁹ визначає пріоритети розвитку сільських територій до 2025 року. Концепція спрямована на переміщення фокусу аграрної політики держави з підтримки аграрного сектора економіки на підтримку сільського розвитку.

Передбачається, що виконання Концепції здійснюватиметься шляхом проведення реформи системи управління, удосконалення державної аграрної політики, інституційного середовища, організаційно-економічного механізму, фінансового та інформаційного забезпечення і державної підтримки розвитку сільських територій.

Визначено, що для виконання Концепції буде розроблено заходи за такими напрямками:

підвищення якості життя сільського населення шляхом:

- забезпечення доступності громадян до соціальних послуг;
- забезпечення стимулів та належних умов для роботи і проживання на селі молодих фахівців;
- будівництва сучасної транспортної інфраструктури та розвитку телекомунікацій;
- надання державної підтримки для розвитку комунального господарства та індивідуального житлового будівництва на селі;
- розвитку мережі закладів медичної допомоги, фізичної культури і спорту, культури;

охорона та збереження природних ресурсів у сільській місцевості, зокрема:

- розвиток природно-заповідного фонду із залученням територіальних громад і суб'єктів господарювання;
- підтримка виробництва енергії з альтернативних джерел;

диверсифікація та розвиток сільської економіки, зокрема:

- створення умов для розвитку різноманітних видів форм господарювання;
- розвиток туристичної та рекреаційної діяльності у сільській місцевості;
- удосконалення податкової та бюджетної системи, спрощення умов доступу сільського населення до фінансових ресурсів;

удосконалення системи управління сільськими територіями шляхом:

- законодавчого забезпечення розвитку сільських територій;
- посилення ролі територіальних громад у плануванні та впровадженні заходів з розвитку сільських територій;

освіта та інформаційно-консультаційне забезпечення.

➤ З метою **переходу від використання національних стандартів ДСТУ для харчових продуктів, які мають необов'язковий характер, до практики ЄС, а саме встановлення мінімальних показників якості до певних видів продукції,**:

- затверджено Вимоги до продуктів із какао та шоколаду³²⁰, призначених для споживання в їжу;
- триває розроблення Вимог до окремих показників якості меду.

³¹⁹ - схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2015 року № 995-р.

³²⁰ - наказ Мінагрополітики від 15 грудня 2015 року № 477.

- В рамках **реформування аграрного сектору України** розроблено:
 - зміни до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання окремих питань правового статусу земель фермерського господарства³²¹.

Законопроект спрямований на розвиток фермерства та, зокрема, передбачає:

надання права на утворення фермерського господарства усім громадянам України, незалежно від наявності у них відповідної освіти та досвіду роботи;

закріплення статусу земельних ділянок фермерських господарств як земель для ведення товарного сільськогосподарського виробництва;

продаж земельних ділянок державної чи комунальної власності або права на них для ведення фермерського господарства виключно на земельних аукціонах.

- зміни до деяких законодавчих актів України щодо встановлення мінімального строку оренди земельних ділянок сільгоспризначення, на яких проводиться гідротехнічна меліорація³²².

Законопроект встановлює «правила гри» в сфері оренди меліорованих земель, зокрема, передбачає встановити строк не менш як 10 років для оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення, які є ділянками меліорованих земель і на яких проводиться гідротехнічна меліорація, а також визначити на рівні законів обов'язок орендарів сприяти належній експлуатації відповідних меліоративних систем та об'єктів інженерної інфраструктури таких систем на даних ділянках. Довгостроковий характер оренди таких земельних ділянок сприятиме залученню інвестицій у сільськогосподарське виробництво.

Транскордонне та регіональне співробітництво

➤ Кабінетом Міністрів України розроблено та **подано на розгляд Верховної Ради проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України стосовно об'єднань єврорегіонального співробітництва»** (реєстр. № 2787).

Законопроект спрямований на законодавче врегулювання запровадження нової форми органу транскордонного співробітництва – об'єднання єврорегіонального співробітництва, визначеної у Протоколі № 3 до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями стосовно об'єднань єврорегіонального співробітництва.

Законопроектом передбачено розширити повноваження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування питаннями створення або приєднання до вже існуючих об'єднань єврорегіонального співробітництва.

³²¹ - законопроект [реєстр. № 2028а](#) 8 грудня 2015 року прийнято за основу.

³²² - законопроект [реєстр. № 2920](#) 8 грудня 2015 року прийнято за основу.

ОСНОВНІ ПОДАЛЬШІ ЗАХОДИ

За результатами аналізу прогресу у виконанні ПДА та Угоди, на додаток до завдань, визначених програмними документами, насамперед Планом заходів з імплементації Угоди на 2014-2017 роки, планами імплементації актів законодавства ЄС, необхідно здійснити наступні основні заходи:

Пріоритети Порядку денного асоціації

Конституційна реформа

➤ Прийняти Закон

- Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади) (реєстр. № 2217а);
- Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) (реєстр. № 3524).

Реформа системи запобігання та боротьби з корупцією

➤ Прийняти Закони

- Про внесення змін до Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України та суддів) (реєстр. № 1776);
- Про внесення змін до деяких законів України у сфері доступу до публічної інформації щодо вдосконалення їх окремих положень (реєстр. № 2913);
- Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення державного контролю за дотриманням права на доступ до публічної інформації, захист персональних даних та звернення громадян (реєстр. № 2043а).

Реформа системи правосуддя

➤ Прийняти Закони

- Про виконавче провадження (реєстр. № 2507а);
- Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів (реєстр. № 2506а).

Реформа в сфері державного управління

➤ Прийняти Закон

- Про службу в органах місцевого самоврядування (реєстр. № 2489);

➤ Завершити розроблення та прийняти Стратегію реформування державного управління на 2015-2020 роки.

Дерегуляція

➤ Прийняти Закони

- Про внесення змін до деяких законів України з питань банкрутства (щодо забезпечення європейських стандартів у сфері відновлення платоспроможності боржника та спрощення умов ведення бізнесу в Україні) (реєстр. № 3163);
- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення дозвільних процедур у сфері зовнішньоекономічної діяльності (реєстр. № 2498а).

Реформа державних закупівель

- Узгодити зі Стороною ЄС розроблену дорожню карту з імплементації положень Директив ЄС (з визначенням етапів імплементації, проміжних результатів, кінцевих строків та відповідальних виконавців) у сфері державних закупівель;
- Отримати доступ до ринків державних закупівель ЄС.

Реформування енергетичного сектору

- Завершити прийняття пакету законопроектів, спрямованих на впровадження нової моделі ринку газу:
 - Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення умов функціонування ринку природного газу (реєстр. № 3325);
 - Про внесення змін до Митного кодексу України щодо створення передумов для нової моделі ринку природного газу (реєстр. № 3074).
- Прийняти Закон
 - «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (реєстр. № 2966).
- Завершити розроблення та прийняти Закон України «Про ринок електричної енергії» та нормативно-правових актів з метою його імплементації;
- Розробити проекти законів України:
 - «Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів»;
 - «Про особливості корпоратизації державного підприємства «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом».
- Завершити розроблення та схвалити Державну цільову економічну програму розвитку атомно-промислового комплексу України на 2016–2020 роки.

Політичний діалог

- Прийняти Закони:
 - Про внесення змін до статті 124 Конституції України (щодо визнання положень Римського статуту) (реєстр. № 1788);
 - Про сервісні послуги та сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України (реєстр. № 2567);
 - Про внесення змін до Закону України «Про попереднє ув'язнення» щодо імплементації окремих стандартів Ради Європи (реєстр. № 2291а);
 - Про внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу України щодо поліпшення гарантій доступу засуджених та осіб, взятих під варту, до суду (реєстр. № 2255а);
 - Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України стосовно відбування покарання у виді позбавлення волі (№ 2253а);
 - Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення виконання кримінальних покарань та реалізації прав засуджених (реєстр. № 2490а);
 - Про гарантії свободи мирних зібрань (реєстр. № 3587);
 - Про гарантії свободи мирних зібрань в Україні (реєстр. № 3587-1).
- Завершити розроблення та прийняти нову редакцію Закону України «Про телебачення і радіомовлення».

Юстиція, свобода, безпека

- Прийняти Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення положень судового захисту іноземців та осіб без громадянств та урегулювання окремих питань, пов'язаних з протидією нелегальній міграції» (реєстр. № 3159).
- Завершити першу чергу реконструкції пункту тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, в с. Журавичі Ківерцівського району Волинської області та реконструкцію першого пускового комплексу такого пункту в с. Розсудів Ріпкинського району Чернігівської області;
- Утворити центр прийому та перебування дітей-біженців, дітей, яких визнано особами, що потребують додаткового захисту, та дітей, *розлучених* із сім'єю, які подали заяву про визнання біженцем або особою, що потребує додаткового захисту, на базі пункту тимчасового розміщення біженців у м. Яготині Київської області;
- Утворити центри соціальної інтеграції біженців та осіб, які потребують додаткового захисту, в мм. Києві, Харкові, Одесі.

Торівля і питання, пов'язані з торівлею

У сфері технічного регулювання

- Підготувати комплексну оцінку еквівалентності системи технічного регулювання з метою укладення Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції (АССА).

У сфері санітарного та фітосанітарного регулювання

- Прийняти Закони
 - Про корми (реєстр № 2845-1);
 - Про державний контроль, що здійснюється з метою перевірки відповідності законодавству про безпечність та якість харчових продуктів і кормів, здоров'я та благополуччя тварин (реєстр. № 0906).
- Прийняти Стратегію імплементації законодавства у сфері санітарного та фітосанітарного регулювання.

Митні питання та сприяння торівлі

- Прийняти Закони:
 - про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування податком на додану вартість операцій із ввезення на митну територію України товарів фізичними особами у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі ([р. № 3470 від 13.11.2015](#));
 - про внесення змін до Митного кодексу України (щодо виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС) ([р. № 3444 від 10.11.2015](#)).
- Розробити та подати на розгляд Кабінету Міністрів проекти нормативно-правових актів з метою:
 - імплементації положень Регламенту Ради (ЄС) № 1383/2003 щодо митних дій проти товарів, стосовно яких є підозра у порушенні окремих прав інтелектуальної власності, та необхідних заходів проти товарів, що порушують такі права, без заподіяння шкоди результатам поточного перегляду

- законодавства ЄС стосовно митного дотримання прав інтелектуальної власності;
- імплементації положень Регламенту Комісії (ЄС) № 1891/2004, яким встановлюються положення для імплементації Регламенту Ради (ЄС) № 1383/2003 щодо митних дій проти товарів, стосовно яких є підозра у порушенні окремих прав інтелектуальної власності, та необхідних заходів проти товарів, що порушують такі права, без заподіяння шкоди результатам поточного перегляду законодавства ЄС стосовно митного дотримання прав інтелектуальної власності;
 - ратифікації Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами від 20 травня 1987 р. та Конвенції про єдиний режим транзиту від 20 травня 1987 р. (із змінами) Верховною Радою України та приведення національного законодавства у відповідність з їх положеннями;
 - імплементації положень Регламенту (ЄС) № 450/2008 Європейського Парламенту та Ради, яким встановлюється модернізований Митний кодекс Співтовариства.

Заснування підприємницької діяльності, торгівля послугами та електронна торгівля

- Прийняти Закон України «Про електронні довірчі послуги» (реєстр. № 2544а).
- Прийняти Закон України щодо посилення незалежності та адміністративної спроможності національного регулятора в галузі зв'язку.
- Розробити:
 - дорожню карту з метою наближення законодавства України до права ЄС у сфері поштових та кур'єрських послуг;
 - дорожню карту з наближення законодавства України до права ЄС у сфері міжнародного морського транспорту.

Інтелектуальна власність

- Прийняти проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет» (реєстр. № 3353).
- Прийняти проект Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України».
- Опрацювати із Стороною ЄС питання надання обумовленої технічної допомоги для цілей забезпечення охорони географічних зазначень ЄС, наведених у Додатках XXII-С та XXII-D до Угоди про асоціацію.

Прозорість

- Визначити або утворити контактні пункти оброблення інформаційних запитів із специфічних питань створення зони вільної торгівлі, що стосуються заходів загального застосування.

Торгівля та сталий розвиток

- Утворити дорадчу групу з питань сталого розвитку з метою вироблення рекомендацій щодо імплементації положень глави «Торгівля та сталий розвиток» Угоди про асоціацію Формування списку представників України, які братимуть участь у Групі експертів у сфері торгівлі та сталого розвитку.

Економічні реформи

➤ Прийняти Закони

- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг (реєстр. № 2984);
- Про внесення змін до статті 52 Бюджетного кодексу України (щодо бюджетних правил про внесення змін до бюджету).

Статистика

- Прийняти Закон «Про внесення змін до деяких законів України, що регулюють державну статистичну діяльність».

Навколишнє середовище

➤ Прийняти Закони

- «Про оцінку впливу на довкілля» (р. № 2009-а);
- «Про стратегічну екологічну оцінку»(р. № 3259).

Транспорт

- Прийняти проект нової редакції Закону України «Про залізничний транспорт» (реєстр. № 3650).
- Завершити розроблення та прийняти:
 - проект Закону України «Про мультимодальні перевезення»;
 - проект Закону України «Про приведення законодавства України у сфері автомобільного транспорту у відповідність з актами Європейського Союзу» (реєстр. № 3713).
- Завершити розроблення та схвалити план заходів з підготовки до запровадження спільного авіаційного простору України з ЄС.

Законодавство про заснування та діяльність компаній, корпоративне управління, бухгалтерський облік та аудит

- Прийняти Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (реєстр. № 2486а).

Співробітництво у галузі зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей

➤ Прийняти Закони

- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та єдиних принципів нарахування пенсій (реєстр. № 2767);
 - Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо зайнятості інвалідів (реєстр. № 2322а).
- Затвердити Стратегію подолання бідності.

Громадське здоров'я

➤ Прийняти Закони

- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань охорони здоров'я (реєстр. № 2309а);

- Про внесення зміни до підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо удосконалення законодавства з питань охорони здоров'я (реєстр. № 2310а);
- Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо удосконалення законодавства України з питань охорони здоров'я (реєстр. № 2310а).

Наука і технології

- Забезпечити інтеграцію національної мережі трансферу технологій до європейських мереж.

Освіта, навчання та молодь

- Прийняти:
 - нову редакцію Закону «Про освіту» (реєстр. № 3491);
 - Закон України «Про внесення змін до деяких законів України (щодо визнання неформальної освіти)» ([реєстр. № 2121](#)).
- Розробити Державну програму молодіжної політики на період до 2020 року.

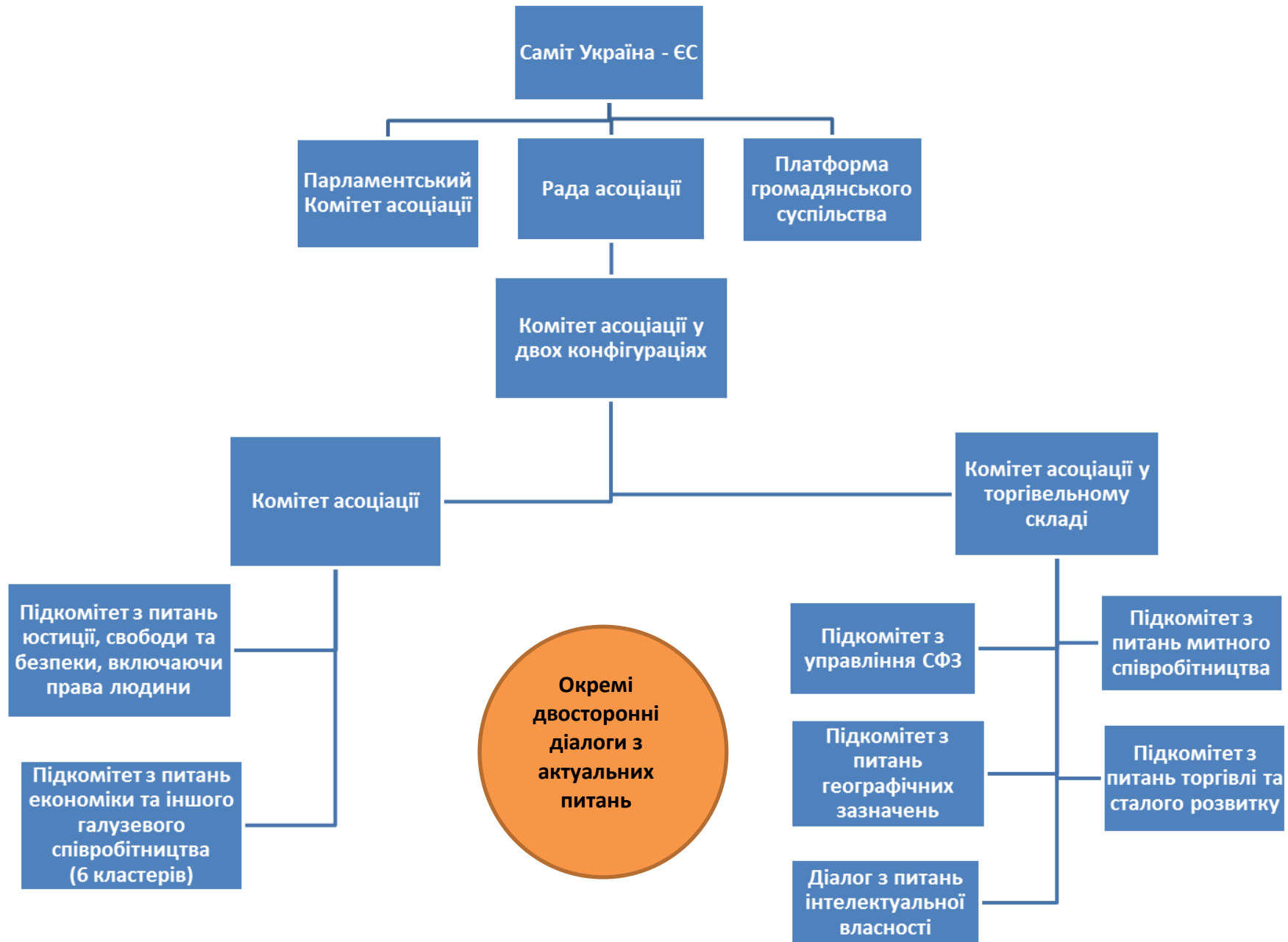
Культура

- Розробити та затвердити Стратегію розвитку сфери культури до 2025 року.
- Розпочати реалізацію Угоди щодо участі України у програмі ЄС “Креативна Європа” (2014-2020 роки).
- Розпочати роботу в рамках Міжнародного центру вивчення, охорони та реставрації культурних надбань (ICCROM).

Транскордонне співробітництво

- Прийняти Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України стосовно об'єднань євро регіонального співробітництва» (№ 2787).

Двосторонні органи асоціації Україна-ЄС

Механізм координації євроінтеграційної політики

